

ДАВАР

ГОДИНА 2005.

БРОЈ 30

ЕПАРХИЈА ДАБРОБОСАНСКА - БИЛТЕН МАНАСТИРА ДОБРУНА

СРЕБРОУГЛЕ

Не трчи за добитком, у коме је штета за душу, јер шта је скупље од душе?

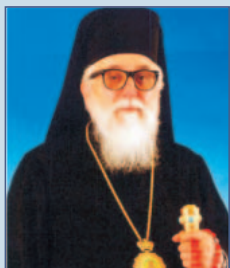
Ко воли злато тај неће бити оправдан; а ко воли Господа биће благословен. Ко се нада у злато, пропашиће; а ко се узда у Господа, спашиће се.

Не говори: чиме ћу се хранити кад остарим? Јер нама није дозвољено да се бринемо ни о сутрашњем дану, а ти

се већ бринеш о старости. „Иштимо најпре царства Божјега и правде његове, а све друго додаће нам се“ (Мат. 6,33).

Зато треба свим срцем и свом душом да волимо Бога и на Њега сву наду да полажемо, и још уместо богатства да заволимо сиромаштво и скромност (Јефрем Сирин).

СЛУЖБЕНИ ДЕО

КАНОНСКЕ ПОСЈЕТЕ И СЛУЖЕЊА ЊЕГОВОГ
ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ ГОСПОДИНА НИКОЛАЈА

СЕПТЕМБАР

5. У храму св. Василија Острошког на Вељинама служио свету Литургију и освештао темеље новог парохијског дома;
- 6-7. У Патријаршијском двору у Београду, узео учешћа на редовном засједању Светог Архијерејског Сабора Српске Православне Цркве;
10. Из гробнице у Биљешеву извадио, омио, опремио и у нови кивот спремио свете мошти свештеномученика Милладина Минића;
11. У храму Рођења св. Јована Крститеља у Биљешеву, служио св. Литургију над моштима св. свештеномученика Милладина и у чин ђаконa рукоположио г. Томислава Чубриловића;
12. Присуствовао преносу моштију св. свештеномученика Милладина из Биљешева у Зеницу и у храму Рођења Пресвете Богородице у Зеници служио св. Литургију на којој је у чин презвитера рукоположио ђаконa Томислава Чубриловића;
13. У резиденцији Митрополита у Сарајеву дао интервју за француски дневни лист „Ле Фигаро“;
19. У храму св. Петра Дабробосанског у Војковићима, поводом храмовне славе, служио св. Литургију и преломио славски колач;
21. У Саборном храму Рођења Пресвете Богородице у Сарајеву, поводом храмовне славе, служио св. Литургију и преломио славски колач;
22. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Јевгенија Јефимова, замјеника Високог представника за БиХ; -у резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету команданта италијанске регименте СФОР-а, пуковника Бјађинија;
25. У храму св. Петра и Павла на Нишићима служио прву св. Литургију након почетка његове обнове;
26. У храму св. Тројице у Бањалуци, началствовао првом св. Литургијом након почетка његове градње;
27. На празник Крстовдан, служио св. Литургију у капели Духовне Академије и Богословије у Србињу;

ОКТОБАР

2. У капели Духовне Академије у Србињу, служио св. Литургију и призив Светог Духа на почетку нове академске године и у чин ђаконa рукоположио г. Вихора Клопановића;
3. У храму св. Саве Српског у Блажују, служио св. Литургију и у чин презвитера рукоположио ђаконa Вихора Клопановића;

10. У храму Зачећа св. Јована Крститеља у Вишеградској бањи служио св. Литургију и у чин ђаконa рукоположио г. Средоја Андрића;
14. На празник Покрова Пресвете Богородице, а поводом храмовне славе, у Варешу служио св. Литургију и преломио славски колач; -у резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Палестине г. Мажида Маруфа;
17. У храму св. пророка Илије у Илијашу служио св. Литургију;

- 21-22. У Солуну учествовао у Осмој консултацији између Православне цркве и Демокришћанске партије у европском Парламенту;
24. У храму Рођења Пресвете Богородице у Жепчу служио св. Литургију;
27. На празник св. преподобне мајке Параскеве-Свете Петке, поводом храмовне славе служио у Бијелом Брду и преломио славски колач;
28. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Сједињених Америчких држава г. Дагласа Меклхенија;
31. У храму Успења Пресвете Богородице на Палама, служио св. Литургију;

НОВЕМБАР

1. Посјетио Универзитетско-клинички центар у Тузли и овој установи уручио Златни орден св. Петра Дабробосанског за несебично пожртвовање у

лијечењу протојереја-ставрофора Јеремије Старовлаха и Александра Старовлаха;

2. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету Команданта СФОР-а генерала Ствена Шучка;
4. У епископској резиденцији у Требињу, заједно са осталим епископима СПЦ из Босне и Херцеговине сусрео се с члановима Бискупске конференције Босне и Херцеговине;
13. У Епархији аустралијско-новозеландској, у манастиру св. саве Српског у Илејну служио св. Литургију, а потом парастос протоигману Никанору и ктиторима манастира Војиславу и Јелени Милетић и помен на манастирском гробљу;
27. У Епархији аустралијско-новозеландској, о празнику св. Стефана Дечанског, а поводом храмовне славе, служио св. Литургију у Карум Даунсу и преломио славски колач;
28. У Епархији аустралијско-новозеландској служио св. Литургију у храму св. архиђаконa Стефана у Спрингвилу;

ДЕЦЕМБАР

4. На празник Ваведења Пресвете Богородице служио св. Литургију у капели Духовне Академије и Богословије у Фочи и причестио студенте и ученике Богословије;
8. У Музеју Старе цркве у Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Велике Британије г. Иана Клифа;
12. У храму св. Арханђела Михаила и Гаврила у Сарајеву, служио св. Литургију; -у Музеју Старе цркве у Сарајеву, поздравео присутне на прослави 170-годишњице рођења Мис Аделине Ирби;
14. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету чланове Предсједништва Босне и Херцеговине;
19. На празник св. Николаја Мирликијског Чудотворца, у храму св. пророка Илије у Сокоцу служио св. Литургију уз саслужење Епископа хумског Господина Максима; -у резиденцији у Сокоцу, прославио своју Крсну славу св. Николаја Мирликијског Чудотворца;
20. У митрополитској резиденцији у Сарајеву, прославио своју Крсну славу св. Николаја Мирликијског Чудотворца;
26. У просторијама Врхбосанске католичке теологије у Сарајеву, присуствовао пријему који је поводом

- Божјих празника приредио Његова узоритост Винко кардинал Пуљић, Надбискуп врхбосански;
28. У надбискупији у Сарајеву, с Надбискупом врхбосанским Винком кардиналом Пуљићем представио заједничку божјћну посланицу Епископа и Бискупа из Босне и Херцеговине.

ЈАНУАР

2. У Врању, на дан св. Игњатија Богоносца, поводом славе Епископа врањског Г. Пахомијаија, служио св. Литургију у Саборном храму и преломио славски колач;
5. У Сарајеву, преко средстава јавног информисања, упутио божјћну честитку православним вјерницима у Митрополији дабробосанској и цијелој БиХ;
6. На Бадње вече, у храму св. пророка Илије на Сокоцу, служио празнично вечење богослужење и присуствовао налагању Бадњака;
7. У Саборној цркви у Сарајеву, служио празничну Божјћну Литургију уз саслужење свештеника и ђаконa, на којој је у чин јеромонаха рукоположио јерођаконa Петра (Гријичића), а у чин ђаконa г. Ненада Тупешу. Св. Литургију је директно преносило неколико радио и телевизијских кућа;
8. На празник Сабора Пресвете Богородице, у храму св. пророка Илије на Сокоцу служио Св. Литургију;
- у резиденцији Митрополита у Сарајеву, поздравно госте на Божјћном пријему којем је присуствовао велики број страних дипломата, представника међународних организација, представника домаћих власти итд.;
9. На дан св. првомученика и архиђаконa Стефана, у храму Рођења Пресвете Богородице на Палама служио св. Литургију;
10. У Београду, на позив Предсједника Владе Републике Србије, г. Војислава Коштунице, присуствовао божјћном и новогодишњем добротворном пријему за Косово и Метохију;
14. На празник Обрезања Господњег, служио св. Литургију у храму св. Василија Острошког у Вељинама;
18. На празник Крстовдан, у храму Свете Тројице у Рогатици служио св. Литургију и чин Великог водоосвећења;
19. На празник Богојављења, у храму Рођења Пресвете Богородице у Вишеграду служио св. Литургију и извршио чин Великог водоосвећења;
25. У резиденцији Митрополита у Сарајеву примио у опрштајну посјету Амбасадора Аустрије г. Герхарда Јандла;

26. У Дому Војске РС у Фочи, присуствовао свечаној Академији поводом прославе дана св. Саве Српског;
27. На празник св. Саве Српског, у храму св. Николаја у Фочи служио св. Литургију и преломио славски колач;
28. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Републике Словачке г. Мирослава Мојжита;
31. На Сокоцу, поводом прославе дана Петог дивизиона Војске РС, извршио помен погинулим борцима ове јединице;

ФЕБРУАР

1. У Високом, сусрео се с начелником Општине Високо, г. Мунибом Алибеговићем и том приликом уручио Грамату признања г. Асмиру Хоџићу, директору градског гробља у Високом, за несебичну помоћ православној цркви;
3. У Јеврејској општини у Сарајеву, сусрео се с члановима Међурелигијског вијећа БиХ;
- у резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету Амбасадора Руске Федерације г. Александра Гришченка;
- присуствовао сједници Црквено-општинског управног одбора у Сарајеву;
8. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету г-ђу Емили Кофман-Крунић, директора канцеларије Свјетске конференције религија за мир у Сарајеву;
- примио у посјету чланове Алтернативног предсједништва БиХ и Алтернативног Високог Представника;

- примио у посјету изасланике Архиепископа Кантерберијског из Лондона;
9. Посјетио Општину Нови Град Сарајево и Начелника г. Дамира Хаџића;
- у резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету чланове удружења за помоћ особама са посебним потребама „ОАЗА“ и члана Интернационалне лиге хуманиста;
- примио у посјету Амбасадора г. Вернера Внента, Вишег замјеника Високог представника у БиХ;
12. У манастиру Крки у Епархији далматинској, поводом крсне славе Богословије, празника св. Три Јерарха, начелствовао св. Литургијом и преломио славски колач;
16. О празнику Срећења Господњег, служио св. Литургију у храму св. Тројице у Рогатици;
18. На Сокоцу, предсједавао Петнаестом редовном сједницом Епархијског управног одбора Митрополије дабробосанске;
19. На Сокоцу, предсједавао Тринаестом редовном сједницом Епархијског савјета Митрополије дабробосанске;
22. У резиденцији Митрополита у Сарајеву, примио у посјету г. Штефана Шрајнера, представника Абрахамског форума Интернационалног вијећа хришћана и јевреја из Тибингена;
25. У Бону, у Савезној Републици Њемачкој, посјетио Генерални конзулат Босне и Херцеговине и Конзула г. Драгана Драгића;
- у Бону присуствовао књижевној вечери књижевника Стевана Тонтића;
26. У Епархији средњоевропској, у храму св. апостола Луке у Дортмунду, служио св. Литургију уз саслужење Епископа средњоевропског Г. Константина и извршио освећење копије иконе Богородице Млекопитатељнице из манастира Хиландара;
- у Диселдорфу, освештао земљиште на коме ће се градити нови парохјски дом и присуствовао вечерњем богослужењу у храму светог Саве и преломио славски колач удружењу омладине „Св. Ђорђе Кратовац“;
27. У Епархији средњоевропској, у храму Воздвижења Часног Крста у Келну, служио св. Литургију и присуствовао прослави јубилеја 25 година свештенослужења пароха келнског протојереја Неђа Јањића;
- присуствовао вечерњем богослужењу у храму Воздвижења Часног Крста у Келну;
28. У Сарајеву, присуствовао сједници Међурелигијског вијећа БиХ.

ђакон Мићал Танасић

Еванђеље по Св. Јовану почиње са мистеријом Сина Којега назива *Λογος*. Превести то име са *Реч* или *Глагол* значи осиромашити смисао тога израза на грчком који је, уствари, бескрајно богатији. **ДАБАР** - јеврејска реч - је по смислу блиска појму Мудрости, $\square$ ивога Присутства $\square$ јег и које избија у Прологу четвртога Еванђеља као Светлост и $\square$ ивот.

Гласник СПЦ (бр. 11, новембар 1970.)

НИКОЛАЈ

ПО МИЛОСТИ БОЖИЈОЈ СРПСКИ ПРАВОСЛАВНИ МИТРОПОЛИТ ЕПАРХИЈЕ ДАБРОБОСАНСКЕ

СВЕМУ СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ, ГГ ПРОФЕСОРИМА,
СТУДЕНТИМА, БОГОСЛОВИМА НАШИХ ДУХОВНИХ ШКО-
ЛА И СВИМ БОГОЉУБИВИМ ВЈЕРНИЦИМА, БЛАГОДАТ,
МИЛОСТ И МИР БОЖИЈИ УЗ СВЕРАДОСНИ ПОЗДРАВ:

СРЕЋНА СВИМА КРСНА СЛАВА СВЕТИ САВА!

Ове године навршава се 786 година од добијања самосталности и постављања Светог Саве за Архиепископа Српске Цркве 1219. године, као и 760 година од упокојења Светог Саве у Трнову - Бугарска.

Свети Сава није неки човјек који је био и прошао. Он је увијек наш српски савременик. Он невидљиво стоји међу нама, чује молитве и наша прослављања његове личности. Он је најљепше дијете које је икада родила српска мајка. Анђео народа српског, анђео дјеце српске којима ствара школе. Знате колика је болест љубави према дједи, таква је наша љубав према Светом Сави. Он је огањ који увијек гори и који се неће никада угасити. То је осјетио и Патријарх Манојло па је у својој грамати о рукоположењу Саве за Архиепископа написао: „Ја, Манојло, васељенски Патријарх града Константинопоља, новог Рима, у име Господа нашег Исуса Христа, посветио сам Саву, Архиепископа свих српских земаља, и дао му у име Божије власт да посвећује Епископе, свештенике и ђаконе на територији његове земље, да веже и опрашта гријехе људи и да учи и крштава у име Оца и Сина и Светога Духа. Према томе, сви ви православни хришћани слушајте њега, као што сте слушали мене“.

Он, као први Архиепископ српски, био је и остао најбољи зидар најприје самога себе. Он је био затим најбољи духовни зидар свога народа. Код њега је све ишло нормалним поретком: прво Бог па човјек, прво човјек па онда свијет, прво просвећење себе па онда просвећење других, прво садржај па онда израз, прво карактер па спољашња култура.

Други народи са Истока и Запада су пратили пажљиво и оцјенили веома високом оцјеном Његову личност и Његов рад. То је стога што је он човјек светог живота и увршћен је у ред светитеља Православне цркве. Били су одушевљени светошћу Савине личности, који је цијелог свог подвизничког и свештеничког живота тежио: „Да станује у кући Господњој у све дане свога живота, да посматра љепоту Његову“ (Пс.26,4).

Дијеле нас многе ствари у овом свијету драга браћо и сестре. Дијеле нас разлике, личне и породичне, пословне и позиви. Дијеле нас мјеста становања и интелектуални узраст, али нас у свему томе обједињује благослов и загрљај Светог Саве. Исто тако, сједињује нас и молитва коју он непрестано за нас упућује Богу Творцу нашем. Чини ми се да у свему ономе што се данас дешава најважнија је једна страна, то што Свети Сава тра-

жи од нас у подизању и васпитању наше дјеце.

Свети Сава је веома волио и старао се за српске нараштаје. То је била његова стална брига, да се нараштаји однегују у вјери и страху Божијем, да биће њихово постане храм Духа Светога. Он се нарочито старао о подизању манастира, цркава и школа. Знао је он, као што и ми знамо, да је српска будућност у потомству. Стога је родитеље увијек опомињао да је кућа сваког српског домаћина црква у маломе, по ријечима св. Апостола Павла. У тој малој цркви, гдје је домаћин свештеник дома, а домаћица свештеница, у коме ће се кућна чељад молити и своје лијепе српске обичаје његовати. Родитељи, немојте себи дозволити да ваш дом буде вашој дједи мјесто гдје ће се хранити, спавати и пресвући, него школа, а ви увијек први и најтоплији учитељи. У вашој школи-дому, дјеца се припремају за живот и стваралаштво. Ви родитељи и цио ваш дом да је „као муња, наоружани духом Светим и подржани Божјом помоћу“. Свети Сава је томе ишао и све препреке савлађивао, и нама добар примјер оставио како ми треба да чинимо. Радећи тако, Свети Сава је показао да колико год је самоодговоран сваки човјек за свој дом, још више мора бити одговоран за највећи дар који сваки брачни пар кроз рађање дјеце добија од Бога.

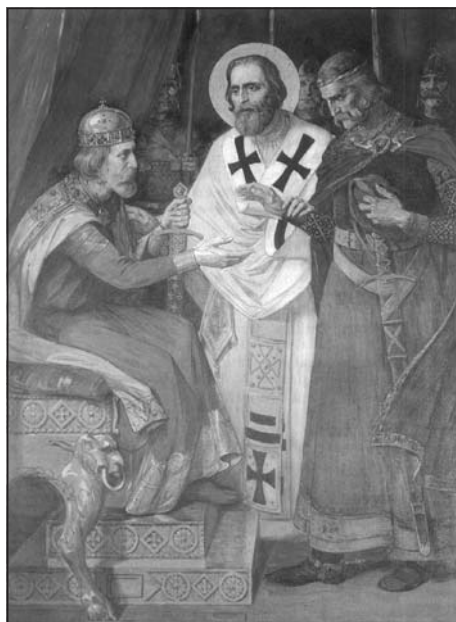
Када о овоме говоримо, желимо нарочито да вам нагласимо, да су нам дјеца све до своје зрелости у великој опасности од разних утицаја као што су дрога, разне секте, алкохол, неморал, нерад, и још многе и многе појаве. Тога раније у толикој обимности није било као сада. Свједоци сте, драга браћо и сестре, разних гријехова који се чине, а и њихових посљедица. Убиства и самоубиства су превршила

сваку мјеру. Раније се говорило: „Сто без душе, а један без главе“. Шта то значи и шта је са тим речено? Речено је да је било стотину који су умрли природном смрћу, а можда само један неприродном. На нашу велику жалост мајке су постале у 1087 прве и највеће убице, уништавањем свог порода, или их роде па их остављају на ђубриштима или другим мјестима. Нажалост, од иновјерних мајки се чује и оваква оцјена: „Ја нисам Српкиња да уништавам своју дјецу“.

Свети Сава је хранио своју душу земним анђелима и небеским људима. То су сви они који свој живот усмјеравају Јеванђељем ка Богу и посебно житељи наших манастира. Они се свим бићем својим посвећују Богу, радећи за своју свету Цркву и свој народ, а молитвено далеко више од реченог. Тих прегаоца данас мало имамо, а многи су потребни за општи посао. Они чувају наше древне светиње, дајући све од себе да сачувају те наше тапије и тестаменте који говоре гласно и јасно да српски народ на овим територијама није новодошљак, како би неки хтјели рећи, него старосједиоц од давнина. Тај мали прираштај је за велику бригу, како у мушком тако и у женском монаштву. О свему томе нам говоре многа наша манастиришта, црквишта, гробља, градине као и сви свети храмови у којима се Богу молимо, исповиједамо и причешћујемо.

Вама, наша драга и вољена омладино и дјецо, искрено и са љубављу се обраћамо, последије обраћања вашим родитељима. Најприје вас молимо да веома озбиљно и самоодговорно схватите свој живот. Ви сте у овом свијету по вољи Божијој, који вам даје оно највриједније у вашој личности. Морате бити веома јасни, да знате шта хоћете и зашто се у животу спремате. Свети Сава је у својој

17. години напустио владалачки дом свога оца Стевана Немање, у монаштву преподобног Симеона, и мајке у монаштву Анастасије. Он је имао пред собом јасан план своје будућности и улоге коју је требао по Божијој вољи и благослову да изврши. Опредијелио се за монашки живот и подвиг, за пост, молитву, усамљенички живот и у свему томе за сва она велика дјела која је у животу учинио. Он је и данас најбољи примјер младима,

како се треба припремати на пољу рада за свој народ и за своју Цркву. Народ и Црква су, драга омладино, двије највеће ствари за које се сваки човек мора савјесно припремати. Без обзира шта радио, био пастир стада, просветни радник или ког другог звања у своме народу и у својој Цркви, сваки је посао златан и најбољи ако га се човек људски прихвати.

Зато се трудите и увијек себе прочитавајте, па ћете се непогрјешиво одредити за који посао имате највише дара Божијег. Сваки је рад молитва, а најгоре су празне руке које ђаво брзо запосли. Маните се бесмислених про-

вода, одлазака тамо гдје младима није мјесто, држећи себе на достојној висини моралног живота. Увијек водите рачуна када постанете родитељи, хоћете ли имати морално право да своје дијете, као родитељ и први и најтоплији учитељ, упућујете правилно у живот. Све ово ћете правилно разумјети ако у себи развијате вјеру у Бога и његујући у себи страх Божји. То вас молим у духу Светосавља, тј. живота и рада по Јеванђељу Христовом. Молим вас, да вам читање Светог Писма, нарочито Новог Завјета, па и дјела светог Николаја, владике охридског и жичког, за сада то буде свакодневна литература и увијек побјеђујте без мача. Тако је Свети Сава радио и био без личне дјеце, али постао је отац милиона и милиона духовне дјеце. Он је био пријатан али неустрашив, необично лијеп али врло скроман, веома активан али увијек сталожен, друштвен али ипак усамљен. Он није користио опојна пића, дрогу, пушење, препоручујући благовремен брак и довођење потомства када му је вријеме. Он је неизмјерно поштовао своје родитеље и увијек се Богу молио и своме оцу у монаштву препоручивао: „Не буди тужан, оче мој и господару! Ја ћу постићи за тебе, стајати и метанисати пред Господом. Ради тога што си ме послушао и дошао овдје (у Хиландар). Ја ћу се пред Господом молити за твоју душу. Таква бјеше велика и жива љубав између сина и оца“.

Свима честитамо Савиндан, молећи Божји благослов и Светог Саве на све вас, драга духовна дјецо и поздрављамо вас све:

**ОД БОГА ВАМ БЛАГОСЛОВЕНА
СВИМА, НАША ЗАЈЕДНИЧКА
КРСНА СЛАВА СВЕТИ САВА!**

О Свeйом Сави 2005. године

*Мишројолић
дабробански НИКОЛАЈ*

СРЕБРОЉУБЉЕ

Под среброљубљем подразумева се не само љубав према сребру (то јест новцу уопште) него и свака ненасита жеља према свакој имовини и богатству.

Среброљубље је страст и оно, као и свака друга страст, има своје место у срцу. Према томе, среброљубац је не само онај који на сваки начин богатство сабира и чува, не удељујући потребитима, него и онај који га и нема и не сабира, али га жели ненасито.

И сиромаш, који ништа нема, али има љубав према богатству, прави је среброљубац.

Није сваки богаташ среброљубац, него онај који воли сребро, ко се срцем уз сребро приљубио, ко се срцем уз богатство прилепи (Псал. 62,10).

Зато се не осуђује онај који има много, него ко много жели; и не онај који је богат, него ко се срцем уз богатство прилепи. Многи су били, као што их има и сад, богати и славни, али су Богу угодили, и нису били среброљупци.

Јер среброљубац не може да угоди Богу, него својој страсти угађа (Тихон Задонски).

Почетак среброљубља

Среброљубље почиње под изговором милостиње, а завршава се мржњом према сиромасима. Док не згомила новац, среброљубац је милосрдан; чим до новца дође, он стисне руке...

Зато немој рећи да скупљаш благо ради сиромаша. Царство небеско може се купити и за само две паре (види Лука 21,1-4)...(Јован Лествичник).

Среброљубље - није својствено људској природи

Док угађање стомаку и блуд, како се чини, имају корене у самој телесној природи човековој, докле страст среброљубља споља наилази и лепи се за душу. Зато

је силе и никад се не засите, зато што је среброљубље, ненасито пијанство. И као што пијани што више пију, тим већу жеђ за пићем осећају, тако и среброљупци никад не могу да зауставе ову некротиву страст, него што више у

лакше може бити искорењена. Али ако услед небрижљивости буде пренебрегнута и једном пуштена у срце, она бива погубнија од свих и теже изгонима од свих, јер постане кореном свих зала (1 Тим. 6,10), служећи извором буђења разних страсти (Јован Касијан).

Среброљубље је безумно, ненасито пијанство, корен многих зала

Којима је овладала ова безумна страст и љубав према скупљању богатства, расипају на ово све сво-

њиховим очима расте њихова имовина, тим се више распаљују користољубљем, и не одступају од ове зле страсти, док се не стрмоглаве у сами бездан зла.

Среброљубље је горе од пијанства. Пијан човек може се повремено видети и трезан. А среброљубац се никад не може видети трезан од среброљубља, он је увек у пијаном стању, и дању и ноћу, у будном стању и у сну.

Среброљубље само по себи тешка је болест, али постаје још тежом што је она корен и мати свих

зала. По речима светог апостола Павла, „среброљубље је корен свих зала“ (1 Тим. 6,10). Одавде туче, непријатељства и ратови; одавде свађе, борбе, подозрења и увреде; одавде убиство, крађе и раскопавања гробова. Због среброљубља су пуни крви и убиства не само градови и области, него и путеви, места насељена и ненасељена, планине шуме и провалије. Од овог зла није поштеђено ни море. Због среброљубља изопачили су се закони природе, поколебале се сродничке везе...

Оно је навело Јуду да изда Господа... (Златоуст).

Из среброљубља проистиче свака неправда, разноврсна отимања и крађе.

Среброљубац краде куће, радње, житнице, цркве, чини заседе на путевима и убиства. У трговини лаже и обмањује, рђаву ствар за добру продаје; у крчми при точењу пића подваљује.... (Тихон Задонски).

Среброљубац - гори од звери

Звер кад се засити, не напада више ни животиње, а среброљубац никад не може да се засити, него је увек гладан и жедан туђег добра, и што га више скупља, све га више жели.

Среброљубац је - непријатељ Божји, непријатељ људски и непријатељ самом себи.

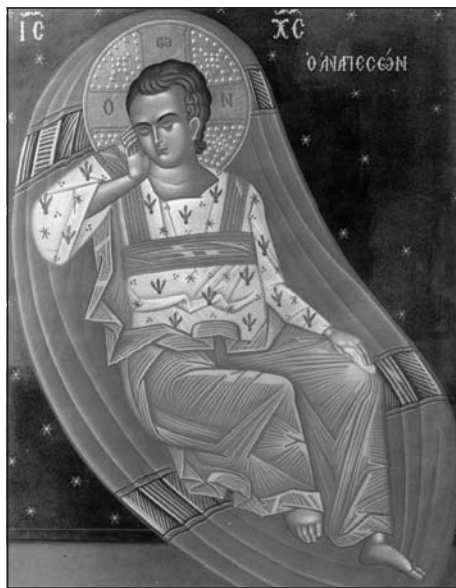
Непријатељ Божји - јер без страха нарушава закон Божји и презише законодавца...

Непријатељ људски - јер човека свлачи и упропашћује.

Непријатељ себи - јер душу своју вечном огњу и мучењу предаје... (Тихон Задонски).

СА НАМА ЈЕ БОГ!

Рођење Богочовека у малом јудејском градићу Витлејему, од скромне девојке Марије, у пећини и јаслама, у сиромаштву и простоти, све то звучи необично, чаробно, невероватно. Међутим, по свему што се доцније догодило у вези са овим догађајем, Божић је постао центар историјских збивања. Витлејем је постао духовни центар новог света, пошто вековима тражећи Христа, као некада мудраци са истока, људи питају: „Где је цар јудејски који се родио? Видесмо Његову звезду на истоку и дођосмо да му се поклонимо“.

Искрено тражећи новорођеног Цара људи га могу наћи пре у себи него у ком другом месту. Његово царство није „од овога света“. То је царство мира, љубави, права и праведности, доброте и милосрђа. Због тога Божић може бити доживљен само у душама и срцима људи. То је место где се доживљавају плодови богорођења као семе које расте невидљиво, као квасац у тесту, као пшеница у кукољу, као скривено благо, - невидљиво, нечувено, непознато. Међутим, за све који имају очи да виде и

уши да чују, оно је стварно, стваралачко и спасоносно.

Давно је блажени Августин рекао: „Господе, тражио сам те у многим храмовима света, нашао сам те у себи“. Ето, тако исто и ми који дођосмо овде да прославимо Божић, морамо претходно да нађемо Богомладенца у себи. Потребно је да се у нама претходно роди Његова љубав, Његов мир и добра воља, Његова духовна свест и савест, да бисмо доживели Његов Божић и Његово рођење.

У једној књизи описан је догађај који се десио у Кини 1930. године. Двојица хришћанских мисионара су пали у руке разбојника. Да би уцена била сигурнија, разбојници су мисионаре стално држали под притиском, претећи им да ће бити убијени. Забранили су им чак и да разговарају, како су били у истој просторији. Све је изгледало безнадежно за обојицу ових људи. Десио се да је тих дана био Божић. Размишљајући о празнику један од ових мисионара се сетио Божићне поруке да је Спаситељ - Емануил - са нама је Бог. Та мисао му је улила нову наду у Божију помоћ. Лице му се озарило. Хтео је да помогне и свом сапатнику, али није смео ништа да каже. На крају се досетио. Извадио је испод себе мало сламе и направио од сламке слова, која су означавала реч - Емануил - са нама је Бог. То је разведрило и оног другог мисионара, докле на крају није стигло избављење из ове невоље.

Тако прави хришћани доживљавају Божић. Божић значи не само да је Бог присутан, већ и да је Бог са нама да нам помогне, да нас спасе - у невољи да не клонемо, у изобиљу да се не погордимо, у страху да не заборавимо своје људско достојанство, у сигурности да се не поуздамо сувише у своју снагу, у жалости да не паднемо у очајање, у радости да се не занесемо.

ИСКУШЕЊА У ПОДВИГУ ПОКАЈАЊА И СРЕДСТВА ЗА ОДБРАНУ ОД ЊИХ

1. „Пре пада у грех, - говори свети Лествичник, - демони нам говоре да је Бог човекољубив. А пошто паднемо, они га представљају престојим“ (Сл.5). Ту лукаву помисао очајања, по савету светих отаца, треба одбијати силном надом на милосрђе Божије. „Ако се деси да падне, - говори свети Исаак Сирин, - човек не треба да заборавља љубав свога Оца. Чак ако му се деси да падне и у многа сажрешења, он не треба да престане да ради на добру, не треба да се зауставља у свом подвигу, већ напротив, макар и побеђиван, нека изнова устаје на борбу са својим противницима и нека свакодневно полаже темељ разрушеном здању, до самог изласка свог из овог света, имајући у устима пророчку реч: Не радуј се због мене, противниче мој, што падох, јер ћу поново устати. Премда седим у тами, Господ ће ме озарити (Мих. 7, 8). Он ни мало не треба да се предаје, чак ни за време самог пораза. Чак ако се и свакодневно разбија његова лађа и читав његов товар се потапа, он не треба да престане да се брине око новог товара, него треба да узима и у зајам, да прелазе на друге бродове и да плови са надом све док му Господ, погледавши на његов подвиг и смисловлаваши се на његов бродолом, не пошаље своју милост и не да му снаге да сусретне и претрпи огњене стреле нечастивога. Таква је премудрост од Бога, такав је мудри болесник који не губи наду своју“ (Сл.7). Свети Јован Лествичник уверава да су „често и мали поклони велики гнев судије стишавали“ (Сл. 5). „Господ је милостив, - говори свети Јефрем Сирин, - и Њему је пријатно да укаже милост и спасе човека. Због тога, грешниче, без престанка умољавај Његово милосрђе и проси себи милости. Јер, и

Господ твој се не умара у праштању твојих дугова“ (Слово 4, О покај.).

2. „Навика често тирански мучи, - говори Лествичник, - и оне који плачу због својих грехова“. И демони у таквом случају наводе на душу покајника тугу и помисао о безнадежности покајања. „Када се деси да несрећно паднем, - говорио је један брат, - помисао ме изједа и прекорева ме: Због чега си пао“. Ради ободрења против тешког притиска помисли, ава Пимен је рекао брату: „Ако човек, по паду у грех, каже: „Сагреших“, грех истог часа пролази“ (Изреке отаца, 99). И преподобни Јефрем Сирин ободрова: „Ако сагрешиш и хиљаду пута, али поново прибегнеш покајању, поново ћеш се очистити од скверни и од безакоња која си учинио. Господ је рекао: Седмдесет пута седам опрости брату своје сажрешења његова (уп. Мт. 18, 22). Колико пута више ће сам Господ наш опростити покајнику! Ако си грешник и за један сагрешиш седамдесет пута седам, Бог за тебе неће затворити врата милости, само уколико се покајеш“ (Слово 4, О покај.).

3. „Падови лењивих, - говори свети Лествичник, - јесу врло тешки, будући да им одузимају наду да ће постићи бестрашће“ (Сл. 5). Код тешких грехова демони се труде да човека доведу до очајања, тј. да би онај ко је тешко сагрешио у безнадежности у односу на спасење слично Каину узвикнуо: Велики је грех мој да би ми се опростио (Пост. 4, 13). Против тог страшног наговарања свети оци саветују веру у безграничну и неисцрпну милост Божију. „Нема ничег равноту Божијој милости, - изгиче свети Лествичник, - нема ничег већег од ње. Стога онај ко очајава врши самоубиство“ (Сл. 5). „Ти си грешник?

Ипак, не очајавај, - убеђује свети Златоуст. Никада нећу престати да те мажем овим леком. Имаш много грехова? Ипак, не очајавај! Никада нећу престати са понављањем. Ако свакодневно грешиш, свакодневно приноси и покајање... Јер, човекољубљу Божијем нема мере и благост Божија не може бити изражена речима. Грех твој има меру, а лек нема мере. Грех твој, ма какав био, јесте људски грех, а Божије човекољубље је неизрециво“.

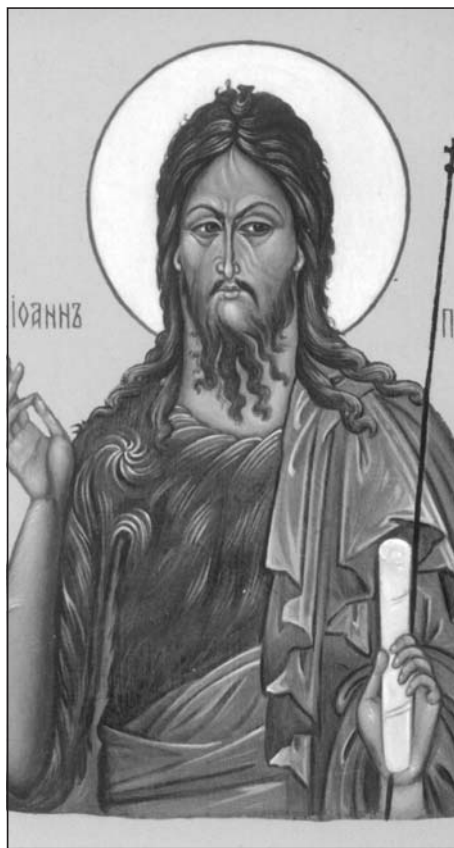
4. „Бојим се, - износио је преподобни Доротеј Варсануфију Великом, - да се не навикнем да, грешећи и кајући се, не останем у гресима и тако умрем“ (Питања и одговори, бр. 17). Та наводна бесплодност покајања, праћена сталним очекивањем смрти, често несрећног грешника доводи до ужаса, будући да, и поред свег усрђа са своје стране, не види исправљање свог живота и дрхти од страшног смртног часа. „Брате, не треба да очајаваш“ - одговорио је старац. „Кормилар не очајава за своје спасење премда таласи ударају у његов брод, него управља њиме док га не доведе до пристаништа. Тако се и ти, видећи да си се завео и расејао на делу, врати на почетак пута говорећи са пророком: И рекох, сада започех (Пс. 76, 11), и остало“... (Одг. 18). „Онај ко падне, нека се постара да се опет усправи. Ја верујем Богу да се таквом човеку падање неће претворити у навику и да њиме неће овладати немар. Бог ће њега убрзо довести до степена усрдних (ревнитеља) и неће узети његову душу све док га не доведе до високе мере, до степена савршеног човека (Еф. 4, 13). Тако далеко, не одустај, него делај док имаш времена и Бог ће ти помоћи“ (Одг. 17). „Немој се плашити, - говори све-

ти Лествичник, - ни када сваки дан падаш, и не престани да се молиш, већ стој храбро. Анђео који те чува, без сумње, одаће признање твоме трпљењу“ (Сл.5). „Онима који му искрено прилазе - уверава преподобни Симеон Нови Богослов - Бог не допушта да потпуно падну. Напротив, видећи њихову немоћ, Он им сарађује и помаже, пружајући им одозго силну руку и водећи их ка себи. Садејствује Он и очигледно и неприметно, опипљиво и невидљиво, док му се они најзад, прошавши сву лествицу, не приближе и не сједине са Њим, и сами не знајући да ли у телу или ван тела, општећи са Њиме и учествујући у неизрецивим добрима“ (Делатна поглавља, 94).

5. Немарне душе обично умирују своју савест ничим незаслуженом и стога лажном надом на човекољубље Божије: „Ово погано становиште,- говори свети Лествичник,- веома је прихватљиво за људе који воле уживања“ (Сл. 5). Ради ослобођења од те неистине довољно је убедити се у то да је Бог колико милосрдан толико и праведан према непокајаним грешницима. Због тога је свим и свакоме неопходно покајање. „Не веруј ономе ко ти по твоме паду говори о твоме греху ка о малој погрешци: Само то и то немој да учиниш, а ово, па то није ништа“ (Сл. 5). „Павши у јаму безакоња, ми се не можемо извући уколико се не спустимо у дубину покајничке смирености“ (Сл. 5). „Принеси покајање из душе,- говори свети Јефрем Сирин,- и кани неколико суза на грех који те рањава, па ће опасна рана на удовима твојим савршено да замлади. Но, ако ти само реда ради долазиш Лекар, нећеш добити здравље. Само се сузама и скрушеношћу лечи твоја болест“ (Слово 4, О покај.).

6. Лакоћа покајања баца немарне у другу крајност: они стално одлажу покајање за последње дане живота. Против те преваре свети оци савету-

ју да се има страх од изненадне смрти. „Зар није од тебе сакривено - говори свети Јефрем - када ће ти доћи и задесити те крај? А очишћење од грехова можеш добити одмах уколико се само будеш молио“ (Слово 4, О покај.). „Док је још свежа и упаљена, рана се лако лечи. Међутим, застареле, неизлечене и запуштене ране се тешко лече: да би се исцелиле, потребно је већ много рада и свестраног заузимања лекара. Многе ране с временом постају и неизлечиве. Али,

Богу је све могуће (Мт. 19, 26)“ (Сл. 5). Колико се касни са покајањем, толико покајни напор постаје тегобнији! „Ради лечења дубоких рана - говори свети Исидор Пилусиот - потребни су труд, постови, бдења, милостиње, молитве и друге врлине. Душа која је сагрешила може да се врати у првобитну лепоту, премда не без потребних напора, тегоба и мука“.

О АВВИ НИКОНУ

Упита један монах некога од отаца: Како ђаво намеће искушење светитељима? А старац му исприча: Један од отаца, по имену Никон, беше настањен на Синајској гори. А један човек, посетивши колибу неког фаранита и нашавши његову кћер саму, легне са њом. Па јој каза:

- Реци: „Отшелник, авва Никон, ми је то учинио“.

А када дође њен отац и сазна, узевши мач, пође ка старцу. Па само што покуца, старац изађе. И како он пружи мач да га убије, осуши му се рука. Те фаранит побегне и исприча све свештеницима; а они позову старца и он дође. Па пошто га добро избише, хтедоше да га отерају. А старац их стаде молити:

- Пустите ме, за име Божије, да се овде покајем. И пошто су га изопштили на три године, издадоше заповест да га нико не посећује. И проведе он тако три године, долазећи сваке Недеље на покајање; и мољаше све људе говорећи:

- Молите се за мене.

А након тога, помахната онај који је начинио грех и искушење натоварио на отшелника; и исповеди у цркви:

- Ја сам починио грех и рекао јој да оклевета слугу Божијег.

И сав народ, дошавши ка старцу да се покаје, рече:

- Опрости нам, авво, и остани са нама.

А он им рече:

- Што се тиче опроштаја, опростено вам је, а што се тиче останка, нећу више остати овде са вама, јер се не нађе ни један да је имао трезвености да саосети са мном.

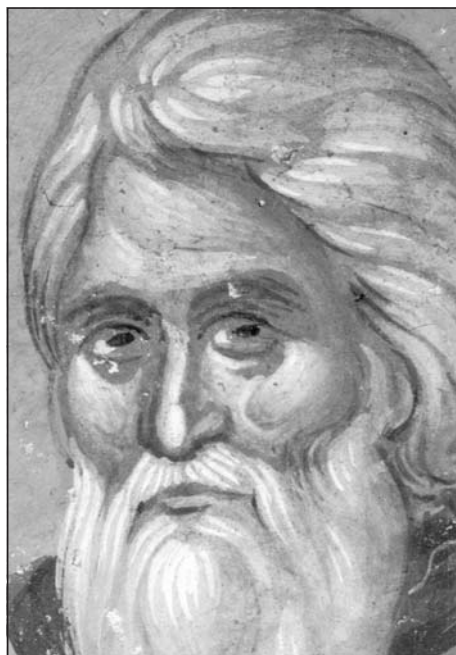
И тако отиде оданде.

И рече старац: Видиш ли како ђаво намеће искушење светитељима.

ЖИТИЈЕ ПРЕПОДОБНОГ ОЦА НАШЕГ ТИТА презвитера Печерског

Како се открива гнев Божи с неба на грех људски (ср. Рим 1,18), и како мир Божји који превазилази сваки ум (ср. Флб. 4,7) чува тело и душу човека који мир иште, показује нам то на очигледан начин житије овог блаженог Тита. Монахујући у печерском манастиру, Тит би удостојен презвитерског чина. На подвиге, достојне вечног блаженства, он би упућен следећом околношћу. Овоме блаженом презвитеру Титу бејаше брат по духу црноризац истог манастира Евагрије, ђакон по чину. Међу њима беше велика и нелицемерна љубав, тако да се сви дивљаху њиховој једнодушности и искреној љубави. Но ненавидник сваког добра ђаво, навикнут да сеје кукољ по пшеници, посеја и међу њима непријатељство. Гњевом и мржњом он тако помрачи њихова срца, да они просто не могаху гледати један другог, и на све могуће начине избјегаваху један другог. Када је један од њих кадио у цркви, други се склањао од кађења; а ако се неби склонио онај би га преминуо не покадивши га. У таквом мраку греховном они провели дуго време, па се чак усуђиваху да приносе Божанске Дарове и да се причешћују Њима, не помиревши се међу собом и не измоливши опроштај један од другог. На све то подбадаше их враг. Братија пак мољаше их много пута да се помире, али они нису хтели ни да чују за то. Једном се, по промислу Божјем, Тит тако тешко разболе, да је мислио да неће остати у животу. И стаде горко плакати због греха свог, па смирено и понизно посла ђакону Евагрију ову искрену поруку: „Опрости ми, брате, Господа ради, јер те гневом својим увредих“. Али он му не само не опрости, него га штавише стаде грубим речима проклињати.

Међутим братија, видевши да Тит већ умире, довукоше Евагрија силом, да се опрости са братом. Угледавши га болник се одмах подиже, и паде му нижице пред ноге, говорећи са сузама: „Опрости ми, оче, и благослови!“ Но Евагрије, немилостив и нечовечан, окрену се од брата и пред свима изговори ове страшне речи: „Никада се нећу помирити с њим, ни у овом свету ни у оном!“

Рекавши то, он се истрже из руку братије, и одмах паде. Братија хтедоше да га подигну, и гле - он већ беше мртав. И не могаху му братија ни руке прекрстити, ни уста затворити, ни очи заклопити, као да беше одавно умро. А блажени Тит у то исто време устаде потпуно здрав, као да никада није боловао. И сви бише запрепашћени тако изненадном смрћу једнога и тако брзим исцељењем другог. И стадоше испитивати исцељењем презвитера Тита, шта то значи. Блажени Тит им онда подробно исприча све што му би от-

кривено: „За време болести док још бејаш обузет гневом, ја видех како анђели одступише од мене и плакаху због погибије душе моје, а ђаволи се радоваху због гнева мог. Тога ради вас ја и стадох молити да идете и измолите ми опроштај од брата. И кад га ви приведосте к мени, и ја му се поклоних а он се окрену од мене, видех једног немилостивог анђела са пламеним копљем, којим он удари неопростившег ми брата, и он одмах паде мртав. А мени тај исти анђео пружи руку и подиже ме, и ево сам здрав“.

Уплашени овим казивањем, братија много плакаху над грозно умрлим Евагријем. И погребеше га, али са отвореним очима и устима, и са испруженим рукама. А сами се стадоше нарочито чувати од гнева, праштајући један другом сваку увредљиву реч, и сећајући се добро оне поуке Господње: „Свак који се гневи на брата свог ни за што биће крив суду“ (Мт. 5,22). Усто, и свети Јефрем Сирин је рекао: „Ако се коме деси да умре у непријатељству, таквог очекује неумољиви суд“. И могаше се тада говорити о уразумљеној братији: Велики мир имају они који љубе закон Твој Господе (Псал. 118, 165). Но нарочито сам блажени презвитер Тит да преко помирења са братом он обрете мир са Богом, што га сачува и од телесне и од душевне смрти. Од тог доба он и не помисли гневити се на ма кога, него, искоренивши потпуно гнев, он стече према свој братији љубав по Богу која никад не престаје, која је, као корен мира, свеза савршенства (Кол. 3,14); љубав која је од чиста срца и добре савести и вере нелицемерне (1 Тим. 1,5); љубав која дуго трпи, која је самилосна, која не завиди (1 Кор. 13,4); љубав која садржи у себи све врлине, нарочито ове: целомудрије, пошћење и

РАЗГОВОР С ГОСПОДОМ

непрестану молитву. Од тог времена овај блажени презвитер имађаше стално у срцу речи Светог Писма: Будите мудри и трезни у молитвама; а пре свега имајте непрестану љубав међу собом, јер љубав покрива мноштво грехова (1 Петр. 4,7-8). Приносећи Бескрвну жртву, презвитер Тит испуњаваше и следећу еванђелску реч: Љубити Бога и ближњег, веће је од свију жртава и приноса (Мк. 12,33). А стече он и савршени мир те, испуњен савршеном љубављу, није могао туговати и говорити: Нема мира у костима мојим од грехова мојих (Псал. 37,4). Савршени мир овога постника беше такав, да се на њему испуни истинита реч апостола: Царство Божје није ни јело ни пиће него правда и мир (Рим. 14,17). Стога се блажени Тит удостоји добити и на небу упокојење, јер, жудећи за њим, он после многих и великих богоугодних трудов и подвига оде ка Господу. Свето тело његово почива у једној од печерских пештера, пуној Светих као доње небо, а духом равноангелним он борави на небу, куда би узнесен у вечни покој на рукама Анђела који му се јавише. И они, радујући се тамо, овом некадашњем грешнику који се достојно покајао, шта су могли рећи? Ништа друго до оно што и свети апостол Павле о апостолу Титу: Утеши нас Бог доласком Титовим (2 Кор. 7,6). А ми, радујући се такође, можемо одговорити овим небеским житељима речима из исте Посланице: Ми се утешисмо вашом утехом, и нарочито се обрадовасмо радошћу Титовом, којег се дух упокоји међу вама.

Нека се светим молитвама преподобнога Тита и ми, одбацивши сваки гнев, удостојимо добити опроштај грехова и упокојење временско и вечно у Христу Господу нашем, који је Бог љубави и мира (2 Кор. 13,11), коме слава са Оцем и Светим Духом, сада и увек и кроза све векове, амин.

*Жићија свейих
за фебруар*

Дозивам те Госпode, најјаче што могу... Кроз молитву ријечима тихим а најјачим. Опрости ми, опрости ми гријех од кога не могу да побјегнем и узми ми молим те ово што осјећам, ако је то оно што не могу да носим, па ми подари нешто од чега не морам да бјежим, нешто пред ким могу да стојим и да гледам... А да се не стидим.

Опрости ми Госпode, опростите ми и ви које сам повриједила, опростите ми ви што сам вољела све вас које нисам смјела и сви ви које сам повриједила а нисам то смјела који сте дошли а нисам вас примила. Опростите ми и сада када и ја опраштам вама, када и ја молим за вас - Господа који ми подари све оно што нисам знала. Опростите ми, ако ме се још увијек сјећате и заборавите, ако то већ нисте урадили. Јер ако не знате вјеровати, онда ми не можете ни опростити, онда не можете ни спознати милину која долази само од Господа. То је лакоћа која не познаје границе срца јер срце и љубав даје, то је дар од Бога самог за све нас, за све оне који вјерују у милост Његову, у молитву своју окренуту ка Небу, ка Спасу свом. За све оне, за сваког свог од Неба благослов, од Неба све за сваког и свугдје, темељ вјере и биће среће за лице твоје за живот твој, јер Господ чува чедо своје, ако то чедо чува Бога свог. Знајте, то је вјера у Њега која те грли љубави свом и као таква вјера и као таква љубав Божија вјечно ће да живи у срцу твом, јер и ја сам спознала највећег пријатеља свог и кроз молитве и покајање своје, говорим и вама сада, љубите пријатеља Господа свог.

Реци ми гдје сам, Госпode мој, само ми реци да је ово моје искушење, носићу га... знајући да могу последије овог страха бити рођена поново. Немој ми дати да клонем, побједи мој страх помози ми да дишем, да живим... научи ме да спознам закон Твој. Рекли су ми: погледај горе ка, небу кроз очи своје и пожели живот кроз покајање

своје, кроз молитву упућену Теби Госпode. Сада питам: Има ли довољно снаге у погледу мом? Има ли довољно вјере у сузама мојим? Има ли довољно неба за опроштај дјела мог? Опрости ми Оче, сакривам лице рукама и плачем пред Тобом... Опрости ми кроз сузе ове моје, кроз вјеру моју у вјеровање Твоје Госпode, кроз молитву за опроштај дјела мог уз покајање ове душе моје за срце за спас мој. Реци ми Оче, да ли сам спознала закон Твој, па ми подари миран сан и весело јутро каде се будим и станем пред икону Твоју па кроз шаптај молитву кажем тако јак шаптај да ми срце за трен стане од милине која долази само од Тебе Оче. Заштити ме и данас од сваког бола кога не могу сама носити, осветли стазу живота мог тако да кораци буду лакши уз благослов Твој и подари здравља свакој породици, па и мојој. Уз тебе, сваки даном јутро је вјера а ноћ јутро са свјетлом љубави Твоје у нама. Хвала Ти Госпode, на оном што Си подарио свима, баш толико тога, колико је потребно да носимо у себи. Уз Тебе, ја живим - а живим само зато што ме волиш Ти, десном страном дома Твог.

Буди ме тишина. Спавам, сновима без снова. Кораци који допиру из даљине, гребу постојања да још увјек постојим у оквиру овог живота који ме дозива. Олово у мојој глави... сада знам, то је мој гријех. Госпode, с тога те молим, подај ми снаге да га подјелим с Тобом... олакшај ми душу моју, срце моје, побједи мој страх. Покажи ми нови пут, пут истине, пут спасења сваког, па и мене. Подари ми живот, новог живљења, живот који долази од Тебе... И ја вјерујем, да то више неће бити сузе, већ радост о којој сам знам да се тако зове, само уз Тебе... Ја вјерујем у њу.

Поведи ме Госпode... ка радости мојој.

*Ивана Иконић,
Вишеград*

О ПЛАЧУ

„Многи оци сматрају, - говори свети Лествичник, - да је порекло суза нејасно и неразумљиво, нарочито код почетника, јер сузе могу бити последица многих и различитих узрока: природе, Бога, неправилне туге као год и туге похвалне, таштине, блуда, љубави, сећања на смрт и многог другог“. „Испитавши, уз помоћ страха Божијег, све ове побуде плача - продужава свети отац - постарајмо се да добијемо чисте и необманљиве сузе које се рађају у размишљању о нашем одвајању од тела. У тим сузама нема ни крађе, ни охолости, и оне, напротив, доводе до очишћења и напретка у љубави према Богу, до окајања грехова и ослобођења од страсти“ (Сл. 7). Веома је утешно то што се сваке сузе, посредством страха Божијег, могу преобразити у чисто духовне и спасоносне сузе. „Суза је пород мисли. А отац мисли је разум, ум“ (Сл. 7). Међутим, ми се умним способностима користимо савршено слободно и стога „можемо од неправилних или природних суза прећи на духовне сузе“, говори свети Лествичник. Уосталом, премда „нико не пориче да су све наше сузе по Богу корисне“, како примећује преподобни Јован, ипак и међу најкориснијим или спасоносним сузама постоји велика разлика. „Савршенство плача није достигао онај који плаче кад хоће, него онај који плаче о чему хоће. Па чак ни тај који плаче о чему хоће, него онај који плаче о чему Бог хоће“ (Сл. 7). Стога је неопходно знати следеће:

1. „С плачем по Богу често се меша најгнуснија суза, суза сујете. А то ћемо опитно и побожно осетити кад видимо себе где плачемо, а у исто време чинимо зло“ (Сл.7).

2. „Када ми плачемо на молитви а поткрада нам се смех, ради се о ђавољем лукавству“, открива нам саровски затворник Серафим.

3. „Постоји правилна и корисна скрушеност срца од које се оно смирава - говори преподобни Марко Подвижник - а постоји и друга, штетна и неправилна, која га мучи. Бдење, молитва и трпљење у искушењима представљају за срце корисну и нешкодљиву скрушеност, уколико само прекомерношћу не нарушимо сразмерност у њиховој измешаности“.

4. „Велика и временски неодговарајућа скрушеност срца - говори преподобни Симеон Нови Богослов - помрачује и смућује ум и из душе изгони чисту молитву и умиљење, те у њој производи слабост срца, а затим и огорчење и крајње ослепљење. Посредством ње демони производе очајање у људима који живе по духу“.

5. „Плачем који је достојан вечног блаженства (Мт. 5, 4) свети Василије Велики сматра онај „којим плачемо због грехова, или због вређања Божије величине (јер човек преступа-

њем закона бешчасти Бога), или због оних који истрајавају у греху, јер је речено: Душа која сагреша, да умре (Јез. 18, 4), чиме се подражава онај који је рекао: Да не заплачем за многима који су пре грешили (2. Кор. 12, 21)“.

6. Постоје свете сузе страха и сузе љубави. „Сузе страха саме у себи садрже трепет и пажњу, а сузе љубави пре савршене љубави код неких, изгледа, лако нестају... И чудно је то да оно што мање вреди испадне чвршће у своје време“, говори свети Лествичник (Сл.7).

7. Постоји и неки чудан плач, скривен у дубини смирења, неприметан и за оне који плачу. „Видео сам код неких људи плач - сведочи преподобни Јован Лествичник - и видео сам код других да плачу због тога што немају плача: мада га у ствари имају, они мисле да га немају, и у том добром незнању остају безбедни од преваре. То су управо они за које је речено: Господ води следе (Пс. 145, 8)“ (Сл.).

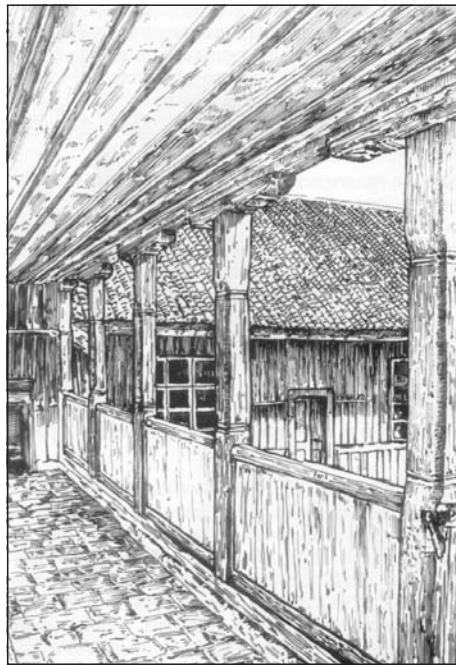
8. „Има суза које сажиху, а има суза које дебљају, говори преподобни Исак Сирин. Све те сузе које исходе из суштине срца од скрушености због грехова, исушују и сажиху тело, а често и оно што је господствено (ум) у души осећа штету од суза док оне лију. И најпре човек по нужности ступа на тај степен суза, али се путем њих њему отварају врата другог степена, бољег од првог: то је земља радости у којој човек прима милост. То су већ сузе које лију из благодарности: оне и украшавају и попуњавају тело и теку без принуде, саме од себе. Оне не само, као што је речено, да дебљају тело човеково, него и изглед човека мењају. Јер, речено је: Кад се срце весели, лице цвета, а кад је у невољи, тугује (Прич. 15, 13)“ (Сл. 21).

ХАЈДУК СТАНКО

Поробљавање наше земље од стране Турака, њихово пљачкање, пустошење, одвођење деце и жена у ропство, изазвало је оправдану побуну код народа. Не могући да трпи турски зулум, народ се одметао у хајдуке и истом мером, на насиље, одговарао Турцима. У вези с тим, Вук Караџић вели (у „Српском рјечнику“): „У нас су хајдуци постали од турске силе и неправде. Цијела је истина да што је год влада турска боља и човјечнија, то је хајдука у земљи мање, а што је гора и неправеднија, то их је више, и зато је међу хајдуцима бивало кашто и најпоштенјих људи, а у почетку владе турске јачично их је било од прве господе и племића... Хајдуци љети живе по шуми..., а кад дође зима они се растану и отиду сваки своме каком пријатељу на зимовник.“ Ту су се бавили разним пословима, дању су лежали, а ноћу се чистили и уз гусле певали. На пролеће се опет састају и ако кога нема траже га, а издајнике, ако их буде, свирепо кажњавају. Носили су „чохане плаветне чакшире, доље на ногама чарапе и опанке, горе чохане ђечерме и копоран, гдјекоји и доламу зелену или плаветну, а поврх свега и куповни гуњ.“ На глави су имали фесове, или свилене капе са кићанкама, а преко зиме шубаре. „Врло су радо на прсима носили сребрне токе, а који их нијесу могли набавити, они су на место њих пришивали сребрне крупне новце. Од оружја имали су дугу пушку и по две мале и велики нож.... Хајдуци држе свој закон, посте и моле се Богу као и остали људи, а кад кога поведу да набију на колац, па га Турци понуде да се потурчи - да му опросте живот, он псује Мухамеда додајући: Па зар после нећу умријети?“

У хајдуке иду само најодважнији, а кад их воде на мучење, певају. Окупљали су се у дружине, у пролеће („Бурђев данак, хајдучки састанак - Митров данак хајдучки растанак“) кад се „гора заодене лисом“. На челу дружине је био најхра-

брији који се звао харамбаша. У хајдучке дружине примани су најокретнији, који су били „Кадри стићи и утећи - И на страшном месту постојати“. Пријем у чету најлепше је описао Јанко Веселиновић у роману „Хајдук Станко“, у оном делу где се Станко такмичи са Заврзаном и у свему га побеђује.

Хајдуке у нашој земљи помињу, осим песама и историских списа, и многи путописци нарочито они који су ишли Цариградским друмом. На пример, Стеван Герлах, који је путовао у Цариград јула месеца 1573. год, вели: „Пошто смо из Баточине путовали незгодним и непријатним путем, самим шумама и луговима, приспели смо у Јагодину. На томе путу ваљало је умножити пешачку и коњичку пратњу, јер се био пронијео глас да се по овом крају врзе силна чета од 80 хајдука“. Све песме овога циклуса груписане су око неколико личности и дружина, које су се јављале у разним нашим крајевима. Прва и најважнија је она група песама која је везана за име Старине Новака и његове дружине. Сви хајдуци из ове

групе су махом из 16 века и везани за планину Романију „близу Сарајева“. То су Старина Новак (историјска личност, као и сви други, и помиње се под именом Баба - Новак „заповедник хајдучких чета из Подунавља, с краја 16 века“), његов син Дијете Грујица па дели Татомир, затим, побратим Новаков, дели Радивоје и други. Друга група тиче се Баја Николића - Пивљанина и његове дружине која је деловала у Боки и околини. Бајо Пивљанин, „најстрашнији харамбаша хајдучких чета“, погинуо је на Вртијељци почетком маја месеца 1685. године: касније га је и Његош опевао у „Горском вјенцу“: „Соко Бајо су тридесет змајевах, / Мријет неће док свијет траје.“

Трећа група везује се за Михата Томића, кога традиција везује за Босну, који је такође историјска личност. Са својом дружином на друмовима, одакле је из заседе сачекивао Турке, лично је на божанство освете и задао много јада некрсту.

Осим поменутих, има и многих других хајдука: Костријеш Харамбаша, „у Тијани високој планини“, Сочивица Станко, један „од најстрашнијих хајдука“, Стари Вујадин, личност из истоимене песме, која спада у ред најлепших овога циклуса. Она је оличење верности, страшна у појединостима и врло реална.

Хајдука је било до краја ропства. Нарочито у Београдском пашалуку уочи првога устанка. Познати су: Станоје Главаш (који је биран за вођу устанка, али је као хајдук одбио), затим Карађорђе, вођа устанка, кога песма назива хајдуком, Хајдук Вељко, за време првог српског устанка и други знани и незнани борци и учесници за ослобођење Србије.

У овај циклус спадају следће песме: „Старина Новак и Богосав“, „Новак и Радивоје продају Грујицу“, „Старина Новак и дели Радивоје“, „Грујица и паша од Загорја“, „Женидба Грујице Новаковића“, „Мали Радојица“, „Рашта Новак оде у хајдуке“ и друге.

ХАЈДУЧКИ ИСПИТ

(Одломак из „Хајдук Станка“)

- Ходи-де овамо... Па, велиш, рад си да будеш хајдук?

- То ми је жеља - рече Станко.

- А знаш ли ти шта је хајдук?

- Од раног детињства слушао сам како о њима гусле певају - одговори Станко слободно и одрешито.

- Јесте, певају... Али то је мучан живот... Видиш, ти си научио да ручаш, да вечераш, да спаваш, а хајдуку то није дато... Много пута не доједе, а шта пута пробденише, и не питај!

- Све ја то могу! - рече Станко озбиљно и поуздано. Оно, истина, ја никада нисам гладовао, али кад употреба ја ћу гладовати боље но ико.

Харамбаши се свиде ово поуздање.

- Али хајдук хајдука мора чувати и бранити. Ако друга ране, не сме га оставити да му непријатељ главу сеце и птице месо једу, мора га на плећима из боја изнети.

- Млад сам, снажан сам... Неће ми бити тешко.

- Али хајдук нема више породице. Његова су браћа овде. Он више не сме мислити о својим зеленим пољима...

- Тога сам се морао одрећи... Све миле и драге оставио сам па дођох овамо да потражим братства и љубави.

- Чекај, чекај! Ухвате хајдука па га на сваке муке међу...

- Ја ћу трпети!

- И траже да одаш дружину и јатаке...

- Пре ћу умрети но пустити гласа из себе!

- Хајдук је као запета пушка.

- Што рекао Старина Новак: „Кадар сам стићи и утећи и на страшном месту постајати“.

ИСТИНСКА СЛУЖБА

(наставак из прошлог броја)

Нада Алексијејвна Крупејева већ пет година живи непрекидно у Лугову.

Велики, запуштени сад, у ком је каменом зидана кућа, с поцрнелим од времена дуварима, с угнутим кровом, некад је био сад за углед. У њему је било биља свакојаког, стаза правих и кривих, широких и узаних; много оглова хладовитих, много зелених пропланака; много појетичних седала, окићених павитом и вињагом. Тај сад је био на гласу са шпанских вишања за које се знало и у губерниском граду под именом „крупејевских вишања“, и куповале су се на јагму. Много је у њему било јабука и крушака; чак је било и винове лозе, и малина!

Све то било је до ослобођења сељака, кад је живео и владао Луговом отац Наде Алексијејвне, старац Крупејев, домаћин са страшћу, који је знао извући корист и од земље и од људи. Особиту његову љубав уживао је баш тај сад, ради кога је он држао ученога и скупог баштована Немца. Зато се тај сад гледао „као какав жив човек.“ Цео сад био је раздeљен на

ситне делиће, и за сваки делић био је нарочити човек, који је кожом својом одговарао за свако дрвце, за ред, за чистоту, па чак и за плодност земље својега делића.

Старац и баба Крупејеви умреше пете године после ослобођења. И од муке одоше у гроб једно за другим. Имање оста сину им Андреји, који је био у служби и постао мировни судија у срезу. При њему сва тековина из године у годину иђаше све на горе. Тај болешљикави и нервозни човек миловаше природу, миловаше поља са густом зеленом травом, жуту њиву, и хладовити сад, али све то он миловаше као уметник, који може по читаве сате гледати лепе видике, али који не може ни мало да се стара о тој имовини. Тако велико имање давало је, разуме се, велики доходак, али ни у пола онолики колики би могло. Андреја то није ни опажао, задовољан што има колико му треба. Половину је он трошио на којешта без користи и без задовољства себи или другом. А друга је половина ишла сестри Нади Алексијејвној, која је боравила у Москви у неке осиротеле тетке, очине сестре, издржавајући својим новцем и тетку и њену многобројну породицу.

Нади Алексијејвној беше двадесет и две године када доби глас да јој је брат умро. Андрија Крупејев умро је у тридесет шестој својој години, заборавивши оженити се, и тако Нада Алексијејвна поста једини господар свему великому имању. Ту промену она осети са најнезгодније стране. До тога доба она је примала од брата готове новце; а сада је требало мислити шта да се чини с имањем? Тамо није било никога ком би се могла поверити. Млада девојка ништа у пословима није разумевала. У Лугово је ништа није вукло: од осме своје године она је живела у великом, бујном граду, пошто су и родитељи њени, после ослобођења сељака, без прекида боравили у Москви. Ту се она школовала најпре под оштрим надзором свога оца, а после у

пуној слободи, јер тетка, која је са свим од ње зависила, није пред њом смела ни зуба помолити, него је одо-бравала све њене худи и њефове.

И развијала се она ђудиво, зависе-ћи једино од своје нервозе и особите нарави. Док беху живи родитељи, она је марљиво учила своје лекције, била је тика, мирна, и прелазила је из разре-да у разред међу најбољим ученицама. После њихове смрти, она се ражали, и целу једну годину не узме књиге у руке. Зато је морала понављати. У четрна-естој години она као да се у један мах пробуди и, на велико чудо своје тетке, показа се девојчицама жива и некад чак дрско одрешена. Њене подобно-сти у један мах се изоштрише; показа се у ње нека готово неприродна радо-зналост: с једнаком жудњом она је чи-тала и гутала и школске књиге, и ма какве друге, које би јој пале шака. Она је натерала тетку да се упише у читатеље једне библиотеке, па је про-жидрала књигу за књигом. У теткиној породици, где је било деце свакојакх година, она се осећала сама самцита. То је долазило од туде што су њу, као извор благостања целе породице, на сваком кораку одликовали, уступају-ћи јој свакојака преимућства: лепше парче, скупљу хаљину, удеснију собу, мекшу постељину, а уз то се цела по-родица старала исказати колико је во-ли, и колико за њу мари. Девојка осе-тљива, све је то опажала и мало по ма-ло увртела себи у главу да она одиста и јесте нешто особито, нешто више од свега рода теткинога који је око ње. С временом из тога осећања изроди се јавно презирање према роду и својти. Највише времена, које јој је било сло-бодно од гимназиских послова, она је проводила у својој соби, сама са књи-гама, које је волела већ колико и не треба. Теткини познаници њу нису ин-тересовали, она готово није њих ни опажала; других није могла стећи. И тако у седмнаестој години, када је свр-шила гимназију, и била готово већ свр-шена цура нађе се сама самцита, са сво-јом дивљом нарави, која се туђила од свију и од свакога, с мутним погледом на свет, у ком је било свега само не оно-га што је удесно за живот, са отворе-ним презирањем људи који су је окру-живали и били јој једини блиски.

После гимназије, наста мука и не-воља. Гимназија јој је узимала већи део дана, а сада виде да има времена и сувише. Случајно је учинила два три познанства, случајно је натрапа-ла на јавна предавања, која су се онда баш отпочињала, и изазивала много разговора. Али њена познанства ни-су ишла даље од првих. Онај поглед на људе, који је она усвојила себи у теткиној породици, она је нехотице и овамо пренела, гледала је на људе неповерљиво и ни с ким се није могла сложити. И предавања су је мало за-довољавала. Привикнувши учити се из књига које се могу прочитати за један душак, она није могла да трпи ту темељиту спорост с којом се пре-давала наука, разложена на делове, делиће, и лекције. Њу су једиле си-стематичност и доследност. Она чак није могла без срдње слушасти ону реченицу, којом се обично почињало свако ново предавање: „У пређа-шњем предавању ми смо се уставили на том и том.“ Зашто смо се устави-ли? Она није могла подносити тих за-уостављања. Познавши се на првом предавању с почетком предмета, она би хтела ту, не дижући се, да га исцр-пе до краја. Ишло је то, да је она тра-жила књиге које о том говоре, зари-вала се у њих и хладнела према „пре-давању.“ Речју, предавања, која су за друге била неко откривење, и уједно служила као прилика за зближавање људи, за њу нису била ништа, чак су је срдила!

Кад је стигао глас о братовој смрти она се онда налазила потпуње неза-довољна и собом и животом око себе. Живци су јој били побркани. Не беше никога с ким би се могла разговори-ти, јер она ником није веровала, нити се и с ким зближавала. Она је свим својим бићем очекивала ма какве промене. Тај глас сам собом доносио јој је промену. Ваљало је ма шта чи-нити с имањем.

У то време, старији теткин син, ко-ји је био у пуку потпоручник и, про-тив жеље свију, дао оставку, осетив-ши вољу на јекномију, оде на југ, у Лугово.

У то време породица теткина беја-ше се прилично разишла: један се оженио, друга се удала трећи дан у

пансион. У кући је била осама већа него пре. Премда се она врло мало и мешала са животом те породице, ипак је пре била увек врева, коју она није могла не чути, и на коју се била навикла. Баш у то време дође јој у главу мисао да има још велики свет, који она не познаје, а може бити да ће њој тај свет бити више по вољи, него овај који је окружава.

Непривикла никога питати, нити се с ким договарати, она је сваку своју мисао узимала као одлуку. У тренут ока би одлучено да ће да иде „за гра-ницу“. Кроз две недеље, већ је била у Германији. Ишла је с тетком којој је готово заповедила да пође. Тетка је морала слушати, јер у противном слу-чају било би оставити не само брата-ницу него и њене дохотке!

Око две године Нада Алексијевна вукла је за собом бабу, устављајући се по две, по три недеље, или у Бер-лину, или у Хамбургу, или у Бечу, или чак у Мадриду, и од онуда у Ати-ни. То је све било ново, све интере-сно, али никакав утисак није силазио у душу младој девојци тако дубоко, да би обладао њом, и да би је повукао на једну или на другу страну. Све јед-нако још она није припадала никому и ничему, находећи се у власти своје рођене осаме и својега дубокога не-задовољства. Баби је било тешко та-ко прелетати с једнога краја Јевропе на други, и она је стењала у себи боје-ћи се да јој бесна братаница не рекне: „Е, па ви се вратите у Москву, а ја ћу остати сама.“ С тога се је од срца обрадовала кад су се уставиле у Риму читавих шест месеца. Нада Алекси-јевна с необичним је жаром походи-ла музеје и околине вечнога града, проучавајући све као прави научник. Ова је љубав дошла онако изненада, као и све друге њене милоште што јој долазе. Као да тај нови за њу свет онога што је давно било и битисало сву њу прогута, па и та милошта ње-на према тим старинама, једва траја шест месеца, и опет дође незадовољ-ство и апатија. Стара тетка ваљаше опет да пакује.

Одоше у Париз.

(наставак на 46. страни)

НЕОПХОДНОСТ И ЗНАЧАЈ ПОСТА

1. Пост је, по учењу свтих отаца, неопходан услов благочастивог подвижничког живота. Аскет - хришћанин - који га наруши самим тим се одриче подвижништва, које се на језику свтих отаца другачије назива испосништво. „Ако си обећао Христу да ћеш ићи узаним и тесним путем, сужавај стомак, - говори преподобни Јован Лествичник. Јер ако га храниш и шириш, нећеш моћи да испуниш обећање. Обрати пажњу и чућеш речи: Широк је и простран пут стомака, што води у пропаст блуда; и много их има који њиме иду. Како су, међутим, уска врата и тесан пут поста, што води у живот чистоте, и мало их је који га налазе (уп. Мт. 7, 13)“ (Сл. 14).

2. Неопходност поста у подвижничком хришћанском благочашћу открива се из следећих искустава свтих отаца-подвижника: „Тело и дух су противни једно другоме“ - говори свети Василије Велики. Из тешке хране, слично густом облаку, излазе као нека димна испарења и преграђују пут озарењима Светога Духа која, (иначе), осветљују ум. Стога, ако хоћеш да ум учиниш снажним, тело обуздај постом. То и значи оно што је апостол рекао: У мери у којој се наш спољашњи човек распада, унутрашњи се обнавља (2 Кор. 4,16), и још: Када сам слаб онда сам силан (2 Кор. 12, 10). Неопходност поста још упечатљивије описује блажени Дијадок: „Будући да због присуства благодати не може да се угнезди у уму подвижника као раније (до крштења), сатана - говори он - улази у влажни дио човека и насељава се у тело, како би кроз његову склоност за послушност (њему), уловио и душу. Због тога треба исушивати тело у потребној мери како се ради његове влажности ум не би поклизнуо и пао у примамљива задовољства“. Због свега тога је нужен закључак

светог Лествичника: „Не варај се: ти се нећеш ослободити фараона, нити ћеш угледати небеску Пасху, уколико не будеш увек јео горко зеље и бесквасни хлеб. Горко зеље значи: напор и труд поста. А бесквасни хлеб: мисао без надмености. Нека се са твојим дисањем сједини реч онога који каже: А ја се, када ме демони узнемираваху, обукох у врећу и смирих постом душу своју, и молитва душе моје имаћеше одјека (Пс. 34, 13)“ (Сл. 14).

3. По учењу свтих отаца пост има значење најнеопходнијег и најмоћнијег средства у делатном благочастивом животу. „Пост је за похвалу и сам по себи - говори блажени Дијадок - премда не код Бога. Он је нека врста оруђа које оне који желе поткрепљује на трезвоумље. Према томе, подвижници благочашћа не треба много да се ослањају на њега. Они су дужни да са вером од Бога очекују испуњење свог завета. Јер, и они који се разумеју у неку вештину се никада не хвале успешношћу своје вештине (на основу доброг) оруђа (које имају), већ свако од њих чека да

се на самом делу јави њихов производ којим би открили вредност вештине“. Додуше, то оруђе је основно и свеобухватно. „Свима је познато - говори преподобни Исак - да свака борба са грехом и похотом као свој почетак има труд, бдење и пост. Пост је темељ свих врлина. Пост уз расуђивање је обухватна врлина (која може да донесе) свако добро. Ко, пак, не брине о посту доводи у питање свако добро. Јер, пост је био прва заповест која је дата нашој природи у

почетку ради опрезности при јелу. Нарушењем поста пао је почетни представник наше сазданости. Од онога у чему се састојало прво понижење, подвижници започињу да напредују у страху Божијем. Одатле је започео и Спаситељ. Слично томе и сви који излазе на траг Спаситељев, на том темељу полажу почетак свог подвига, будући да је пост оруђе назначено Богом. До поста род људски није знао за победу и ђаво никад није претрпео пораз од наше природе. Међутим, од овог оруђа је он занемогao од самог почетка, и Господ наш је био зачетник и првенац те победе, да

ДОЛИЧНА УПОТРЕБА ГНЕВА

би на главу наше природе положио први победни венац. Чим ђаво види ово оружје на било ком од људи, одмах га, непријатеља и мучитеља, спопада страх и он тренутно помишља и присећа се на свој пораз у пустињи од Спаситеља. Његова сила се ломи и сам поглед на оружје које нам је дао Подвигоположник њега пржи. Које оружје је силније од поста? Шта толико смелости придаје срцу у борби са духовима злобе као гладовање Христа ради? Јер, уколико се више труди и злупати тело у тренутцима кад човека окружује домонски пук, утолико се више срце испуњава надом. Онај ко је обучен у оружје поста у свако време је загрејан ревношћу. Код онога ко пребива у њему ум је непоколебљив и спреман да сусретне и одбије све љуте страсти“ (Сл. 21). Преподобни Јован Колов на сликовит начин објашњава то силно дејство поста. „Ако усхте да заузме непријатељски град - говори он - цар пре свега заграђује воду и прекида набавку прехранбених производа. Тада му се непријатељи, страдајући од глади, покоравају. Тако бива и са телесним страстима. Ако човек буде живео у посту и глади, непријатељи ће, ослабивши, оставити његову душу“. „Ко служи сопственом стомаку - додаје свети Лествичник - а хоће да победи духа блуда, личи на човека који уљем хоће да угаси пожар“ (Сл.14).

Најзад, пост, као умртвљивање у себи старог човека, има, по учењу светих отаца, значење бескрвног мучеништва. „Ако хоћеш да ликујеш заједно са мученима за Христа - подстиче свети Генадије, патријарх константинопољски - предај тело своје посту, вољу понизи пред вољом Божијом, утробу предај глади, срце чврстини, крв проливању (ако не спољашњем, а оно унутрашњем). Исуши тело сухоједењем да би примио обећана добра“.

Раздражљивост је урођено својство срца и дата нам је, без сумње, на корист, а не на штету. Исто тако се и огњем можемо користити, али га и злоупотребити. „Како ћемо, дакле, избећи штету коју нам причињава наша гневљивост“, пита свети Василије Велики и одговара: „Тако што ћемо саветовати нашој раздражљивости да не иде испред разума и што ћемо се пре свега побринути да никада не иде испред мисли. Опходимо се са њом као са коњем који нам је дат на управљање и који треба да се уздом покорава разуму, те да никада не преступа своју меру, идући где му разум укаже. Раздражајна сила душе нам је подесна за многа дела врлине уколико личи на војника који је положио оружје пред војсковођу са спремношћу да пружи помоћ где год је потребно. Тада она сарађује са разумом против греха. Јер, раздражљивост је душевни нерв који саопштава души силу за дивне подухвате. И, ако се када деси да је душа ослабљена сластољубљем, гнев је кали као што се гвожђе кали потапањем. Тако она од слабе и веома разнежене постаје храбра и одлучна. Ако ниси гневан на лукавог, немогуће ти је да га мрзиш како би требало. Сматрам да је са равном ревношћу потребно и врлину волети и грех мрзети. Ту је веома корисна раздражљивост кад следи за разумом као пас за коњем, кад остаје кротка и послушна према добронамернима, брзо долазећи на позив разума, и кад напротив, постаје свирепа од туђег гласа и огледа,

макар туђинци и изгледали дружељубиви. На тај начин гнев, привођен у дејство по потреби, доводи до храбрости, трпљења и уздржања. Ако, пак, делује супротно здравом разуму, он се преобраћа у беснило“. Још детаљније описује употребу гнева свети Златоуст: „Ми имамо гнев не да бисмо вређали ближње, него да бисмо обрађали грешнике, да бисмо долазили себи, да се не бисмо предавали немару. Гнев нам је дат као средство за буђење, да бисмо шкргутали зубима против ђавола, да бисмо се снажили против непријатеља, а не ради да бисмо устајали једни на друге. Поседујемо оно оружје не ради тога да бисмо га употребљавали против самих себе, него да бисмо га окретали на свог непријатеља. Ти си гневљив? Буди такав у односу на своје грехе, шибай душу, биј савест, буди строг и неумољив судија за сопствене пропусте. Ето користи од гнева. Ето ради чега га је Бог положио у нас“ (2. бесл на Пос. Еф.).

Блажени Дијадок додаје: „Мени се чини да ће се онај ко се из ревноности за благочашће разумно гнети бити достојнији награде од онога ко, због непокретности свога ума, никада не доспева у гнев. Јер, код последњег је ум (који иначе управља људским помислима) необразован у вежбању, а код првог је сподобан за подвиге са коњима врлине и креће се усред демонског попришта, свагда вежбајући у страху Божијем четворопрегу кочију, коју Писмо назива колесницом Израилевом“.

СРЕДСТВА ПРОТИВ РАЗДРАЖЉИВОСТИ

Пошто се гневљивост рађа из различитих узрока, „није могуће одредити један те исти лек против те страсти“, говори свети Лествичник. „Због тога дајем савет да сваки болесник брижљивим испитивањем пронађе одговарајуће средство за своје лечење“ (Сл. 8).

1. „Први услов лечења,- продужава свети отац,- је сте сазнати узрок свог обољења, да би се, када се пронађе, могао примити и одговарајући лек од промисла Божијег и духовних лекара“ (Сл. 8).

2. По учењу светих отаца, свака страст произилази из троструког извора похоте: сластољубља, среброљубља и славољубља. Стога преподобни Доротеј саветује: „Ако нећеш да упадаш у раздражљивост, немој имати пристрасности према стварима“. „Не жели да све буде онако како ти хоћеш него жели да буде онако како јесте, па ћеш бити у миру са свима. И веруј да све што се дешава са нама, чак и оно најбезначајније, бива по промислу Божијем, па ћеш без смућивања да поднесеш све што те сналази“.

3. „На који начин је могуће избегавати гнев“, пита се свети Василије Велики и одговара: „Ако увек будеш имао мисао да си пред очима Бога Свевидаца и близу Господа свога. Јер, који ће се поданик пред очима господара усудити на било шта што је њему неугодно?“ (Крат. прав.).

4. Смирење, по учењу отаца, у потпуности уништава гнев и чак уопште не дозвољава да се појави. Преподобни Доротеј говори: „Смирење се ни на кога не гневи и никога не разгневује, и гнев сматра нечим сасвим туђим за себе“. „Као што тама нестаје када засија светлост, тако и мирис смирења потискује сваку горчину и јарост“ (Сл. 8). Стога и свети Василије Велики саветује: „Истреби из себе две помисли: не сматрај себе достојним било чега великог и не мисли да неко други може бити много нижи од тебе по достојанству“. „Научи се прво смиренуомљу, које је Господ и речју заповедио и делом показао“. „Због тога не очекуј послушност од других, него буди спреман на покорност, сматрајући све вишим од себе“.

5. „Када се гнев од једне увредљиве речи као искра разгори у срцу,- говори преподобни Доротеј,- ти ћеш погасити жар уколико поднесеш увредљиву реч. А ако

будеш мислио: „Зашто ми је то рекао? И ја ћу њему рећи то и то“, бићеш сличан ономе који дува у огањ и производи дим, који представља смућење. И њега, опет, можеш лако да угасиш док је још свеж и то ћутањем, молитвом и једним поклоном од срца“. Исто саветује и Амон Нитријски: „Ако ти, будући увређен, осећаш да те жалост и гнев обузимају, сачувај ћутање и све дотле не говори ништа док се непрестаном молитвом умири твоје срце. Тада већ можеш говорити са

братом“. Исто тврди и свети Василије Велики: „Ако од увреде и страда душа донекле, ипак задржи тугу унутра у себи. Јер је речено: У мени се смути срце моје (Пс. 142, 4), тј. страст се није пројавила напољу, него се умирила слично таласу који се разбио о брег. Умири своје лајаво и свирепост срце. Нека се твоја страст постиди разума који је у теби присутан, као што се несташна деца стиде доласка уваженог мужа“ (Бес. о гнев.). „Ако те је неко увредио - саветује свети Златоуст - прекрсти се и сети се шта се десило на Крсту, па ће се све утишати. Не мисли само о увредама него се сети такође и добра које си било кад добио од оног ко те је увредио, па ћеш одмах постати кротак. Нарочито, призиви себи мисао о страху Божијем и убрзо ћеш постати умеренији и тиши. Уз то, погледај и на пример слуге. Када ти грдиш неког од њих и он

ћути, и ти размисли да ли шта може бити благоразумније од таквог понашања и укори себе за свирепост. Приучи се да не жалостиш другог у време само увреде, па и сам, будући жалошћен, нећеш осећати скорб. Замисли да је онај ко те вређа избезумљен и да није при чистом уму, па се нећеш повредити увредом. Јер, дешава се да нас ђавоимани ударе. Ми се, пак, не гневно на њих, него их чак сажалевамо. Поступај и ти тако: сажали се на оног ко те вређа, јер га је прогутала љута звер - јарост и необуздани демон - гнев. Пожури се да ослободиш оног кога мучи зли демон и који тако брзо гине“ (7. бес. на Мат. Јев.).

6. Понекад обавеза старешинства или нека друга законска и неизбежна дужност не дозвољавају да се прећути увредиоцу, него захтевају неизоставни одговор. У таквом случају Лествичник саветује: „Ако хоћеш, па си чак решио да извадиш трун из ока другог човека, немој да уместо дрвца употребиш греду. Грета је тешка реч и недолично понашање, а дрвце - блага поука и пријатељско прекореваше. Покарај, каже апостол, запрети, утеши (2. Тим. 4, 2) али не и жТучи! А ако и то буде потребно, онда ретко, па и тада не твојом руком“ (Сл. 8). Да би се избегла гневљивост која је увек погубна у сличним случајевима, може се користити диван обичај преподобног аве Романа. Он је умирући говорио својим ученицима: „Ниједноме од вас нисам налагао ни један посао уколико претходно нисам ставио у ум свој да се не гневим ако се моја реч не испуни. На тај начин смо ми све наше време проживели у миру“ (Изр. от.).

7. Најпоузданије средство за савлађивање гневљивости јесте вера у корисност увреда и побожна љубав према братији у Христу. Због тога преподобни Доротеј убеђује: „Веруј да су увреде и грдне лекови који лече гордост твоје душе, па се моли за твоје увредиоце као за истинске лекаре твоје душе. Буди уверен да онај ко мрзи бешчашће мрзи и смирење, и да онај ко избегава оне који га огорчавају бежи од кротости. Немој желети да знаш пороке ближњег и не примај подозрења на њега, која ти подмеће непријатељ. А ако она и никну у теби, због порочности наше природе, постарај се да их обрадиш у добре помисли о свом ближњем“.

СРПСКА БОЖИЋНА ЛЕГЕНДА

Још се није запамтила онаква зима, као што беше пре деведесет и толико година, када оно у Београду владаху Турци и њихове дахије, те ниједан Србин не смеде од Турске напасти ни помислити, да прослави Божић овако слободно и весело, као ми данас.

Стегла зима, да пуца дрво и камен. Сух, сипави снег чисто се леди под ногама, а густа маглуштина никако да се одигне, већ се чисто сабила, па се ни прст пред очима не види. Птичице се шћућуриле у гнезда, па ни кљунића да промоле, а ако се која и усуди да пролети, укоче јој се криоца, па тек из оне магле падне смрзнута на земљу. Стега мраз па не да ни деци да изиђу до првога избрешка, да се на својим санчицама просањају. По неко тек одшкрине врата и промоли главу напоље, а мраз тако јако уштине за нос, да брже боље залупи врата па са помодрелим носићем беж' на топли банак.

Криво деци што не смеју напоље, а ево за који дан и Божића, па ако и он дође у магленој бунди, онда од санкања ни помена. Трајало је тако подуже, а кад освану Бадњи дан, попусти мраз, магле се дигосе, а јасно се сунца насмеја на православну дечицу, те ова весело појурише, да надокнаде што су до сада издангутила.

Него Српчићи су морали бирати за игру увек таква места, како би била подаље од Турића, а опет што ближе својим кућама, те да за времена утекну, ако их Турићи повијају. У српским махалама ишло је још које како, али тамо, где су српске куће биле близу турских или измешане, као што је то било на Дорћолу, била је за Српчиће жива мука, где да пронађу скровитије местанце. Јер, чим би их Турићи увребали, залетали би се као вучићи међу јагањце, поотимали им санке, па их још и истукли. А Српчи-

ћи се нису смели бранити, ни да вичу у помоћ своје старије, јер би се онда умешали и матори Турци, па тешко и деци и њиховим старијим. Али шта ћеш? Пуста косовска неслога узео им све! А како ли су се пре косова слободно санкала!

Гомила деце већ се искупила на једну чистину, поред залеђенога Дунава, по коме се изребриле дебеле, завејане санте леда. Из ближе баште истрча једно дете, са новим, окованим санчицама, што их је на дугој узици вукао, и са једним шареним мачором, који се из све снаге отимао испод детињег пазуха; јер мачак није миловао овакве игре, где се могло лако настрадати од неверника. Али дете га не пусти све докле га не огребе, а онда сукну преко снега кући, скуп се на овај топли банак, па, као да се није ништа десило, продужи прести и жмирећи очима размишљати: „Боже, Боже, да луде памети у ове наше деце! Ем зебу, ем их може постићи и друга беда од неверије!“

А то о чему је овај мачак размишљао брзо се обистини. Није про-

шло ни толико времена колико би се један поштен мачак удобно наместио на својој лежанци, кад се отуда из баште зачу гласно плакање. Мајка онога детета истрча напоље, па, кад виде своје дете сво уплакано и помодрело од зиме, пљесну се рукама и брзо га унесе у топлу собу. Дуго се трудили укућани да утишају малишино јецање, а кад се већ мало примирило, исприча, мали кроз сузе, како су их повијали Турићи, те се сва оваћа деца разбегла. И он је бегao, али се спотакао и пао, а Хајредин га стигао, отео му санке и још га истукао, да се једва из шака ишчупао.

- Не рекох ли ти ја, да ће нас Турићи истући? – запреде мачак и окрене главу од расплаканог детета.

Мали Марко био је син дорћолског попа Јована. А овај мачак нападао је овој породици, јер му се у овој кући и деда и отац родио.

У ове дане договарали су се београдски Турци да зађу у народ и исеку све попове и боље Србе, а мале Српчиће да покупе и истурче.

Тако је опасност претила и Маркову оцу, поп-Јовану, али он осети за времена и оде у неко село, а у кући оста само мали Марко са својом мајком и једном сестрицом која је још бауљала по поду.

До попа-Јованове куће била је башта и кућа кум Милоја, који је крстио Марка. А Марко је опет сваког Божића био кумов положајник. Овога ће кума сутра зором полазити, а кум ће му зацело начинити онаке исте саоне. И та га је нада мало по мало тешила, те поче заборављати чак и на оне ударце што их је од Турића задобио.

Тако је пресекао маломе Марку овај Бадњи дан, а кад наста вече и дође време легању, Марко изговори са мајком вечерњу молитву, а после леже у постељу, коју му је мати увек до своје намештала.

Шарени мачак завуче се под његов губер и поче прести. Марко увуче руку под губер, па глади мачка и замишљено гледа у онај жижак, што из кандила трепери пред светим распећем.

- Спавај мирно! - преде му мачак - сутра нам ваља ранити, да навестимо куму Рождество.

- Не могу! - шапуће Марко, а очи му се слепиле од тешког умора. Турци отерали тату од куће, а мени отели саонице.

- Тако ти нам је свима од Косова - упреда мачак тужно - спавај, спавај!

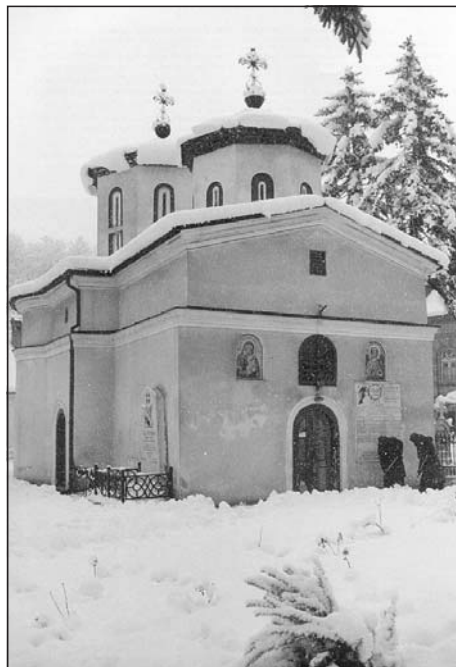
Марку чудно, како то да мачак разговара, и хоће да расклопи трепавице, да види, али не може. Још као издалека чује како мачак преде, у глави му зашуме, на памет му дође како га је Хајредин истукао; он дубоко, дубоко уздахну и заспа.

Кад се пробудио, скочи као опарен. Та то се увелико разданило, а он је требао још зором да је на ногама, те да пре свакога полази кумову кућу. Гледа према соби, али мајка још спава, спава и сестрица, спава и слуга; само је устао мачак, лиже шапу, па се њоме умива и дотерује, а кад и тај посао доврши, скуп се у клубе, поче прести и жмиркати у Марка, који се журно уми и обуче.

- Нећу да их будим! - помисли Марко, па лагано, да га нико не осети, изађе на авлију.

А тамо светло као у по дана. Обасјала месечина, звезде играју по оном плаветнилу горе, па расули јасну светлост по снежним крововима и леденим свећама што висе испод стреха, па се на месечевој светлости блистају као шарене ђинђуве. По дрвећу се ухватио дебео снег, па све трепери на месечини, као да је од сребра срезано. А свуда око њега мртва тишина. Не чује се ни живе душе, осим мачка, који га је испратио само до врата, па се онда вратио опет под топли губерић.

Малом се Марку учини мало чудно што не чује ни петла, ништа, а овамо све тако сија. Хтеде да се врати, али зашто? Ено, где је кумова кућа, само да протрчи кроз башту, па је на вратницама. И он крочи у суседну башту. Али још није ни неколико корачаја прешао, кад однекуда, са дна баште, зачу необичну вреву и жагор дечјих гласова. Ослухну, да боље чује, и збиља то се разлежу баш дечји гласови, одонуд са Дунавске чистине.

- Мора да су полажајници! - помисли Марко, а нешто му све шапуће да отрчи прво онамо па тек онда да се врати кумовој кући.

Кад он на чистину, а тамо на десетину деце, свакоме на рамену обешено повесмо, а на њему нанизани полажајнички колачи. И сви се грудвају. Лете грудве као из неба, разлеже се вика и смејање, а Марку заигра срце од жеље, кад угледа онолико деце, како се по снегу обарају и ваљају.

- Ево и Марка! Ево и Марка! - заграјаше дечица и отрчаше на сусрет саполажајнику.

Међу овом незнатом децом, паде у очи Марку један малиша. Таман то-

лики, колики је и сам био, са пуначким обрашчићима, и уздигнутим носићем што је на овој зими помодрео. Малиша је типкао по снегу и дувао у песнице, да их загреје. А на глави му нов новцати црвени фесић, па га набио чак на уши, а на леђима дугачко плаво чубе до пета, па сво постављено топлем лисичином. На ногама му црвене чизмице, а испод мишке дугачка узица, о коју се вуку закачене красне саончице.

- Дошао је, дошао! - узвикну и овај малиша.

Деца побацаше грудве, сјатише се око њега и сва у глас весело заграјаше.

Види Марко да су Српчићи, али не познаје ни једног.

- А како ти је име? - запита Марко оног са фесом до ушију.

- Марко! - одговори незнани.

- Па то као и ја! - узвикну Марко весело, и би му мило, што је у овом друштву имао имењака.

- А што грајете толико? Зар се не бојите Турића? - запита Марко, а све се обзире, да отуда не налети Хајредин.

- Ми се не плашимо Турака баш ни мало! - одговори му имењак, па се поносно испречи.

- Мора да сте врло брзи на ногама, па можете да утечете?

- Ми не бегамо, - вели имењак - ми летимо.

- Како то? - запита Марко и превуче рукавом преко помодрела носића, који је на овој хладноћи већ започео свој посао. Али сумља ишчезе, кад маши погледом на њихова рамена. Свакоме од њих на плећима прорезано чубе, а из прореза вуре по два малена, као снег бела, криоца.

Марко зину од чуда - хеј! помисли он - куд би ми био крај, да сам јуче имао овакова крила! Нити би ми Хајредин отео санке, нити би ме Турићи истукли.

А деца се слегла око њега и једнако га дрпкају и зову на грудвање.

- Лако је вама, ви сте крилати, па ће те умах одлетети, чим навали Хајредин, а ја ћу опет сам остати, да ме истуку.

- А ти ходи - рече му имењак - да те просањкам.

И још се Марко није ни примислио као што ваља, а деца га посадише у саоне. Е, сад ко да се одупре томе? Марко подави ноге, ухвати се руком за узицу, коју је имењак држао и чекао да се Марко само намести па да повуче.

- Је ли? - запита имењак.

- Терај! - викну Марко идрмну узицом. Санке полетеше.

Марка подиђе необична милина, кад осети како га санке носе као крилате. Занесе главу мало у страну, замури и сав се предаде оној милини.

- Ура! Овако се лети! - подвикну од великог задовољства и отвори очи, да види, је ли већ стигао до кумове куће. Али кад погледа око себе, а он од страха претрну! Под санкама ни спомена од земље и снега. Она се дечица слегла у гомилу, па као јато голубова прхнула у ваздух, а он подбио ноге у саоницама и лети за њима.

- Јао, пуштајте, пашћу! - викну Марко, кад опази, колико се високо изнад земље узнео.

- Не бој се, нећеш! - вичу му крилата дечица

А баш тада летео је изнад минарета на Стамбол-цамији. У том часу успео се хоџа на минаре и таман приклонио шаку на ухо и уздигао очи небу, да запева јутарњу молитву, кад спази више главе јато крилате деце и поп-Јовина Марка на саонама.

- Алах! Баури лете! - дрекну преплашени хоџа, сав се од чуда устури, па онда стрча низ минаре, да јави Турцима велико чудо.

А Марко се уздизао све више и више. Висока минарета са снежним крововима, сребрним брдима и завејаним долинама, све су се више губила испод њега, док му се најпосле цела земља учини као ситан лешњик,

који се једва видео. Гледа Марко над собом, а то небо плаво, као имењак-во чубе, а по небу се расули златни ораси, па не дају гледати у себе. А на сред неба сија на све стране месец, као огромна, златна сивија.

А што га је највише зачуло, он спази на сред месеца како се згучио један велики мачак, тако велики као онај његов, па лиже месец и тек по који пут погледа отуда на земљу, ваљда да види, како се уочи Божића проводи мачји род на земљи.

- Шиц! Шиц! Хоће да нагризе месец! - завикаше крилата дечица и полетише онамо. А кад их озгоре мачак угледа, како су већ пружили руке, да га за реп ухвате, скочи са месеца и побеже преко неба, шорајући за собом оне златне орахе.

Међутим анђелчићи су већ стали на небесно тле, те и Марко скочи из саона и пође са њима заједно.

Пред њим се пружила красна башта, а усред ње лепа кућица, са ши-роком настрашницом, по којој се нахватао снег и висе дугачке ледене свеће, па сијају наспрам месеца баш као на кумовој кући. А кад се, између густих џбунова, приближише овој кући, угледа читаву поворку деце, па све са белим крилима, златним косама и као звезде светлим очима, како, као јато белих лептирића, лепршају по стазама, око куће и на све стране.

- Ето нас! - рече имењак са црвеним фесом и дугачким џубетом.

- А ко седи ту? - запита Марко

- Сад ћеш видети! - вели му крилати имењак и куцну на врата.

- Христос се роди! - викну Марко, кад корачи преко прага, а све се обзире, неће ли угледати кога.

- Ваистину се роди! - одазва се један глас, од кога зазвонише небеса, а око Марка све замириса и затрепта као усред пролећа.

- Целивај! - шапну му имењак са снежним крилима.

- Марко смаче фес, шмркну носићем и приступи једној руци, која се из ове светлости промоли.

Рука га подиже благо и метну себи на колено.

А у томе часу закликташе дечји гласови и запеваше: „Рождество Твоје...!“

По небеским висинама разлегну се хиљадама анђеоских гласова, на све стране зазвонише небесна звона, а у собу нагрну множина дечице. И свако имађаше бела крила и златне косице, и она пролажаху покрај Марка и домаћина, и лепршаху крилима и из гласа појаху Рождество.

Никад још у своме животу не виде Марко толико крилате дечице, и никад му још не беше тако слатко, као на колелу овога домаћина, који га једном руком пригрлио а другом га милује по коси и лицу.

(наставак на 50. страни)

ОЗБИЉНОСТ СТРАСТИ ОСУЂИВАЊА И ЊЕНЕ ПОГУБНЕ ПОСЛЕДИЦЕ

1. „Судити значи бестидно својата-ти Божије право“, тврди свети Лествичник. „Осуђивање је теже од сваког греха“ - уверава преподобни Доротеј. Сам Господ је рекао: Лице-мере, извади најпре брвно из ока свога, па ћеш онда видети да извадиш трун из ока брата свога (Лк. 6, 42). Грех ближњег Он упоређује са труном, а осуђивање са брвном. Толико еј теже осуђивање од сваког греха (Поу. 6). „Онај ко осуђује пре доласка Христовог јесте антихрист - није се устегао да говори преподобни Анастасије Синаит - зато што себи присваја дело Христово“.

2. Тежи је (грех) предупредивати Божански суд и износити надмену осуду, чак ако брат заиста и сагреши. Увеличавати, пак, пороке ближњег и ширити о њему лажне клевете већ је нечовечан преступ и очигледно ђаволско дело. „Ми окајани осуђујемо без разлике, гнушамо се и презиремо ако видимо било шта, или чујемо или само подозревамо. И што је још горе, ми се не заустављамо на својој сопственој штети него, сревши другог брата, одмах говоримо: „То и то се десило“, и штетимо и њему, стављајући у његово срце грех. И не бојимо се Онога који је рекао: Тешко ономе који ближњег свог напаја мутном (течношћу) која обара (Ав. 2, 15), него чинимо ђаволско дело и не бринемо због тога. Јер шта друго чини ђаво осим што смуђује и штети? А ми се показујемо као сарадници ђавола и погибао и своју и ближњег. Јер, онај који штети души сарађује са ђаволима и помаже им“ (Поу. 6).

3. Осуђивање братије у Христу је, по учењу светих отаца, изнад свега мрско Оцу небеском. „Знаете ли колико је тежак грех осуђивања ближњег - узвикује преподобни Доротеј.

Шта има теже од тога? Шта је толико мрско Богу и од чега се Он толико одвраћа? Као што су и оци казали - нема ничег горег од осуђивања“.

4. Осуђивање неприметно искорењује све добре особине у души клеветника. „То је танана, а крупна болест - говори свети Лествичник - скривена и подмукла пијавица, која сише и слаби крв љубави, узрочник оскрнављења и оптерећења савести, уништење чистоте“.

5. По праведном суду Божијем, осуђивање је тешко и због одговорности и стога што бремене туђих грехова полаже на душу онога ко осуђује. „Чујте ме - узвикује свети Лествичник - чујте сви ви који строго судите туђим делима: ако је тачно (а тачно је), да каквим судом судите, онаквим ће вам се судити (Мт. 7, 2), онда ћемо свакако пасти у оне телесне или душевне грехе за које окривљујемо ближњег“ (Сл. 10). А преподобни Доротеј објашњава да усмереност пажње на туђе грехове (доводи до) њиховог неосетљивог усвајања у душу, што се дешава као нешто природно и неизбежно: ми осуђује-

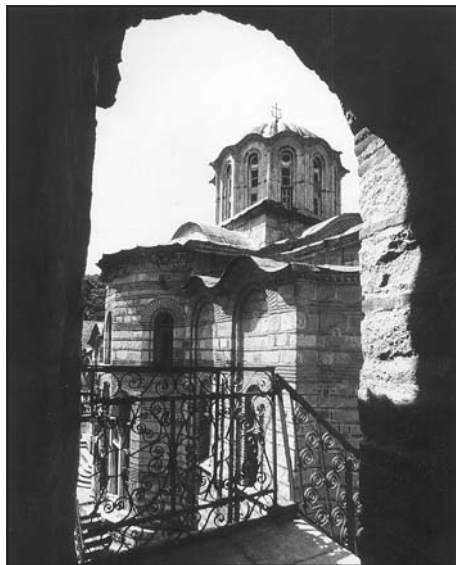
мо, оговарамо, презиремо „и најзад долазимо до тога да падамо баш у оно што смо осуђивали. Јер, од тога што не брине о своме злу и не оплакује свог мртваца (тј. своје грехе), као што су говорили оци, човек не може никако доћи до сопственог исправљења, будући да се увек хвата за дела ближњег“ (Поу. 6).

6. При тако страшној одговорности пред строгим и праведним Судом свих, навика да се осуђује и сама по себи неминовно навлачи на душу вечну погибао. „Осуђивати значи упропашћивати своју душу - уверава свети Лествичник. Као што надменост може и без друге страсти упропастити човека, тако нас и суђење само по себи може савршено оштетити“. Упечатљив пример строгог суда Божијег према онима који осуђују, Господ је показао наједном светом старцу, као што приповед преподобни Доротеј: „Зашто отимамо суд Божији? Шта хоћемо од Његовог саздања? Зар ми не треба да дрхтимо кад чујемо шта се десило са оним великим старцем који је, сазнавши за неког брата да је пао у блуд, рекао: „О, рђаво је учинио“. Или ви не знате како се страшно о томе приповеда у Отачнику? Свети анђео му је донео душу сагрешившег и рекао: „Погледај, умро је онај кога си осудио. Где наређујеш да га пошаљемо - у Царство или у паклао“. Има ли шта теже или шта страшније од овога герета? Јер, шта друго значе речи анђела старцу, ако не: „Пошто си ти судија праведних и грешних, кажи шта наређујеш о овој смиреној души: помиловати или предати на мучење“. Поражен тиме, свети старац је све остало време свог живота провео у уздисајима, сузама и у неуморном труду, молећи се Богу да му опрости грех“ (Поу. 6).

ХУЛА НА СВЕТОГА ДУХА

Опроштај се може постићи не само за лаке него и за смртне грехове, али само под извесним условима. Само се онда може добити опроштај за све грехове када је могућ препорођај, преображај, када грешник може да постане добар човек и стварно постаје, поправља се. Јер ово се не постиже само благодаћу него и својим личним учествовањем. Према томе опроштај грехова не зависи само од Бога већ и од човека. Ако човек не испуњава потребне услове, ако му није стало до тога да буде добар и добије опроштај за почињене грехове, већ се свесно и упорно противи сваком добру и бори за победу зла, онда опроштај грехова није могућ нити би могао бити било од какве користи по грешног човека. Стога је осуда ових грешника на вечне муке неизбежна: они се сами осуђују на то. Исус Христос је истакао и то када се човек упорно противи истини свесно и намерно и када заслужује вечне муке које се немогу избећи. Ово се дешава када се хули на Духа Светога. А на Светог Духа се хули када се дела која Он Исус чини Духом Светим приписује Велзевулу, старешини демонском. Ово је хула која се не може и неће опростити ни на овом ни на оном свету, јер је у делима Христовим учешће Светога Духа у толикој мери очигледно, да се оно не може неуочити, предвидети и не признати. А кад је човек у тој мери заслепљен да ово не жели или не може да види, онда му нема поправка, не може се говорити о његовом препорођају и преображају у слику онога који га је створио, па је сходно томе и опроштај грехова немогућ. Овај грех хуле на Духа Светога учинили су противници Христови, фарисеји, да би обеснажили утисак који је Христово чудо учинило на народ. Јер кад је Исус излечио болесна који је био слеп и

нем..., тако да је неми говорио и видео и сав народ дивећи се говорио: Није ли ово син Давидов?, фарисеји кад ово чуше рекоше: „Овај тера демоне напоље само помоћу Велзевула, старешине демонског“. Исус Христос, који је знао мисли њихове, рекао је на то ово: „Свако царство које се против самога себе поделило, опустеће, или сваки град или дом који се против самог себе поделио, пропаће. И ако сотона сотону тера напоље, противу самога себе се поделио: како ће, дакле, остати цар-

ство његово? И ако Ја помоћу Велзевула терам напоље демоне, синови ваши чијом помоћи терају? Зато ће вам они бити судије. А ако ја помоћу Духа Божијег терам напоље демоне, онда је већ до вас дошло царство Божије“. После ових речи Исус Христос је закључио: „Зато вам кажем: Сваки грех и хула опростиће се људима, али хула на Духа неће се опростити. И ако ко каже реч на Сина човечијег, опростиће му се, а који каже на Духа Светога, неће му се опростити - ни на овом ни на оном што ће доћи“ (Мт. 12,22, - 23).

Причали су за авву Марка Египатског да је провео тридесет година не излазећи из своје келије. И обично је свештеник долазио да заједно принесу свете дарове. А ђаво, видевши врлинско стрпљење овога човека, домисли се да науди његовој трезвености; и нагна неког ђавоиманог да дође ка старцу тобож ради молитве. А овај опседнути, пре него ће рећи ишта друго, рече старцу:

- Твој свештеник заудара на грех, немој га више пуштати да улази к теби.

А богонадахнути човек му рече:

- Чедо моје, сви бацају нечистоћу напоље, а ти си је унео к мени. Али писано је: „Не судите, да вам се не суди“. Међутим, и да је грешан, Господ ће га спасти; јер је писано: „Молите се Богу једни за друге, да оздравите“.

И након тих речи, помоливши се Богу, он изагна демона из човека и отпусти га здравог. А када, како је већ био обичај, дође свештеник, он га дочека са радосћу. А добри Бог, видећи старчеву незлобивост, показа му знак. „Наиме“, причао је старац, „када је свештеник требао да стане пред свету трпезу, угледах анђела Господњег како сиђе са неба и положи руку на свештеникову главу и овај постаде као стуб огњени. А ја, задивљен таквим виђењем, зачух глас који ми говори:

- Човече, зашто се дивиш због овога? Јер ако један земаљски цар неће допустити својим великашима да стану пред њега прљави већ у пуном сјају, како ли тек божанска сила неће очистити служитеље светих тајни који стоје пред небеском славом?“

А двајни подвижник Христов, Марко Египатски, који постаде велики, удостоји се тога дара јер не беше осудио свештеника.

О ПОШТОВАЊУ СВЕТОГ ХРАМА

Да би се јавно Богослужење могло правилно и са оним достојанством, које му приличи, обавити, одређена су за то особита места, која се зову св. храмови. Стога у спољашње јавно Богопштовање спада и поштовање Божјега храма.

Важност св. храмова види се из овога:

Они су места, посвећена искључиво служби Божјој и делима побожно-сти; јер у њима се узноси општа молитва и благодарност Богу, проповеда се слово Божје, свршују се свете тајне, и верни се духовно спајају са Богом;

Сам Господ Исус Христос поштовао је свети храм, па то поштовање и другима препоручивао. Тако је Он рекао: „Дом Оца мојега је дом молитве“, и изагнао је из храма оне, који су вређали његову светост. Исто то уважање к св. храмовима препоручивали су хришћанима и св. апостоли;

Први хришћани тако високо су поштовали св. храмове, да су у њих улазили као у дом Божји само ради молитве, поуке у слову Божјем и ради учења у св. тајнама. Приступајући к св. храму, умивали су лице и руке, у знак своје чистоте и непорочности, и стојали су у њему с побожношћу и сваком пристojношћу. Цареви улазећи у храм, скидали су са себе оружје и царске знаке, па и саму дијадему (царски венац), да би показали што већу понизност пред „Царем царева“.

С обзиром на тако велику важност св. храмова, православни хришћани имају ове дужности према њему:

Одавати им пуно уважање, сма-трајући их као дом самог Бога, у коме Он нарочито присуствује и кога Он невидљиво освећује ради нашега служења Њему;

Вољно и радосно посећивати св. храмове у време заједничког Бого-служења, угледајући се на побо-

жност старих светитеља. Ушавши у храм, хришћани су дужни у њему стојати с побожношћу и оном пристojношћу, која одговара величанству самог Бога, коме се у храму моле и клањају; па стога строго избегавати све разговоре и забаве, а сву своју пажњу управљати на молитву, која се свршује;

Указивати поштовање св. храмовима не само за време црквених служби, него и сваки пут, кад мимо њих прођемо. У том погледу постоји врло похвалан обичај међу православним хришћанима, да се побожно прекрсте и главу открију, кад пролазе поред цркве или капеле;

Негујући љубав и уважање к храмовима, хришћани су се дужни старати и око пристojнога украшавања и одржавања св. храмова у добром стању, како би они и својом спољашњом красотом и величанственошћу могли будити у верних побожне и свете осећаје.

Пролазећи једним крајем, авва Милисије угледа како неко држи једног монаха, као да је овај тобоже убио некога. И старац пришавши, упита монаха о томе. Па сазнавши да је оклеветан, рече његовим чуварима:

Где је убијени? И показаше му га. А он, пришавши убијеноме, рече свима да се помоле. И када пружи руке ка Богу, устане мртац, а он га пред свима упита: -Речи нам, ко је тај који те је убио? А овај рече: - Ушавши у цркву, дао сам новац свештенику; а он је дошао и заклао ме, а затим ме је понео и баacio у аввин манастир. Али молим вас да се узме новац и да се даде мојој деци.

Тада му старац рече: - Пођи и усни, докле не дође Господ и васкрсне те.

* * *

Једном приликом док је, заједно са двојцом ученика, живео крај границе Персиде, изађу двојица царевих синова, који беху браћа по телу, да лове по своме обичају. Поставе они замке великом ширином, барем четрдесет миља, како би све што се обрете унутар замки ловили и убили копљима.

Нађе се тамо старац са двојцом својих ученика. Па видевиши га обраслог у длаку и као дивљег, ловци се зачу-дише и упиташе га: - Јеси ли човек или дух; реци нам.

Он рече: - Ја сам грешан човек и изашао сам да оплакујем своје грехе и да се клањам Исусу Христу, Сину Бога живога. А они му рекоше: - Нема другог бога осим сунца и ватре и воде (што су они поштовали). Већ дођи да им принесеш жртву. А он ће на то: - То су творевине, а ви сте у заблуди; него вас молим да се вратите и да спознате истинског Бога који је све то створио.

Они му рекоше: - За онога који је осуђен и који је распет ти кажеш да је истински Бог? А он ће на то: - За онога који је распео грех и убио смрт, за Њега кажем да је истински Бог.

А они, ставивши га на муке заједно са његовим ученицима, присилише га да принесе жртву. Па после много мучења, одрубише главе двојци ученика, а старца мучише много дана; а затим га, по својој вештини, поставе у средину, па стану одапињати стреле на њега, један спреда а други одзада.

А он им рече: - Пошто сте сложни у томе да пролијете недужну крв, сутра ће у овај час једним хицем ваша мати остати без деце, и остаће без ваше љубави, а ви ће те пролити крв један другог својим стрелама.

А они, презирући његове речи, поћу следећи дан у лов. И утекне им један јелен. Те они, узјахавши коње, похитају да га стигну; па одапевши стреле на њега, по-годе један другог право у срце, онако како им старац беше рекао, када их је проклињао.

И умреше.

О ПОШТОВАЊУ СВЕТИЊА У ХРАМУ

Поред св. храма дужни смо по и све светиње у њему, а особито: Часни Крст, св. Еванђелије, св. Иконе и св. Мошти; јер су ти свети предмети из најстаријих времена сачињавали неопходан део црквеног прибора, те нам служе као видљиви израз и доказ наше вере; а уједно побуђују и одржавају побожне осећаје у нама, и постају оруђа благодати и помоћи Божје за нас.

Часни Крст већ од првих времена хришћанства поштује се као светиња, на којој је био распет и страдао Христос Спаситељ. О важности часног крста пишу св. оци шестог васељенског сабора: „пошто нам је спасење указано на животворном крсту, ваља нам се старати, да се одаје достојна част оному, помоћу чега смо спасени од греха. По томе смо дужни и мишљу и речју и осећајем одавати му поштовање“. Крст се обично меће на врх цркве, поставља се на часну трпезу, њиме се знаменује дете при крштењу, а меће се и мртвима чело главе. Уопште без Крста се у православној цркви не свршује ни један црквени обред или молитва.

Св. Еванђеље увек је било књига, која се више поштовала него друге књиге Св. Писма; јер оно садржи у себи живот, науку и дела Христа Спаситеља и излаже учење вере и побожности у властитим речима божанског учитеља и радосну вест о нашем спасењу. У цркви могу Еванђеље читати само лица, која имају виши свештенички степен. У стара времена верни су за читања св. Еванђеља приклањали главе, у знак особите побожности и покорности Богу. А наша црква и данс указује особито поштовање св. Еванђељу целивањем, клањањем, кађењем, паљењем свећа и т.д.

Под именом „Св. Икона“ разумевају се у православној цркви слике Бога Оца, како се јављао људима у виђењима, Сина Божијега, како се јавио у телу ради спасења људи, Св. Духа, како се јављао на земљи; пречисте Богородице, св. анђела и св. људи, које је Бог прославио.

Природно чувство љубави захтева, да се особити поштују и пазе слике оних лица, која су нашем срцу мила. Када су нам миле слике наших земаљских добротвора, морају нам бити још милије и светије слике небеских покровитеља, а особито самога Господа, Творца и Спаситеља. Истина, ми се можемо молити Богу у души без икона; но молитва пред св. иконама боље одговара човечијој природи. Чо-

век се састоји из душе и тела, па му је нужно нешто видљиво у чулно, да би га опомињало на оно, што је духовно и невидљиво. Кад се на пример човек обраћа молитвом Исусу Христу, а при том његово телесно око види лик Спаситељев, тим се његова молитва боље усредсређује и постаје угоднијом Богу. Ушавши у храм и гледајући тамо ликове Исуса Христа, пресвете Богородице и светитеља, ми се сећамо и њихова побожна живота, а уједно и својих грехова, па се молимо Богу, просећи светитеље, да и они својим молитвама за нас посредују код Бога. Према таквом високом моралном значају св. икона за буђење молитве, оци Седмог васељ. сабора наредили су, да се св. Иконе смију употребљавати не само у храмовима и домовима, него да им се по-

штовање указује још и кађењем, целивањем, паљењем свећа поклонима ит д. Само пак поштовање икона црква је вако протумачила: да се част не одаје оној материји, из које је икона направљена, него се наше поштовање има преносити на она лица, која су на њима насликана, и која ми гледајући на слици, ваља да се сећамо њихова света живота и дела, па да се и ми у нашем животу на њих угледамо.

Поштовање св. Моштију спада у она дела, којима се доказује поштовање св. угодника. Ми св. мошти поштујемо зато, што су светитељи били изабрани сасудови Божје благодати и станови Св. Духа. Та особита сила, која је почивала у светињама, показивала се још за време њихова земаљског живота у чудесима, која су они чинили; а после њихове смрти јавља се у целокупности њихових телеса, која нису иструлела, у супрот свеопштем закону трулежа, и у многим чудесима. Поштовање телесних остатака светитељских налази се још у старом завету; јер су Јудеји поштовали гробове и земаљске остатке својих праотаца и пророка. У хришћанској цркви телесни остаци св. Јована Крститеља, апостола, мученика, били су још у првим вековима чувани и поштовани, и над њиховим гробовима скупљали су се верни ради свршавања Богослужења. У 2. веку пишу смирнијски хришћани о мученичкој смрти св. Поликарпа, епископа: „Ми смо узели његове кости, које су драгоцене од драгога камења и злата, и положили их где треба; ту ће мо се кад нам год буде могуће, сабирати и Господ ће нам дати, да весело и радосно проводимо дан његовог мученичког рођења“. Крв свештеномученика Кипријана купили су ђакони ораима као какву драгоценост. Међу знаке древног поштовања св. моштију спада и обичај, градити цркве над мученичким гробовима, и полагати честице св. моштију у темеље св. олтара, и ушивати их у антимисе.

КАДА ХРИШЋАНСКА РЕВНОСТ НИЈЕ БОГОУГОДНА

Већина наших врлина (добродетељи) које нису засноване на животворним Христовим заповестима, бивају изнутра разједене првом честољубља и лицемерја. Врло често сами не примећујемо да добијамо подстицаје и снагу за вршење јавних и значајних дела од потајне жеље за похвалом и људском славом. Ово је тако дубоко присутно у нама и тако се често свуда среће код људи, да се може са тачношћу рећи: ретко када наша дела бивају чиста од сваког лицемерја. Ово није лако увидети у себи, но када се прилике око нас мењају и када се лишавамо средине којој су се наши подвизи представљали високим, изазивали похвале, то се одједном примећује да заједно са њима ишчежава и интересовање да се и даље врше добра дела. Многи су ово јасно увиђали у манастиру: манастирска усамљеност, једнообразност околине, одсуство светских људи око пређашњег подвижника врло га брзо приморавају да остави своја особена делања. Ускоро он већ једва носи и најпростија послушања, тешкоће му представљају и мали напори, нестрпљиво стоји на молитви у храму и томе слично. Чак и за то он нема снаге. Али, када се у обитељи појаве гости, мноштво нових лица (на пример када за велике празнике долазе богомољци - мирјани), то одједном оваквav послушник оживљује, постаје бодар, енергичан, нема у њему пређашње млитавости, спреман је да обави сто послова. У чему је узрок овакве промене у расположењу? Зар није у томе што се ми у многољудном друштву постојано хранимо оним соковима, енергијама и силама које изнутра хране и покрећу све ово бурно људско море, сву греховну делатност људи; животна гордост - ето из чега често израста и наша ревност за подвиге и много друго што се чини да савршавамо Бога ради. Како је често Господ Исус Христос упозоравао Своје ученике и све Своје следбенике да се чувају лицемерја, тј. да не

чине побожна дела да би их људи видели, него у тајности пред Оцем Небеским.

У „Отачнику“ се могу наћи врло поучне приче: „Авва Евстатије је проповедао о себи да живећи у свету, никада није окушао храну пре заласка сунца. Када сам седео у радњи, књига је била увек у мојим рукама; моји надничари су продавали и примали робу, а ја сам се непрекидно занимао читањем. Средом и петком сам давао милостињу сиромашнима. Када бих чуо звона, журио сам у цркву и нико пре мене није стизао до ње. Када сам излазио из цркве позивао сам убоге у мој дом да поделимо трпезу. Када сам стајао на свеноћном бдењу у цркви, никада нисам задремао и сматрао сам се великим подвижником. Сви су ме хвалили и поштовали ... син мој је умро, а ја сам се од велике жалости разболео и једва опоравио. После тога, подвизавао сам се према својој снази и нисам се више дотикао своје жене: живео сам са њом као са духовном сестром. Ако би се десило да угледам монаха из скита, ја бих га позивао у свој дом да заједно једемо хлеб. Код тих монаха распитивао сам се о чудима савршених светих стараца, и мало-помало нарасла је у мени жеља да се замонашим. Жену сам одвео у женски манастир, а ја сам отишао моме познанику авви Јовану и он ме је постригао за монаха. Блажени је поред мене имао још двојицу ученика и сви видећи моју нарочиту усрдност у цркви, одавали су ми поштовање.

У скиту сам провео око пет месеци, и тада је почео да ме узнемирује блудни бес, приносећи ми сећања не само на моју жену, већ и на робинје које сам имао у својем дому. Није ми било одмора у борби ни за час. На светог старца сам гледао као на ђавола, а његове свете речи су ми се чиниле стрелама које ме рањавају. Када бих стајао у цркви на бденију једва сам отварао очи од сањивости која је овлада мноме, тако да сам неколико пута нападао у велики очај. Нападао ме је и бес

стомакоугађања (чревоугодија) и то толико да сам често узимао остатке хлеба, јео и пио тајно. Кратко речено, моје помисли су ме гониле да побегнем из скита и упутим се на исток, те да се населим у граду у коме ме нико не познаје и тамо се предам љубавним авантурама или се оженим. Обузет таквим нечастивим и лукавим помислима био сам око 15 месеци, једном уочи недеље, сањао сам да се налазим у Александрији и прилазим да се поклоним Светом апостолу Марку. Кад одједном ме сусрете мноштво етиопљана који ме опколише и шчепаше. Они донесоше црну змију и њоме ми свезаху руке, а другу змију савише у круг и ставише ми је на врат; и још друге змије положише ми на рамена, а ове се припише уз моје уши. Затим доведоше жене етиопљанке, које сам имао некада у моме дому и оне ме почеше целивати и пљувати у лице. Њихов задах је био неподношљив. Змије почеше да једу моје ноге, лице и очи - а етиопљани који су стајали око мене отворише ми уста и кашиком сипаху у њих врелу смолу ...

Када сам почео да вичем у сну због ових виђења, то дође братија и пробуди ме. Био сам обливен сузама. Уставши пожурио сам да све по реду испричам старцу. Он ми објасни значење свих виђења мојих истјазјавања и указа на њихове узроке: страсти и утајене помисли. А затим рече: знај, сине мој, да су добродетељи које си ти извршио у свету биле помешане са охолошћу и гордошћу. Твоја бденија, пошћења, твоје непрестано хођење у цркву, милостиња коју си раздавао, све је то учињено под утицајем људских похвала. Из тог разлога ни ђаво није хтео да напада на тебе. А сада увидевши да си се наоружао против њега и он је устао на тебе. Старац ме је заклео да увек говорим о помислима које ме смућују и тако поучивши, отпустио. Од тада сам почео да откривам своје помисли и пребивам у сваком миру.“

У коментару на ову исповест епископ Игњатије каже:

„Монашки подвиг темељи се на истинском смирењу и природно је сједињен са одбацивањем својег „ја“, при чему се пред човеком узвишује Бог и сва нада на спасење полаже се на Бога - насупротив томе, подвиг мирјана састоји се из спољашњих дела која одгајају своје „ја“ и умањују Бога пред човеком. Из тог разлога видимо да су многи велили грешници, ступивши у монаштво постали велики светитељи - а знаменити подвижници света, ступивши у монаштво - показали су скромне успехе или су се растројили.“ Треба испитати“, каже Св. Јован Лествичник, „због чега људи који живе у свету и пребивају у бдењу и посту, у напору и злопаћењу, не настављају са својим пређашњим подвигом, развраћеним и лажним, када напусте свет и пређу у монаштво, као на поприште где треба да се види колико ко стварно вреди. Видео сам многе и врло различите изданке врлина које су такви људи засадили у свету, заливали прљавом водом таштине, како су се брзо осушили, пресађени у земљу пуста, где мирјани немају приступ без смрдљиве воде сујете. Биљке којима треба таква влага, не могу доносити плода на сувом, безводном (суровом) тлу монаштва“ (Лествица, 2. поука).

У Цариграду су живела два рођена брата. Они су били врло побожни и много су постили. Један од њих је пошао у Ратит, одрекавши се света и замонашио се. После неког времена брат његов, мирјанин, хтео је да посети монаха. Он је дошао у обитељ и проборавао са монахом неко време. Приметивши га да једе деветог часа (три сада после подне), он би саблажен и рече му: „Брате! Када си живео у свету, ниси окушао храну пре заласка сунца.“ Монах му одговори: „Када сам живео у свету, хранио сам се сујетом, слушајући похвале од људи и оне су ми олакшавале тежину посног подвига.“

Неки брат је дошао у Хермејску гору, авви Теодору, старцу великом по животу и врлинама, и рекао му: „Оче! Шта да ра-

дим? Душа моја пропада.“ Старац ће на то: „А зашто сине мој?“ Брат је одговорио: „Када сам био мирјанин много сам постио и бдео, имајући обилне сузе и умиљење, осећао сам у себи ревност, а сада како сам се одрекао света и постао инок, не видим у себи ниједну врлину.“ Старац му рече: „Веруј ми сине, то у чему си успевао у свету, успео си из гордости и похвале људске, оне су те подстицале не-

приметно делујући у теби. Твоје делање је било неугодно Богу и зато те ђаво није нападао и спречавао твоје ревновање; а сада видећи да си пошао у рат против њега и он се наоружао против тебе. Но, Богу је угоднији један псалам сада признан тобом са смирењем, него неголи хиљаду псалама које си изговорио налазећи се у свету“.

Брат настави даље: „Оче, ја сада уопште не постим и све су врлине одузете од мене.“ Старац: „Брате, довољно је то што имаш, трпи са благодарношћу и биће ти добро.“ - Али, брат је остао при своме: „Погинула је душа моја.“ Тада старац рече: „Брате, чувајући да не ослабим твоје смиреност, ја нисам хтео да ти кажем да је твоја душа доведена ђаволом у унију. Слушај пажљиво моје речи.

Твоје мишљење да си имао врлине пребивајући у светском животу су изданци гордости: тако је и фарисеј погубио сва своја добра дела. А сада када мислиш да немаш ниједног доброг дела, то је једна смирена помисао која је већ довољна за твоје спасење: тако је био оправдан митар који није учинио ни једно добро дело. Грешни или лињивац, но скрушени и смирени срцем, угоднији је Богу од човека који чини многа добра дела и при томе има високо мишљење о себи.

Брат чувши речи, био је утешен њима и разрешио је своју недоумицу. Он се поклонил старцу до земље и рече: „Сада је твојим посредством, спасена душа моја.“

Све горе речено не значи да је у свету немогуће чинити истинска добра дела или да сви треба да иду у манастир. То такође не значи да нам је боље да се оканемо свих спољашњих подвига, како не би запали у гордост и таштину, него ово треба да нас учини будним и опрезним према разноврсним страстима које делују у људској заједници, које су по речима апостола: „Похота плоти, похота очију и гордост живота. (1. Јн. 2, 16)“ Таквим духом свагда је живео свет, а нарочито су у наше време ојачале ове пагубне страсти. Зато ако свако дело које нам може донети похвалу и уважавање, није осољено духом смирења и самоунижавања, обавезно се прожима пагубним страстима славољубља и гордости. Свакако у свету је такође неопходно подвизавати се и врло се брижљиво трудити око свог спољашњег понашања, те испуњавати мноштво телесних добродетељи и подвига, но неопходно је при томе непрестано надзирати своје срце, да се спољашње не би чинило на штету унутрашњег. Ради тога је потребно правилно оценити значење унутрашњег и спољашњег делања, појаснити циљ једног и другог, и одредити им тачну меру.

Из књиге „О људским недугама“ - архимандрит Лазара (Абашидзе)

Превео Небојша Ђосовић

ИКОНА

Првог прољећа послје рата, баш на Цвијетну недјељу, залуд тражећи бистрину дана за свој поустали и обољели ум, из породичне куће Јанковића изнесе Малиша икону Светог Јована, с несигурном намјером да је баца.

Тог истог дана након што се вратио из цркве, Митар Божовић се запути на аутобуску станицу, надајући се да ће до ручка стићи да помиљује главице својим унуцима Марку и Бојану, и та му сусретљива жеља задржа наврлу сузу за својим јединцем Драгутином. Оном својом једном руком, јер бијаше инвалид, пригрлио је торбу у коју је његова жена Мара брижно запаковала мало кафе и шећера, једну вјешалицу сувог меса, још врућу штрудлу, флашу ракије, кадионицу и тамјан. Жури прецицом поред врежишта дивљих купина, он прво примјети одсјај стакла, а онда и уздигнуту руку Светог Јована како позива на покајање. Застао је збуњен, јер икона није изгледала бачено, већ је, видно прислоњена уз млади багрем, више будила помисао да ће се сваког тренутка неко повратити да је узме. Али пошто се нико убрзо не појави, Митру се од сопственог премишљања, поче привиђати да се у некој пустињи срео са самим светитељем, па му побожним и кротким кораком приђе ближе. У сјећање му се вратило вријеме кад му је мајка, о великим празницима, облачила чисто одијело, и када је, заједно са браћом и сестрама, испод прислуженог кандила дуго гледао освјетљени лик светитеља и тихо за оцем из-

говарао молитву. Тада је упијао приче о Божјим угодницима чија дјела бијаху морална а вјера чиста и искрена. Како је у њиховим животним подвизима увијек налазио и мјеру за себе, тако се и сада смијерно прекрсти, окачи своју торбу о први чапор на багрему, па узме икону у руке и упуту се према цркви.

У порти се већ била почела окупљати младеж и вашарски свирачи, који су бучно подешавали инструменте и нешто викали из звучних кутија. Задихан од журбе и неспокоја Митар осјети олакшање када међу старијим свијетом назре мантију оца Рафаила. Једва задржавајући бујицу ријечи, он стаде бирати погодан тренутак да му приђе и исприча о збитију које га је задесило.

- Е видиш, брате Митре - потече сталожен глас сувоњавог свештеника.

- На овом свијету ништа није случајно. Све има свој разлог и неку промисао.

Тако и ова икона, коју си данас нашао одбачену и донио у цркву, има своју мисију и свој пут. Знам да си кренуо да обиђеш унук и синов гроб, али, вјеруј, нећеш издангубити ако саслушаш једну причу.

Кренули су према излазу из порте и отац Рафаило, држећи у рукама икону Светог Јована, и загледан у њу и као да препознаје из чије је куће, благо и течно наста-ви оно што је науимио.

- У љето прве ратне године, када се фронт још ломио по околним брдима и у град пристизали невољници са свих страна, дође код мене један тихи, средњовјечни човек. Рече ми да је родом из овог мјеста, али је давно отишао на школе у Сарајево. Тамо је дошао до посла, стекао иметак, кућу и породицу. Када се у људе доселило зло и када се почело пуцати на све стране, он је успио на вријеме избавити чељад, а послје и сам, некако, извући живу главу. Настанили су се овдје, у стару очеву кућу, која је већ годинама била празна. Спремао се да први пут прослави своју крсну славу, и тог дана бијаше дошао у цркву да купи икону Светог Пантелејмона.

Била су то смутна времена, кад скоројевићи и фукаре лако могу да заскоче поштена човјека. Вјеруј ми да је било и таквих који су одједном почели да србују преко сваке мјере, а и оних који су морали, у неком страху, да доказују да су Срби. Тог човјека нисам препознао ни међу првим, ни међу другим, али ми се однекуд настанила

мисао: „Шта га је то дозвољало и наговорило да тек сада принесе захвалност и молитву свом светитељу и заштитнику?“ Али, како се оном пастиру, послјије неколико дана, залутало јагње само вратило и како му је оно тада постало милије и драже од цијелог стада, тако се и ја сав предадох вољи да том кротком човјеку помогнем и благословим његову намјеру.

Рат је већ трајао и свега поче нестајати, само су ницале невоље сваке врсте. Случај је хтио да у нашој услужној кући нисмо имали икону Светог Пантелејмона. Тада ми сами Бог поможе и некако се досјетим да сам, приликом свог доласка у ову парохију, затекао на тавану цркве двадесетак икона. Стари прота ми је рекао да су то кућне иконе комунистичких првака, које су они некада доносили у цркву и након кратког и смушеног објашњења, предавали му их у руке па брзо нестајали да сакрију стид. Тада се, изгледа, брате Митре, морало доказивати да ниси Србин, одричући се својих извора и своје духовности. А народ без духа брзо се сурва и осипа, и куд ће јадан стићи, ако му се извори замуће!

- Никуда оче - сјетно изусти Митар, и неодређено се загледа негдје испред себе.

- Никуда, никуда. А најприје ће стићи у своје затирање - сагласи се отац Рафаило, настављајући започету причу.

- Замолим тог човјека да ме мало сачека, а ја се упутим на таван, гријући наду да се горе налази бар нека икона Светог Пантелејмона. И благодарећи Божијем давању, успијем у оној неосвијетљеној тје-

скоби, пронаћи само једну и вратим се да му је покажем, па нека сам одлучи. Он је пажљиво прихвати и поче је разгледати, бришући руком прашину са стакла.

- Бијаше то стара и врло вриједна слика светитеља, складно заграђена резбареним тисовим рамом нарочите каквоће. Одмах се могло видјети да собом носи љубав и

поштовање нечије куће и далеких предака. Сам светитељ, који је пострадао као исцјелитељ и чудотворац, изгледаше озарен, као да се радује топлини очију које су га гледале. Од тога ме обли нека драгост кроз коју сам једва примјетио руке оног човјека како окренуше икону и одједном почеше да трепере као јасиков лист. Погледам га у лице а оно занијемло од неке невјерице и узбуђења. Ја, онако зачуђен од његовог чуда, умирујем слутње и чекам шта ће бити.

- Па ово је икона из наше куће! - просу се његов напукли глас.

- Ево имена мога ђеда и дана када је ову икону донио на освеће-

ње - говорио је више себи него мени, бореће се са срећом која га је гушила.

И стварно, са друге стране иконе, на пожутелој хартији, јасно се могло прочитати име Милутина Ђуровића, неки датум, и 1938. година.

- Није ваљда да је то био унук чувеног Милутина? Митар не могаше обуздати своје одушевљење, и весело се прекрсти, аминуюћи повратак иконе међу њене Ђуровиће.

Јесте, баш његов унук. Загрлио ме очима и вади новчаник, питајући колико кошта. Признајем да сам и ја, баш као и ти сада, био затечен тако необичним исходом догађаја. Мора да му се отац некада придворио једностраној политици па се одрекао иконе и вратио у цркву. Настојао сам да га не дотакну те моје слутње. Нека ти је Богом благословена, велим му, а вриједи толико да више никад не оде из твоје куће.

На крају се искрено захвалио и пољубио ми руку. Било је лијепо и богоугодно гледати тог човјека како са сликом свеца одлази кроз дан.

Митар је стајао без журбе и икакве потребе да ишта каже. Његове крупне очи свијетлукале су као изречена правда.

Закопчавајући дугме на кошуљи, да му не побјегне нека изненадна топлина, он је још само успио чути увјерљиву молитву: „Даће Бог да се једног дана и ова икона врати у кућу Јанковића и донесе јој душевни мир“. И видје како отац Рафаило, лаким покретом руке, прави облик крста између себе и Светог Јована.

МИШЉЕЊЕ СТРАНАЦА О НАМА

(Наставак из прошлог броја)

„Кнез Милош, продужије Тајадиде, својим лукавим духом, својим проницљивим погледом, својим брзим сналажењем, ђаволским лукавством и гипкошћу, господар је свога гњева, као да је лишен свих зебњи. Рекло би се да га Срби разумеју у половини речи. Тешко онима који га не би разумели. Он има свој циљ када буде моменат дошао да се крене он ће то рећи. Он није херој слободних маса и култивисаних епоха, кога имамо пред очима; он је један дивљи херој, суптилан, васпитан у школи ропства, одушевљен десетогодишњом војном, циљајући једној мети која му изгледа недокучива. Његова слава је, да је он покушао да достигне циљ, када је цео свет у то сумњао. Он баца ратни поклич код Таковског грма 1815. године. Он је тај, који, организујући побуну, после једног новог плана, мешајући лукавство са дрскошћу; прави лисац, прави лав, доноси победу једног разоружаног народа над турским ескадронима. Син сељака, стари чувар свиња, био је апсолутно неписмен; читао је књиге историјске и географске, политичке и економске списе, као и најбоље журнале српске, које су му тумачили и преводили свако јутро његови тумачи. Његова меморија била је невероватна. Имао је тачно познавање Европе, силе и богатства различитих нација, као и њихове односе политичке и економске. Милошева ватрена и амбициозна интелигенција помогла му је да схвати улогу шефа државе. Учени путници, који су га посећивали, очекивали су да виде неког сељачког кнеза; а како су били изненађени чувши о његовом познавању и тачности његовога резонувања о свима главним догађајима у Европи. Није се могло веровати да један човек, тако добро упознат са толико ствари није знао ни читати ни писати. Кнез Милош је типичан Шумадицац. Србин, скованог менталитета под ударцима многовековног робовања, са развијеним лукавством, опрезношћу, храброшћу, уздржљивошћу и подмитљивошћу“.

Ото Дубуслав Пирх, у својој већ поменутој књизи „Путовање по Србији“, посетивши дом кнеза Милоша и кнегиње Љубице, пише о кнегињи Љубици: „Бур-

ни догађаји, који су ковитлали Србијом за време кнеза Милоша, нису остављали кнегињу Љубицу ни равнодушном ни неумешном. Мада српска сељанка, без икаквог школског образовања, кога тада уопште у поробљеној Србији није ни било, она је показала изванредну бистрину, одважност и политичку умешност. Те њене особине, необичне и скоро невероватне код једне примитивне српске сељанке, изазивале су радозналост и ди-

вљење страних путописаца, који су имали прилике да је виде, посете и са њом воде разговор“. Поводом жестоке битке на Љубићу, између Срба и Турака, 1815. године Пирх каже: „Љубица се склонила са децом у једну пећину под Рудником. Она беше испекла јагње и чекала је свога господара. Он је долазио брзо јашући, а с њим само духовник Мелентије Павловић, његов пратилац у ратовима. То није био Милошев начин јахања; био је разбијен. И ма колико да се српски породични обичај противи томе, да прво жена поведе разговор са мужем, Љубица погази тај обичај у овоме тренутку. Пошто је неколико тренутака почекала, стаде пред Милоша и рече му: „Па, Господару, шта је то данас? Јесу ли Турци за вама? Треба ли да доћу и овде, да нас и децу закољу? Ако сте ви ствар напустили, ко ће је бра-

нити? Не, Господару, овде вам нема места. Ено вам Турака“. Књаз је већ седео на коњу и махнуо руком на духовника. А она сама беше се преплашила од својих речи и покушаваше да ствар поправи. Са руком на прсима и дубоким поклоном пружи духовнику Мелентију чашу ракије, а затим се усуди да и њеном Господару понуди. Оба коњаника похиташе из планине натраг ка бојишту да скупе бегунце. Архимандрит Мелентије нађе на путу један добаш и отпоче да добује. Са свију страна почеше се скупљати разбегли ратници и њихов број нагло се увећа. Вративши се Љубићу битка се понова разбукта и реши у корист Срба“. Описујући даље Љубицу, Ото Дубисла каже: „Кнегиња Љубица „Госпа“ има одприлике 40 година и сад је још лепа жена. Њене црте имају израз велике одлучности, али без сваке хладноће; држање јој је племенито и природно, а одело је простије но у других варошанки и разликује се само лепим самурима и бриљантом у коси. Цео њен спољни изглед показује достојанствену, вредну домаћицу, па опет јој се види њен висок положај и нешто што показује њен необичан карактер. Она сама управља домаћим пословима, наређује да се тка, преде, уређује кујну, али има и великог утицаја и удела у васпитању своје деце, не губећи при том ни једну прилику ни за своје сопствено образовање. Била је чешће у Земуну, где је њена најстарија ћерка била удата за једног земунског трговца. Одлазила је и у мађарско купатило у Мехадии. Ту је видела како се живи „по европски“, али услед тога није ништа попустила у скромности свог спољног начина живота. Књаз се оженио њоме у оно доба када је ратовао под Карађорђем, место свога старијега брата Милана. Она му је била веран друг у оно доба ужаса, када је људима претила мученичка смрт а женскињу срамота. Непрестано мењање места становања и женска част научише је да рукује уздама и пиштољем. Кнегињу народ зове „Велика Госпођа“, за разлику од осталих великих жена, као што су и Милоша звали „Велики Господар“. Жена, која по источњачком обичају служи тако понизно свога мужа, та кнегиња, која личи на ка-

луђерицу, показала је више пута према Милошу и једну дивљу енергију, где се оцртава она хришћанска цивилизација, прожета високим честољубљем у одбрани свога повређенога поноса и женског достојанства“.

Срби и Бугари из околине Видина, Пирота, Ниша и Власотинца, дигли су се противу турске управе, апелујући на своју браћу у књаз Милошевој слободној Србији, где је син књаза Милоша - Михаило владао, под контролом и утицајем своје мајке Љубице. Турска није могла равнодушно посматрати да кнегиња Љубица храбри побуњенике свим средствима. Поводећи се интересима свога сина књаза Михаила, а немогући да остане равнодушна на апеле своје браће, Љубица је чак хтела да у овој побуни ангажује свога сина књаза Михаила. Министри књажеви су се одупирали овој политичкој авантури, те Љубица одлучи да их обори, после чега, позивајући свога мужа кнеза Милоша на поновно преузимање власти, или доминирајући над својим сином Михаилом, она је наумила да снаге Србије стави на страну побуњеника. Брат Љубицин, Гаја Вукомановић, био је на челу ове кнегињине завере. Али завера је била откривена и кнез Михаило се нађе у положају да конфинира своју мајку, да би заштитио своје министри. Француски путописац М. Бланки, члан француског института за спољне послове, овако описује те догађаје у Србији, пошто је, претходно заинтересован, затражио пријем код кнегиње Љубице. Кад је ушао у књаз Михаилов конак, био је изненађен једним младићем од 19 година, (кнез Михаило) који је био висок, блед, бојажљив и чије је држање одавало високи степен забуне и досаде. Младић је мало говорио, изражавао се тихо и једнословно. „Јели то непоуздање у самога себе“, пише М. Бланки, „или уздржавање, ја не знам. Разговор не би дуг и ја сам одмах приметио да прави владалац Земље није био преда мном, али није био ни далеко од нас. У тренутку када сам ушао у кнежев салон ја видех где се отшкринуше и затворите тајанствено врата суседне собе његовој; то беше соба његове мајке кнегиње Љубице. Била је овде друга ствар, што је бојажљивост једне кротке душе доминирала једним ватреним и одличним генијем. Како не приметити, пре свега, сву жалост младог шефа, који

је желећи да чини своју дужност, био принуђен да се одупире најплеменитијој личности, најдостојнијој љубави и поштовања. Лако ће се објаснити досадна сенка Кнежева, кад се гледа он између својих министара и своје мајке; једни, уверавајући га да, ако помаже бунтовнике, изгубиће Србију; други, у своме одушевљењу, замерају му за погром хришћана од стране Турака. Чим се радило о источњачким хришћанима и муслиманском угњетавању, кнегиња Љубица је би-

ла потресана родољубивом грозницом. Ова херојска жена, која је играла тако велику улогу у историји Србије, примила ме је са неком врстом излива пуног достојанства, пажње и, радозналости. Знала је да имам мисију да констатујем положај побуњених Срба и Бугара у Турској, ове 1841. године, и њен страх од Турака чињаше, да предпостави да један хришћанин, као што је и она, не може имати мање мржње према Турцима. Замислите једну жену од 50 година, марцијалне физиономије, сањалачка и озбиљна са цртама снажно израженим, са погледом гордим и суморним, са голом главом, окруженом плетеницом седе косе, оплетеном црним рубинима; таква беше српска кнегиња Љубица. Њене снажне руке бежу голе до лаката, где поиграваху, сасвим окружени рукави чипкама црне боје, као и сва њена хаљина. Пре је то била једна калуђерица, но ли кнегиња која влада.

Јер у ствари она је та, која влада у име њеног сина. Она ме поздрави једним поздравом, пуним учтивости и отмености, и замоли ме да седнем поред ње. - “Ја знам, Господине“, - рече ми она - “да сте Ви Француз, овлашћен од стране Ваше Владе да проучите шта Турци овде раде. Не, овде, јер смо ми код куће, и ми нећемо допустити да се то код нас ради. Ја сам врло радосна што Вас видим. Ви ћете се осведочити о ономе шта су Варвари учинили доле у нашим крајевима. Ви нећете све знати, али Ви ћете видети довољно тога, да Европа сазна истину. Ах, када сви људи не би били жене, или, кад би били жене као ја, наша вера била би ослобођена од ових угњетача. Ваше жене су врло срећне у Француској и Европи; њих не вређају и не срамоте; њих не бешчасте некажњено; али зар им се никада не говори о ономе што страдају жене хришћанке на Балкану? Зар Срби нису ваша браћа?“ Немогућно је било, вели Бланки, изразити црте ове племените жене, а нарочито тон њеног гласа за време овог кратког говора који узбуђује.

Разговор се водио скоро један сат о овоме предмету, а њена усрдност беше тако жива, да се ја побојах да је не доведем до раздражености, остајући још дуже. Донео сам јој вести о њеном кнезу Милошу, кога сам посетио у Бечу. - “Да, мој Господар“, рече кнегиња. „О моме Господару вести“, рече она жалосно. „Њему је сигурно тамо досадно“!? И кнегиња ме отпусти са величанством благонаклоним и природним, достојним једне краљице“...

Енглескиње Мјур Мекензу и Мис Ирбу, у својој књизи „Путовање по Балканским земљама“, 1867. године, између осталог пишу:

„Последњи српски цар Лазар је карактеристичан као злато, вредан најбољег века, који је овај свет икада видео; најплеменитији представник средњег века хришћанства. Јунак са узвишеношћу душе и дубоким религиозним осећањем, са чистотом, самопрегоревањем и скромношћу. Снажан владар и храбар војник. Цркве, вели народ, које је он подигао, нису плаћене сиротињском сузом, јер је он био један од оних, који знаде да Бог хоће да га чисте руке служе“.

Душан Он. Појовић

„СТАРИ“ И „НОВИ“ КАЛЕНДАР

Пишање: Баћушка, када треба празноваиши Нову годину, 1. јануара или 14-ог? Многи говоре да је то немогуће 1-ог, зато што је у току јоси и Црква живи по дружном календару.

р. Б. Виктор Лихачев, Москва

Одговор: Током Божићног поста много је црквених празника када је по уставу разрешена риба и вино. Пројављујући хришћанску љубав и расуђивање за православног човека је нормално да седне за празнични сто са својим блиским и попије са њима чашу вина.

Ми савршавамо благодарствени молебан уочи грађанске Нове године, и то је правилно. Неки погрешно сматрају да православни не треба да учествују у овоме догађају. „То се нас не тиче - говоре они - код нас је друго време, Нова година може наступити „по старом“, само 14. јануара“.

Некада се Нова година у Русији празновала 1. септембра и поклапала са почетком црквене године. И до овог времена ми управо на тај дан започињемо богослужбени круг и улазимо у наше празнике. Међутим, за време Петра Великог грађанска нова година пренешена је на 1. јануар, као у Европи. Уопштено говорећи, овај датум је потпуно услован и на крају крајева могао се изабрати на сумице било који дан и започети рачунање Нове године од њега.

Учествовање у празновању Нове године је наше природно људско општење и ми треба у њему да учествујемо као и сви. То је тако нормално, као што један град називамо управо оним именом којим се сада зове, а не тако како би ми хтели. Поред тога, овде је присутан неки смисао: пророчанство о томе шта се дешава са нама данас. Када је Бог ступио у време, оно се осветило Његовим присуством. Када би наше друштво живе-

ло сагласно овој тајни коју је донео Христос, тада би имало смисла празновати Новолетије - 14. јануара. Но, производи све веће расцрковљавање човечанства, које живи само по себи, по својим мерилима. А развијање расцрковљења доводи до рашчовечавање друштва. Но, ми не живимо тим мање у таквом друштву. И различитост датума напомиње нам реалност у којој се налазимо.

У вези са овим хтео бих да се задржим на два момента, врло важна за разумевање онога што се чини са нама данас.

Од давних доба усмереност времена се изменила. Промена календара на Западу, као што знамо, произашла је у XVI веку. Она се поклопила са временом када је људско друштво променило свој дотадашњи начин живота. Уместо устремљености на вечност, која је својствена човеку по његовој природи, људи су се окренули тајанственој будућности; тј. они се

баве задацима које поставља сутрашњи дан. На крају крајева, ово је довело до револуција у Европи и до оне тако рушилачке револуције у Русији.

И данас људи ради будућности жртвују садашњост, губећи тако и будуће, и садашње, и небеско, и земаљско; губећи и вечност и време. И ради будућности данас производе процеси обједињавања, брисања граница - не само политичких и економских, него брисање непоновљивих националних и просто људских црта које нападају свакоме јединственом и непоновљивом човеку. Ово обједињавање завршиће се као што знамо, зацарењем „човека безакоња“ који утврђује торжество времена и свих достигнућа која могу бити у времену, али са потпуним губитком благодатне вечности.

Ради ове благодатне вечности, живећи у друштву по грађанском календару, ми треба да се бринемо да сачувамо неприкосновеним наше „свештено време“ - богослужење по „старом календару“. Ради чувања наших постова и празновања празника светих свих векова наш црквени календар треба да остане неизмењен, непокретан као вечност која улази у наш живот кроз ове догађаје.

Живот хришћанина пролази кроз време и вечност. Дај Боже да у овој години будемо достојним грађанима својег Отачства, земног и небеског. И каква год нас искушења очекивала на земљи, Господ, ако смо му верни, припрема поново за свакога од нас небеске утехе у празнику Рождества Христовог и даље - у Пасхи Господњој и у свим великим празницима, позивајући нас да будемо причасницима вечне Његове радости.

„Последње оружје“

*превео са руског
Небојина Ђосовић*

О ПЛАЧУ ЗА ИЗГУБЉЕНОМ ДЕЦОМ

Поштовани оче Александре! Многе су поразили сирашки догађаји у Беслану, 1. септембра. Мене мучи сирах за судбину наше деце. Ја их имам троје. И шћа могу сада видети у живоју - злону, лаж, ужас, смрт? Има пословица „У великим несрећама сирадају и мале сивари“ - а то су у овој случају наша деца. Она гину од руку терориста, у авионским несрећама, или због немарности лекара. Деца су шакорећи шћаци неодговорности садашњих власти. А ми их сахрањујемо и оилакујемо. Она су мученици појути оних 14000 младенаца убијених у Витлејему, по наређењу цара Ирода. Чему се можемо надати, ако нашој деци свакодневно прети смрт, а ми шћу нишћу не можемо изменишћу?

Р. Р. Назарчук, г. Нижњеварјовск

Одговор: Читав наш живот је пут следовања за Христом. А први пут Богомладенца Христа води у Египат, древном непријатељу, оваплоћењу зла и свих заблуда. Прве вечери Рождества, Христос постаје изгнаник.

Властодржи о којима ви говорите иду путем цара Ирода. Ирод смишља убиство Богомладенца чим је сазнао о њему. И после повратка источних мудраца другим путем кући, он се није одрекао своје злочиначке замисли. Он је уверен да ће убијање свих младенаца у Витлејему, међу њима погубити и тек рођеног Цара јудејског.

Нас не може да не жалости да је он лако нашао испунитеље овог нечувеног крвавог злочина, иако читава историја света сведочи да њих никада није недостајало. Историчари пишу да је Ироду тада било око 70 година, тако да тек рођени Младенац није могао представљати за њега као цара некакву опасност. Да му не би промакао Христос, он убија сву децу узраста од две године и ниже. У безумљу зла он убија сву децу не само у Витлејему, већ и у његовој околини.

Овај злочин је био извршен чисто по наговору човекомрца ђавола, који је распаљивао његову гордост и свирепост. Пред нама је претеча антихриста.

Света Црква прославља мучеништво ове невинне деце, чија је крв проливена за Богомладенца Христа, Који ће после пролити Своју крв за њих. Овом децом започиње непобедива армија Христових мученика.

А шта је са родитељима деце која страдају? Овако се испуњава пророчанство св. Писма: „Глас у Рами се чује: плач и ридане, и уздах велики. Рахиља оплакује децу своју, и не може се утешити, јер их нема.“ Ово пророчанство се испунило већ једном у време пророка Јеремије. Ми читамо у св. Писму његове речи о Јерусалиму, запалом у ропство и јудејима који напуштају земљу где је остала гробница Рахиљина. Није Лија, него Рахиља - слика обећане земље, она плаче због деце која су требала да буду тамо, но њих тамо нема. Тако исто у Витлејему, нада на будућност ишчежава са смрћу деце. О Рождеству Христовом ово пророчанство се раскрива са још већом снагом.

И у наше дане оно се поново открива тамо, где је безутешна жалост због убијене деце. „Плач и ридане, и уздаси многи“ - као да пророк не налази речи да изрази своју сметеност и ужас који је доживео. Некада је био велики плач у Египту због убијених првенца. И ево поново најмлађи створови предају се на смрт. Они према којима ми осећамо нарочиту љубав. Тако је велика жалост да ми не можемо да се утешимо.

Но, нема такве жалости у овој свету, да за њу не би било Божије утехе. Рахиља неће да се утешу зато што их нема више у мајчином наручју. Али када их стварно не би било, могла би се разумети жалост у којој нема наде.

Али ми знамо да они нису погинули, него да иду испред нас ка Богу. Горки плач у Рами је само преддверје највеће радости, јер постоји плата(награда) и нада на будућност. Што је већа жалост, то ће бити већа радост. После Своје крсне смрти, Васкрсења и Вознесења, Христос шаље Духа Светога, Који нас поучава свакој истини и утешује истином. Он зида Цркву Своју, вођену Духом Светим, а у њој су - убијени младенци - њени мученици и њена слава. А њихова крв је семе Цркве.

Чини се да на земљи нема већег искушења, него видети убиство деце. Али, постоји оно што је неизмерно страшније - а то је када ми допуштамо духовно и морално убиство наше деце. „Не бојте се оних који убијају тело - каже Господ

- а души не могу nauditi“. Зато што постоје две смрти. Постоји дакле и друга смрт о којој говори Откровење. Она је повезана са одбацивањем Господа које се пројављује можда више од свега у убијању наше сопствене деце пре њиховог рођења и у њиховом развраћавању. И зато постоје два плача. О, када би Рахиљин плач постао данас покајним плачем читавог човечанства за убијеним душама или телима деце! Тада би ми сви сазнали да је са нама Бог. Он спашава од смрти Младенца Христа да би ми сви увидели да је нада на Божији Промисао - одговор на безнадежност људске ситуације у којој смо се и ми нашли.

*Часопис „Руски дом“
бр. 1 - 2005. г.
превод: Небојша Ђосовић*

ТЕЖИНА ПОДВИГА ЦЕЛОМУДРЕНОСТИ

1. „Страшно искушење сластољубља, - изображава подобни Нил Синајски, - на онога ко је изабрао девствени живот подиже силне ветрове, жестоку буру, неподношљиву узбураност која све okreће и тумба, како би силом и стижиношћу преврнуло лађу. Оно зна да монах нема право да се жени и да се у супружанској вези сакрије као у пристаништу, него да читав живот мора да се бори са демонима који раздражују душу сладострашћем. Стога се не чудимо уколико нас нападају и уколико борба никако не слаби“ (Пис. 218). „Треба ходити по ужареном угљевљу и не опећи се, - објашњава свети Златоус, - и корачати по оштрим мачевима и не израниви те: јер сила похоте је велика колико и сила огња и мача. Ако без потребне припреме иступи против искушења похоте, душа ће одмах себе погубити. Ми морамо даноноћно стајати са наоружаним мислима и бити страшни за бестидну похоту. Јер, ако макар и мало ослабимо, ђаво већ приступа са огњем у рукама како би потпалио и сагорео храм Божији“. „Девственица, пак, нема средства да угаси тај пламен, преда и види да се он разгорева и подиже увис. Немајући моћи да га угаси, она се само стара да сама не изгори у борби са њим. Шта може бити чудније од тога - носити цело огњиште у себи и не сагоревати, чувати пламен у унутрашњости душе и одржати ум нетакнутим? Њој се не дозвољава да избаци напоље тај угаљ који гори и она је принуђена да у души подноси оно што, о речима писца Прича, није могуће да телесна априрода поднесе. Шта он говори? Да ли ће неко да иде о ужареном угљевљу а да не опржи ноге (Прич. 6, 28)? Али, ето, она иде и подноси муке. Може ли ко да стави огањ у недра и да не сагори одећу (ст. 27)? А она, носећи бесни и бурни пламен не у одећи него унутар себе, треба да га држи и скрива“ (О девст.). „То је најжешћа борба, - додаје преподобни Исаак, - и то борба до крви. У њој се испробава човекова слобода и јединство љубави према врлинама. То је сила која се назива раздражношћу или борбом. Од самог њеног мириса душа слаби због неизбежне борбе која из ње произилази. Њо непријатељ обично доводи до смућења целомудрене и чисте покрете (душе) подстиче да осете оно што никада нису примали у себе. Овде, љубљена братијо, докажимо своје трпљење, ревност и раченије (тј. љубав Божију). Јер, то је време невидљивог подвига за који се каже да њиме монашки чин увек побеђује. При сусрету са овом борбом благодативни ум, уколико не буде снажно ограђен, брзо доспева у смућење“.

„У ова мученичка времена ти Господе, Источнице сваке помоћи, укрепи душе које су се теби, Небеском Женику, са радошћу уневестили, и са искреном, а не лукавом, побудом ступиле у свети завет са тобом. Због тога им дај силу

да са храброшћу разбију утврђене стене и сваку висину која се уздиже против истине како бу успели у својој намери (борећи се) против несносног и неиздржљивог примамљивања у време кад борба иде до крви“ (Сл. 71).

2. „У сладострасним људима, - описује свети Лествичник, - постоји осећање неког неодржљивог нагона за телима и дух бестидни и сурови, прикривен на дну срца, који чини да човек који је нападнут осећа телесни бол у срцу као да се пече на ужареној пећи, дух који се Бога не боји, који сећање на вечне муке не сматра ни за шта, који се гади на молитве. И за време док чини грех, он и на кости мртвака гледа као на бездушно камење. То је дух који човека, (подвргнуто његовом дејству) чини као безумним, као да је ван себе, опијеним ве-

читим нагоном разумних и неразумних бића. И када се дани кушања не би скратили, не би се спасла ни једна душа одевена у ово блато растворено крвљу и прљавом течностју. За што то? Зато што све створено ненасито тежи ка себи сродноме: крв крви, црв црву, блато блату. Зашто онда не би и тело чезнуло за телом? Ипак, ми који савлађујемо природу и чезнемо за Царством небеским, покушавамо да разним лукавствима преваримо ту варалицу. Блажени су људи који нису искусили ту борбу. Молимо се Богу да нас заувек избави од таквих искушења“ (Сл.15).

3. После овога свети Лествичник закључује: „Ко хоће да се бори са својим телом или да га победи својим сопственим снагама, узалуд се мучи, јер ако Господ не разори дом

тела и не сагради дом душе, узалуд бди и пости онај ко би хтео да тело своје умртви (уп. Пс. 126,1)“. „Човек не престаје да трпи нападе од духа блуда, - уверава преподобни Касијан, - све док заиста не поверује да се од ове муке избавља и усходи на висину чистоте заштитиом и помоћу Божијом, а не својим старањем и трудом. Победити надражаје тела и његова задовољства (заиста је) натприродно дело које човека на неки ставља изван тела. Стога је немогуће да он, да се тако каже, на сопственим крилима узлети ка високој и небеској награди светости и да постане сличан анђелима, уколико га благодат Божија не подигне од земље и блата“. „Ми само стога побеђујемо, - потврђује преподобни Нил, - што имамо великог Заштитника - Светога Духа, уз чију помоћ можемо да погасимо ђаволске упалење стреле срамне похоте и успалењности тела“ (Пис. 218).

4. Најзад, тешкоћа борбе са сопственим телом се увеличава због тога што плот није отворени непријатељ душе кога треба одбацити, него - превртљиви пријатељ и помоћник без кога се не може. Ту борбу између неизбежног дуга и природне љубави према телу, дивно изображава преподобни Јован Лествичник. „На који начин, - узвикује он, - и помоћу ког средства да вежем овога свог пријатеља, и како да му судим о угледу на остале страсти, ја не знам. Пре него што га вежем, оно се одвезује. И пре него што почнем да му судим, мирим се са њим. И пре него што почнем да га мучим, сажалим се на њега. Како да мрзим оно што по природи волим? Како да се избавим од онога с чиме сам везан за навек? Како да убијем оно што са мном треба да васкрсне? Како да начиним непропадљивим оно што је добило пропадљиву природу? Какав разлог да наведем ономе који ми може узвратити толиким природним разлозима? Ако га свежем постом - кад осудим ближњег ја му се поново предајем. Ако га победим на тај начин што сам престао да осуђујем, када се погордим у срцу - оно ме поново обара. Оно ми је сарадник и противник, и помоћник и супарник, и стражар и ухода. Када га мрзим, оно ме напада. Ако га исцрпљујем - оно клоне. Ако га одмарам - оно се разудза. Ако га оптеретим - не подноси. Ако га злостављам - и сам се излажем опасности. Ако га упропаstim - немам с чиме да стичем врлине. Гадим га се - и грлим га. Каква је то тајна са мном? Какав је смисао оваквог устројства мог? Како сам ја самоме себе постао и непријатељ и пријатељ?! Реци ми, реци ми, о, супруго, природо моја! Никога другог нећу да питам о томе што је у вези с тобом. Како да останем неповређен од тебе? Како да избегнем природну опасност, јер сам обећао Христу да ћу водити рат с тобом? Како да победим твоју тиранију, јер сам добровољно решио да те силом самовладам“ (Сл. 15).

О „КРШТАВАЊУ ОГЊЕМ“

Слушаоци проповеди св. Јована Претече позивају се да живе између два крштења. Пре свега то је крштење у води, за остављење грехова, које Претеча савршава у пустињи. Но, ово прво крштење није и последње. После Јована долази Христос, силнији од њега и неупоредиво већи. Он ће крстити Духом Светим и огњем, који спаљује све што не доноси плодове достојне покајања. Међутим, овај огањ не умртвљује, већ оживљује, јер је ово Сам Дух Свети. Он очишћује од штетних примеса и својом пламеношћу растопљује као челик у ватри, како кажу св. оци, да би одлио нову форму и чврсто сјединио са Собом.

Христос је примио два крштења. Прво је било такође у води од Претече, но много делатније него код других. Над Христом су се отворила небеса и чуо се глас Оца Небеског, Који Га је крштавао погруженог у Своју љубав: „Ово је Син Мој љубљени“ и помазујући Га Духом Светим, Који ће од тада за свагда пребивати на Њему.

Ово прво крштење Христово такође неће бити последњим. Оно само отвара пут ка Његовој Пасхи. И Он ће ићи, све док не достигне друго, свершавајуће крштење - крштење Својом крвљу, у водама смрти. Ово крштење Он ће тако силно желети, да ће се душа Његова мучити, док се оно не саврши (Лк. 12,50). Започевши у водама Јордана, крштење Господње ће се завршити у Пасхи Његових Крсних Страдања и Славе, у тајни искупљења и прео-

бражења човека да би постало источником нашег крштења.

Ми смо такође примили св. тајну крштења и то пре свага у води много дубљој од оне у којој је крштавао Претеча, зато што она садржи у себи сву пуноћу двојног крштења Господњег: крштења у Јордану, које Га је јавило возљубљеним Сином Божијим и крштења примљеног у мукама смрти и радости Васкрсења.

И за нас ово такође неће бити последњим крштењем, јер за ученика Христовог постоји друго крштење - крштење Духом Светим и огњем, ка којем он увек тежи. Ово крштење завршиће се сусретом са Христом, познањем Христа, које га за навек приопштава Крсту Христовом и Васкрсењу, уподобљавајући његову трулежну природу слави преображења Господњег.

На тај начин ми такође живимо између два крштења. Ми смо већ све примили у првом, али само у

зачецима. Читав живот наше вере постоји ради тога да би се пројавила скривена сила Божанског огња који смо примили. Он започиње малом искром и неприметно тињајући, разгорева се, ако га ми не гасимо одступањем од завета крштења, и запаљује све чега се дотакне. Овај огањ је Сам Дух Свети, Који нас распаљује небеском љубављу, чистећи у нама све што омета ову љубав. Овај огањ

чини нас послушним вољи Божијој и сједињује нас са Богом, Који је сагласно Писму, „огањ који прожиди“.

Овај огањ је огањ Христов. Господ је дошао да би га донео на земљу, и како Он жели, да се овај огањ што пре разгори (Лк. 12,49). И ово крштење је такође крштење Господње. Господ га је примио у Својој Пасхи и сада само једно иште - да се она саврши у животу сваког од нас.

Превео:
Небојина Ђосовић

Дјечија страна

ВАСИЛИЈЕ

Василије душа чистја,
Примио је данас Христја,
Па се сјаји ња сав блистја,
Василије душа чистја.

Василије душа чистја,
Сав родосијан и сав блистја,
Чедо Неба, Чедо мало,
Тек на ноге своје ситало.

Василије, Боџ ља даде,
Да се ситари њиме сладе,
Да љледају душу чистју,
Захваљују Боџу Христју.

Он им даде Василија,
А душа му Христјом сија,
Таквих царсјиво Неба чека,
Животј вјечни во вјек вјека.

Дјеца земљу Небом чине,
Кроз њих радосји зраком сине,
А љи брајје Христјанине,
Гледај Небо из низине.

Василије, чедо мило,
Штјо је душу своју скрило,
Још увјек је мали - беба,
Али љоклон нама с Неба.

Василије душа чистја,
Примио је данас Христја,
А Христјос ља чува брани,
И животјом љоји храни.

Василије душа мала,
Ејџо расје Боџу хвала,
И на љворца личи своџа,
Дјејје Христја Сјаса Боџа.

с. Ј. Г.

ТАМО ДАЛЕКО

Тамо далеко Он осјџа
Нек му је душа Боџом љросјџа
Још лик му сија, као и љрије
И око једно још сузе лије.

Тамо далеко као и сада
Тихо сјџруји и извире нада
Да љџак није крај љриче
Иако срце сузи, нариче.

Док срце сјџезаше бол и зима
Плакасмо љџихо за очевима
И наду звасмо можда ље љроџи
И љџако дуџо у љонекој ноџи.

Ја за мојим, за својим деда
Туџују ејџо њихова чедџа.
Док жџжак кандила љјџера љџаме.
Гусле нам звуком сузе маме.

Тамо далеко љџао ми љџџџа
Ја сам јачи и љјџешиим брајџа
И своџ је брајџа љјџешии деда
Сузе му крије брада сиједа.

Тамо далеко осјџах без љџџџе
С Боџом љџлако држи се брајџе
Јер деда изџуби и оца и сина
Ми смо му радосји - нада
једина.

Тамо далеко молиџџџа љџече
Рана ми бриди, боли и љџече
Ал молиџџџа увјек наду роди
Они сад живе у вјечној слободи.

с. Ј. Г.

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

МАРИЈА

*Родило се чедо мало
И живоћом засијало
Марија јој име даше
Ручицама дјечји маме.*

*Родила се сека - бајини
Да га жагор секе прајини
И када га руже сјари
Осмјех сеше да га зари.*

*Родила се сека - сеши,
Да се игра да се смјеши
Обе љуне среће сјаја
А сродношћу их душа сјаја.*

*Родила се маме, њајини
У сјаросјини да их прајини
У умору, у брижама
Одмор буде у душама.*

*Деда, бака љуни хвале
За унуке своје мале
Богу мол'тву њиху љворе
Ведрије су сада зоре.*

*Тако бива код Србаља
Без дјечице ниш' не ваља
Најљепше је бијини мајка
Бога ње чуво добра снајка.*

*Родило се чедо мало
Као да је С НЕБА ПАЛО
Радосјини се у њој множе
О Хвала Ти Добри Боже.*

с. Ј. Г.
(љосвећено малој
Марији Тасић)

АНЂЕЛА

Изашао сам напоље да купим хљеб. Зимски је дан, и ово ми је једино напуштање стана за данас. Руке су ми у џеповима и размишљајем какве ме обавезе чекају кад се вратим назад: учење, и ништа више. Ипак, и та једна обавеза покушава да се наметне као нешто озбиљно, важно, најважније. Углавном јој попуштам, и пристајем да заокупља своје вријеме.

Крајем ока назрех двије прилике, а сјећање на њих ми освјежи срце. Погледах преко улице: биле су оне. Дјевојчица од 3-4 године и једна жена са њом. Жена је мајка или бака дјевочице, и старија је.

Ратне и поратне године можда су јој текле као двије, три, седам обичних. Сретао сам их неколико пута раније, и дјевојчицу знам као мило живахну, радозналу, а жену као смјерну и тиху. Једино што говори о њиховом сродству су крупне црне очи. Мајчине су сад широм отворене у ниједи вапај, али и свједоче да се она ничему не нада. Прелазим преко њене блиједје јакне и пластичних, широких чизмица дјевојчице, која се у својим мислима дружи ко зна с ким, можда с анђелима Божијим.

Не заустављајам корак, не успоравам га. Свјесан сам да ту ништа не могу учинити. Враћам обична размишљања. Већ се приближавам кући, када долази питање, не-

јер је таквих Царство Божије.

Дјечија страна

миновно, као да земљом иде. Како? Шта ће онда с мене бити? Ако она онолика хода по оваквом времену, а ја чак ни не саосјећајући идем у топлу собу, гдје ћу стићи ја, а гдје она? За њу предосјећам: у Царство Небеско. То је једино мјесто гдје води њен пут. Да, вјерујем да су стварно анђели с њеном душом, да је веселе, јер то је најприкладније друштво за њу. Кад је сама, кад је гладна, кад је уморна. Блажени гладни, јер ће се наситити. Блажени чисти срцем, јер ће Бога видјети. Блажени заиста.

А куд ћу ја? Успоравам ход, и понављам: Господе, нека буде воља Твоја, Господе, нека буде воља Твоја самном...

уочи Ђурђица 2004.

БОЖИЋ НА РОМАНИЈИ

*Чини ми се Божић
Ниџдје љеиши није
Неџо у наручју
Моје Романије.*

*Млади се сељаци
У домове селе
Гледају за њима
Борови и јеле!*

*Весела је ваџра!
Полазник је цара
И украј шџореиџа
Сџавља нешџо џара.*

*Поскакују чило
Звјездице бадњака,
Док чесницу ломе
Овдје, кућа свака.*

*Дјеца су џо слами,
Домаћин се смије
Руменоџа лица
Од вруће ракије.*

*Весела се џјесма
Из кућа извија
Тако Божић слави
Моја Романија.*

*Боџдан Ђивша, VIII₄
Соколац*

ИСУС ХРИСТОС

*Исус Хрисџос, Сџасиџељ наш,
Њему мораи срце да даш!*

*И душу своју и своје џело,
И све шџо није још увело.*

*Он је сџворио цео овај свеџ,
А у мени је као најљеиши цвеџ.*

*Њеџа мораи мноџо да волиш,
И сваи дан да Му се молиш!*

*Исус Хрисџос, Сџасиџељ наш,
Њему мораи срце да даш!*

*Драџана Шобић,
VIII₄
Соколац*

Пустите дјецу нека долазе мени, и не браните им

Дјечија страна

БОЖИЋ У СРПСКОЈ КУЋИ

За успомену на гранчице и дрва које су пастири насекли да наложе ватру у пећини у којој се родио Спаситељ сјече се Бадњак.

Мој тата и ја крано ујутру одлазимо у шуму да сјечемо Бадњак. Сјечемо храстово дрво. Прво се прекрстимо и три пута кажемо: „Помоз Боже и свети Бадњаче“,

Ујутру се рано устаје, окупамо се и одлазимо на Литургију и причешће. за то смо се спремали постом. А онда долази најмилији гост, положајник.

Он улази у кућу уз поздрав: „Христос се роди“, и посипа житом. Сви му одговарамо: „Ваистину се роди“, и „Бог ти дао свако добро“ Жара ватру и баца гвоздењаке. А онда се богато части. Ја одлазим Милошу Ђурићу као положајник, а када се вратим кући, трпеза постављена, а мајка ломи руком чесницу, ја и брат се радујемо ко ће наћи новчић у њој.

*Далибор Чуџуровић,
III разред, Добрун*

и одсјече се са три три ударца сјекире у име Свете Тројице.

Бадњак донесемо кући, а када се увече смркне уноси се у кућу. Када мој отац увече унесе Бадњак у кућу, мене, мајку и браа поздрави: „Мир Божији, Христос се роди“ а ми узвратимо „Ваистину се роди“. Бадњак цјеливамо и ставимо испод иконе. бадњак симболизује самог Христа који је посјећен као младо и снажно стабло. Уносимо сламу у кућу и посипамо по поду, по слами се бацају гвоздени новац и бомбоне. Слама је успомена на сламу на којој је Богодете лежало. То се не склања током цијелог празника. Упалимо Божићну свијећу, окадимо кућу, а Бадњак ставимо у ватру.

јер је таквих Царство Божије.

САЧУВАЈ ЖИВОТ

На дан Страшног Суда сва деца убијена у мајчиној утроби стаће пред родитеље као одрасла, и родитељи ће морати да дају одговор.

(из књиџе „Исѡвесѡи за ѡмоћ ѡкајницима“)

Абортус - страшна реч, злогласна реч. Она се римује са речју „за борт“ (руски), што значи бацити нешто далеко од себе, да би се исто заборавило.

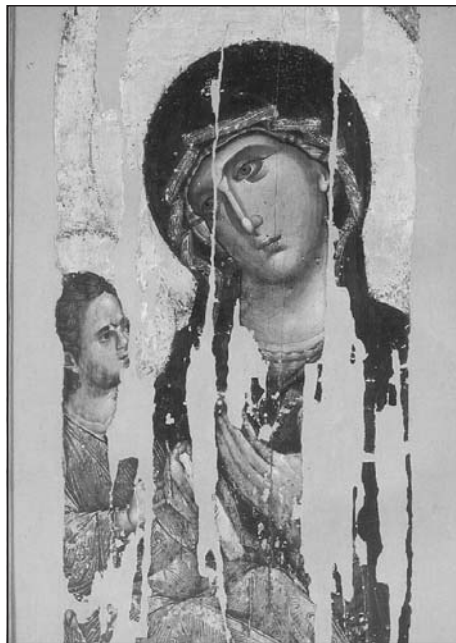
Но, код Бога нико није заборављен - код Бога су сви живи. И једном мора да се за то плати у виду рецимо тешког терета изненадне болести, или разбијене породичне среће, бесплодности жене, проблематичне рођене деце и других несрећа и жалости.

Немогуће је градити срећу на крви, а тим више на крви сопствене деце. Ево застрашујућих бројки службене статистике: за последњих 10 година, 370 милиона нерођене деце било је намерно лишено живот „лекарима“.

„У нашој земљи се сваке године убије око 8 милиона деце... Такве цифре нису сањали ни Хитлер, ни Стаљин. Овај масовни терор против сопствене деце представља крваву позадину читавог нашег живота“ (Протојереј Димитрије Смирнов: „Спаси и сохрани“, Москва, 1995. г.)

Смртност у нашој земљи у многоступу надмашује рађање, тако да ми представљамо нацију која изумири. Дакле, сами, својим рукама уништавамо своју будућност и будућност своје земље.

Распрострањено је мишљење да дете током абортуса ништа не осећа. То је лаж. По подацима Православног медицинског центра „Живот“, 18 дана после зачећа код детета почиње да куца срце, а са шест недеља започињу први покрети (које мајка не осећа, јер дете тежи свега 30 грама), у осмој недељи већ сиса палац и покреће се све живље. Снимци абортуса (помоћу ултразвука) показују да дете осећа опасност смрти, те се „скрива“ (склања) од инструмената и број откуцаја његовог срца

повећава се са 140 на 200; дете широм отвара уста у безгласном крику. Иза сваког таквог младенца стоји мајка - убица.

Ја сам једна од таквих мајки које су добровољно дале на растрзавање четворе своје нерођене деце, да би их касније видела у необичном сну о којем хоћу да испри-

чам. Но, да кажем прво нешто о себи.

Била сам неверујућом, па сам пришла православној вери и крстила се пре 10 година. И десило се да се пред крај Божићног поста (5. 1. 1995.) код мене изненада јави жеља да замолим од својих ближњих опроштај за увреде које сам им нанела. Замолила сам за опроштај од мужа и од сина, а они су исто замолили мене. Увече сам отишла код старије ћерке, јер је требало да ноћим код ње. И гле, те ноћи сањам своју нерођену децу којој сам прекинула живот, не осећајући кривицу за то.

Видим у сну дете како седи у бенкици тамно-зелене боје. Његово лице је слично лицу деце коју сам родила, али је оно изгледало као измучени страдалник у филмовима о фашистичким конц-лагерима. Његово лице је било са упалим образима и несрећним плавим очима које су ме гледале са прекором... До краја свог живота нећу заборавити изглед тих детињих очију пуних горчине!

Затим видим округли бунар направљен од беле цигле, а ја чучим наслоњена леђима на тај бунар. Десно од мене је лице врло лепе жене са тамноцрвеном марамом која јој покрива рамена. Она ме мирно посматра и ја као да знам да не могу да молим од ње никакве помоћи. А право предамном лежи огроман пас, дужине око 3 метра, са глатком сјајном длаком шарене боје попут змије.

Његова разјапљена чељуст наглази се пред мојим лицем као да

хоће да га потпуно обухвати. Из њега заудар на лешину и ја изнемогла од страшног смрада вичем: „Господе! Када ће се ово завршити?! Ја више не могу!“

Одједном чујем строг Глас: „Удиши! Удиши! То су твоји абортуси“. Даље ја се подижем у ваздух изнад бунара и почињем лагано да се спуштам у њега. Хвата ме страх и ужас, доле се осећа хладноћа и јак смрад. Спуштам се све ниже и ниже и одједном видим лево од себе степенице: „Аха, извући ћу се“ - помислих и... пробуђих се.

У мојој души су се помешали жалост, јад и ужас.

Дуго нисам веровала да је то био сан, већ да ми се све то дешавало на јави. Са сузама сам пришла иконама и молила опроштај од Бога и своје убијене деце: Господе, Исусе Христе, Сине Божији, помилуј ме грешну!

Људмила
Григор. Куриљева
„Руски дом“
3/2004. год.

ЗАР ЈЕ БОГ РАВНОДУШАН ПРЕМА ЗЛУ?

„Моја је освета и ја ћу вратити“ - каже Господ. Како се може брзо догодити Божија освета! Од свих грехова, невино проливена крв најпре превршује дуготрпљење Божије. Пример овоме је смрт Иродова, која је наступила убрзо после убијања невиних младенаца. Ирод се испунио таквом злобом и махнитошћу да је представљао не само непрестано мучење за своју околину, већ и за самог себе.

Господ нам показује каква судбина очекује Његове гонитеље и гонитеље Његових следбеника. Сви који прогоне Христа и Његову Цркву постају изроди. Они су ван рода људског и биће одбачени од људи ако се не покају.

Зар се ово није догодило код нас у Русији за време најсуровијих гоњења у историји? Зашто се тако брзо срушило оно што је изгледало да ће остати до века? Каква је судбина достигла гонитеље Цркве - Лењина, Троцког, Стаљина, Хрушчова? Шта је остало од њих данас? А таква ће судбина ускоро постићи и садашње уништитеље народа и хулитеље Христа. Господ нам говори да се не бојимо никаквих искушења, јер се све догађа по Промислу Божијем. Бог је послао Јосифа обручника у Египат, где је он пребивао у мраку и безбожју, све док га Онај Који га је довео тамо, није извео од туда.

У свим догађајима ми треба да се научимо да јасно разумемо смисао онога што се дешава и видимо Бога Који иде испред нас. За ово је потребно једно-једино - испуњавати Његову свету вољу, дату у Његовим светим заповестима. И тада ће свуда са нама бити Бог. Нема таквог места на земљи, где не би било Његовог благодатног присуства. Анђели Божији јављају се Јосифу у Египту, Језекиљу у Вавилону, Јовану Богослову - на Пат-

мосу, новим мученицима и исповедницима нашим - иза бодљикавих жица концлагера. Анђео извештава Јосифа обручника о Иродовој смрти: „Устани, узми Младенца и Матер Његову и иди у земљу Израиљеву, јер су умрли они који су тражили душу Његову“. Они су умрли, а Христос живи. Свети исповедници се понекад јављају чудесно избављеним из руку гонитеља и сведоче о њиховој смрти. Тако Цар Свете Цркве утишава буру, и не једном је она обретала тишину усред гоњења. Но, најглавније је да чак и при видљивом тријумфу непријатеља Христових, ми можемо победоносно рећи: они су умрли, а Христос и они који су Његови, живе.

Ми видимо како једни врази смењују друге да би се борили са Христом и Његовом Црквом. И само што нестане један непријатељ, његово место заузима други. Ђаволу је потребно да не слаби у свету непријатељство против Господа и Његове Цркве.

А обазирјући се на питање да ли се треба понашати као да смо у ратним приликама, погледајмо како Спаситељ опрезно од самог почетка савршава Свој пут, учећи овоме Своју Цркву. Св. Јосиф обручник „чувши да Архелај царује у Јудеји, уместо Ирода оца својег, побојао се да иде тамо“. Бог никада не подвргава Своја чада бесмисленим опасностима, него све чини ради испитивања њихове верно-сти и ради њихове вечне славе.

И Господ узима на Себе од самог почетка сва наша понижења, да би нам дао Своју славу, те никаква понижења (увреде) неће бити неподношљиве за нас, ако се удостојимо да их примимо Христа ради.

„Руски дом“
бр. 1/2005. г.
Превео:
Небојина Ђосовић

ПОДВИГ ДОБРОВОЉНОГ МУЧЕНИШТВА

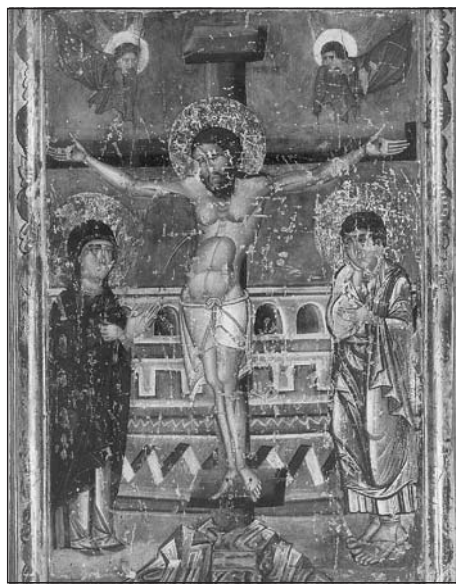
Живот свих светих, читаве Цркве повезан је са тајном Крста Господњег. И пре свега - живот мученика. Зато током целог Великог поста, усходећи ка Пасхи, ми се молимо пре свега мученицима, а нарочито торжествено 40 мученика Севастијских - ради сећања на то да нам се у време свете Четрдесетнице даје могућност да сваки дан умиремо за грех и будемо исповедницима Христове истине. Од других светитеља ми издвајамо оне који су принели себе Господу, приопштавајући се Његовом Крсту. Друге недеље Великог поста сећамо се св. Григорија Паламе који је учио томе, како се достиже Таворска светлост, пете недеље - препод. Марије Египатске која даје пример како се може узвићи покајањем из греховних бездана ка висинама светости.

После Крстопоклоне недеље Црква савршава спомен преподобног Јована Лествичника, игумана горе Синајске. У својој знаменитој књизи „Лествица“ (што значи - степенице) овај светитељ VII века говори нам о 30 (по броју Христових година) степеника духовног усхођења.

Хришћанин је дужан да дође до Христовог узраста, приопштавајући се ономе што је Христово. Бог је постао човеком, да би ми по Његовој благодати постали оним којим се Он јавља по Својој природи. Тако се савршава пењање по лествици која је у ствари Крст Христов. Ето тајне Крста, мучеништва и све светости. Христос каже да нико од Њега не отима живот, већ га Он Сам даје. Светост и мучеништво се састоје у томе да се ми постепено и постојано усходећи лествицом врлине, нађемо способним по дару Христовом и подобно Њему, да вољно прихватимо страдања и саму смрт, које нико не може избећи у овоме животу, и да би кроз трпљење, смирење и покајање скупили снагу да

кажемо као Он: „Нико од нас не узима живот, него га ми сами дајемо“.

„Лествица“ - класика светоотачке литературе, духовне таблице у којима су сабране ризнице опитног богословља о подвигу преподобништва, расејане у изрекама светих од I до XXI века, јер хришћанин у ма коме веку живео распознаје једну исту Божанску и људску мудрост, једним истим Духом Светим. У краткоме житију аве Јована Раитског, монах Данило каже да је од младости заволевши Христа „он принео себе као чисту и својевољну жртву Великом Архиепископу - телом узававши на Си-

најску, а душом на небеску гору“. Преподобни Јован Лествичник, као и сви Св. Оци, назива подвиг преподобништва добровољним мучеништвом. Св. Кипријан Картагински каже да постоји мучеништво црвено и мучеништво бело. Мучеништво црвено - је када хришћанин приноси свој живот на жртву у време гоњења за Христа. Мучеништво бело је када он делатном љубављу и састрадавањем савршава свој подвиг у време мира за Цркву.

Оци древне православне ирске Цркве су говорили о томе да поред црвеног и белог мучеништва, постоји и зелено. Мучеништво црвено је када хришћанин прима у време гоњења смрт за Христа. Мучеништво бело је када се човек вољно одриче од онога што му је драже од свега на свету, да би постао страником и изгнаником на земљи, ради Христа. И мучеништво зелено - говорили су ови светитељи - је када човек подвизима поста, труда и молитве достиже ослобођење од свих греховних страсти. И ово је подвиг преподобништва. Није случајно да је у дан спомена преподобних боја одежди код нас (када није пост) бива зеленом. Подвиг преподобништва - је подвиг који говори о тајни приопштавања Самоме Источнику живота - Светој Тројици. Сви ови видови мучеништва су у суштини исти.

Позната је прича о преп. Антонију Великом (Египатском). Једном је он оставио пустињу, где се подвизавао постом и молитвом, и дошао у Александрију, зато што је тамо почело велико гоњење хришћана. Он је дошао из пустиње, где се молио усамљен, да би заједно са свим хришћанима сведочио о својој вери и подржао их у гоњењима, охрабрио их у невољама и исповедио своју спремност да подели њихову судбину. И пошто га Господ није удостојио овог страдања, он се вратио у своју пустињу - како каже св. Атанасије Велики, писац његовог житија - да би својим унутрашњим, бескрвним мучеништвом у све преостале дане живота продужио тим истим путем.

И други пример. Један од древних подвижника причао је да када је видео свога оца како прима подвиг мучеништва, то је отишао да се моли у пустињу, да би принео Господу, уместо тога подвига кога га Господ још

није удостојио, молитвени подвиг и припремио себе за будућа страдања - ако започну нова гођења. А ако таквих не буде - да Господ прими подвиг његове усамљене молитве као подвиг бескрвног мучеништва.

Када читамо „Лествицу“ преп. Јована Лествичника, разумемо све што је у њој написано, и схватамо да је она написана за све хришћане. Но, у нама остаје чудно осећање, да иако се све у њој односи на нас, ми ипак не можемо достигнути живот који је ту описан.

Преподобни Јован Лествичник говори о овоме овако:

„Неопходно је изабрати место и начин живота саобразно своме духовном стању.“

Господ уређује наш живот тако да ми усходимо по лествици савршенства, приопштавајући се заједно са мученицима вољном страдању Господа, какав год начин живота да изаберемо: било то монаштво, било брак, било то какав други живот.

Када се савршава монашки постриг, духовник баца на под ножнице (маказе) и говори: „Узми ножнице и дај ми их“. Онај који се пострижује подиже их и даје их своме духовном оцу. Ово се понавља три пута. Затим духовник говори: „Видиш, чедо, нико те не принуђује, ти сам бираш овај крст“. Или као што каже св. Петар Александријски (светитељ из XII века) нико не принуђује монаха на ову „добровољну смрт“. Он се сам одриче од своје слободе, чинећи први акт добровољног мучеништва ради Христа, да би се приопштио Његовом Крсту.

То исто се догађа и у црквеном браку. Смисао овог тајинства је да ступајући у брак буду спремни да поделе међу собом и децом, коју Господ даје у овом благословеном браку, не смо радост него и способност одсецања своје воље једног пред другим, без које не може бити истинске љубави. Реч је о оној истој жртвености.

Радост брака - то је радост Крста Христовог. Тако се и чита у молитви: „Да буде ми дана радост коју је имала Јелена када је пронашла Часни Крст“.

И венци који украшавају главе ступајућих у брак, означавају победу Крста Христовог над свим греховним страстима. Истовремено они означавају венце мученика, зато што ступајући у брак вољно примају страдања и невоље којих ће неизбежно бити у браку.

За време св. тајне женик и невеста три пута обилазе око аналоја, напред иде свештеник и Црква поје:

„Свјати мученици, добре страдавше и венчавшесја, молитесја ко Господу, помиловатисја душам нашим“. Ово је онај исти подвиг мучеништва.

Но постоји још један начин живота, када човек није ни у монаштву ни у браку. Или се он лишава брака, или га уопште не остварује: не зато што би он хтео да читав живот проведе у девству, већ зато што га Господ ли-

шава могућности да ступи у брак. Таквих људи у наше време је све више и више, нарочито у Цркви. Овде, како и у сваком подвигу мучеништва, мудрост се састоји у томе да се буде способним да се овај невољни крст прими као вољни, чиме лишавање постаје добитком, и да би одсуство општења које се даје у браку надокнадило општењем које човек може остварити у Цркви: учествовањем у богослужењима или у делима милосрђа, или другим послушањима у храму, бригом о болеснима. Овде се људско општење открива већ на вишем нивоу, несравњиво више благодатним. Но, бива и неизбежних страдања, зато што усамљеност постаје понекад врло осетна, док човек не изађе из ње и уђе у истинску заједницу (општења) са Богом и другим људима. Но, ништа вредно не постиже се без невоља. Као што каже преп. Јован Лествичник - и ову мисао често понавља препод. Серафим Саровски: „Где нема жалости, тамо нема спасења“.

Ниједан човек, ма каквим путем он ишао ка спасењу не може избећи жалости: разочарања, губитак вољене особе, физичку или духовну бол, а све се садржи у томе како ми то прихватимо: као из руку Господњих, или се очајно противећи и тако уништавајући душу мрачним унијем. Или ћемо све примати са таквом пасивном покорношћу до губљења самих себе и олаком подвргавању сваком моралном „зомбирању“.

Ми треба да се научимо да примамо наше невоље тако, као да нам их даје Сам Господ. Нови благодатни живот и јесте пут нашег духовног усхођења, које без обзира на начин живота који је изабрао човек, неизбежно се јавља мучеништвом, то јест сведочанством о Крсту Христовом и сведочанством о Његовом Васкрсењу.

*пројојереј Александар
(Шарџунов)*

„Руски дом“ 3/2004.

превео: Небојша Ђосовић

ПРАЗНИЦИ

Празници су такви свечани дани, који су посвећени успомени на милост Божију или добротворство које нам је Бог учинио, или прослављању некога спасоносног догађаја за нас. Празници хришћанске цркве обично су посвећени спомињању најважнијих догађаја из живота Исуса Христа, Пресвете Богородице, и св. Божјих угодника. Још у старом завету одредио је Бог нарочите празничне дане, као што су: субота (тј. дан одмора), празник пасхе, педесетница, празник сеница итд. и заповедио Израљцима, да у те дане оставе на страну старање о земаљским потребама и да их посвете прослављању Бога. А у прва времена новозаветне цркве почела се место суботе светковати Недеља (тј. први дан у седмици), за спомен Васкрсења Христова и силаска Светога Духа на апостоле. Доцније је хришћанска црква установила и друге празнике у част св. Тројице и ради прославе важнијих догађаја из живота Исуса Христа, Пресвете Богородице и св. Божјих угодника. Према томе се и деле празници Православне цркве на Господње или Христове, Богородичине и светитељске.

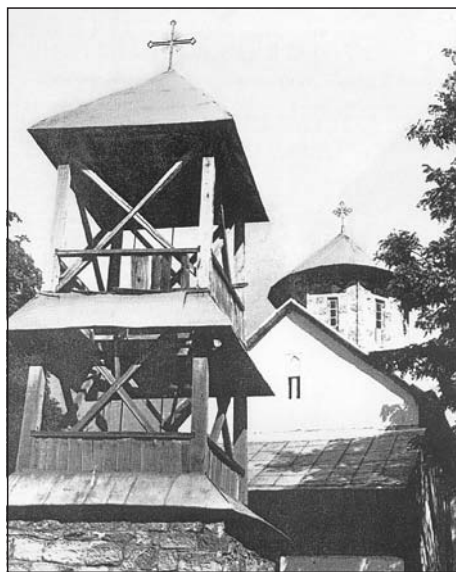
Дужности које црква налаже хришћанима у недељне и празничне дане, ове су:

Да у те дане славе и поштују Бога, да му благодаре за сва добротворства, и да размишљају о најважнијим истинама вере;

Да у те дане посећују свети храм ради богомоље, те да слушају Св. Писмо и проповед, да при-

мају свето причешће и да с побожношћу учествују у прослави Бога и душом и телом;

Да читају побожне и поучне књиге, слушају богоугодне разговоре, да размишљају о свом животу и хришћанској поправци. Осим тога треба да своју децу и домаће поучавају у Божјем закону и у свему, што је поштено, племенито и Богу угодно;

Да деле милостињу сиромасима и невољнима, да помажу сирочад и удовице, да надгледају болеснике и сужње; да теше жалосне; да прилажу на цркву и добротворне заводе, и уопште да чине дела милости телесне и душевне својим ближњима, јер се добрим делима баш Бог слави;

Да се у те дане одмарају и отпочивају од свакидашњих тешких послова, како би то време могли употребити на Божју славу; а уједно своје тело одморили; јер је одмор ради здравља и живота чо-

веку неопходно нуждан. Но тај одмор не сме се схватити у смислу бадавадисања, или таквих забава, које би биле противне празничном времену, као што је: пијанчење, непристојне игре и пестме; састанци у неваљалом друштву, где се место слављења Бога непристојне и богохулне речи чују итд. Тај одмор има бити уздржавање од обичних тешких послова и искључиво занимање делима побожности и милосрђа.

Светковање празничних дана корисно је и за опште добро; јер кад људи не би у те дане били дужни ради прослављања Бога остављати старање о земаљском благу, заборавили би на Бога и на своју душу, те би по мало подивљали; а особито они, који су принуђени непрестано радити, да би се могли издржавати.

Но има случајева, у којима је човеку дозвољено радити у празничне дане обичне тежатне послове, а то је:

Када из љубави према ближњем ваља неке притећи у помоћ у таквим приликама које не трпе одлагање, те одстранити неку опасност или несрећу, као: угасити пожар, одбранити нечије добро од поплаве или друге непогоде итд.;

Када нужда налаже, да се тежатни послови не могу уставити или прекидати без знатне штете (нпр.: послови железнички, поштански, војнички, а у крајњој нужди и послови слугу и занатлија);

Кад у некој нарочитој прилици обласни епископ нађе за нужно, да верне разреши, да могу и у празничне дане обичне тежатне послове обављати.

О ПОЗНАЊУ БОГА

Све што је Бог створио има (свој) почетак, али и крај (уколико га сам хоће). Јер, (све) је настало из небића. Бог, пак, нема ни почетка ни краја, као у осталом ни Његове врлине, с обзиром да никад није био без њих. Он свагда јесте преблаг и праведан, свемудар, свемогућ, непобедив, бестрасан, неописив, безграничан, неистражив, несхватљив, бескрајан, вечан, нестворен, непроменљив, неизмењив, истинит, несложен, невидљив, недодирљив, необухватан, савршен, надсуштествен, неизрецив, неухватљив, многомилостив, свештедар, многосажаљив, сведржитељ, свевидећи. Велики Дионисије говори да Он врлине има другачије неголи врлински људи, који принуђавају себе на њихово чињење.

Он, напротив, врлину чини пошто је жели, са влашћу је самовољно користећи као оруђе.

Анђели и врлински људи су од Њега благодаћу примили заједно са бићем и врлине. Њима су они, подражавајући га, постали праведни, благи и мудри. Они као створења имају нужду за потпором и подршком Сведржитеља: без Њега, наиме, не могу имати ни врлине, ни мудрости, с обзиром да су створења склона измени. Осим тога, будући састављени из различитих својстава, она називају се сложенима. Он, међутим, јесте бестелесан, прост, беспочетан, један Бог у Оцу и Сину и Светоме Духу обожаван) и слављен од све творевине. И онај ко се (удостојио) да га подражава не-

ма вишеструку и сложену, већ јединствену вољу. Он има прост који се, колико од њега (зависи), свагда почива у безвидном (тј. Божанственом). Он (само) по икономији (тј. домостроју) и невољно силази од безвидног ка сагледавању неког (места) из Писма или (неке) творевине. Осим тога, да неби био осуђен, промишља он и о телу. Он му није пријатељ, нити хоће да га оживљава, али дужан да побрине о њему да га не би начинио потпуну неупотребљивим, услед чега би био осуђен, као што је речено.

Ум не одбацује страсти које су му својствене, већ их користи (на начин који својствен) њиховој природи. Ни душа не одбацује тело, него га користи за добро дело сваке (врсте). Ум задржава бесловесне нагоне страсти и усмерава и усмерава сваку од њих сагласно са Божанственом вољом. Када обуздава удове тела, и човек има једну вољу, а не многе. Он не дозвољава да четири стихије (тј. састојка) тела (као ни многи његови удови) чине шта им је воља, нити да три силе душе непромишљено и необуздано просуђују или побуђују тело на делатност. Напротив, он чини да је воља трију сила нераздељива, промишљајући (о њима на основу) духовне мудрости. Постоје четири вида мудрости: разборитост, целомудреност, храброст и праведност. О њима је узвишено писао Богослов, (благодаћу) Христа Исуса Господа нашег, коме слава и моћ у векове. Амин.

Рече авва Миос:

- Послушање је због послушања. Ако је неко послушан Богу, и Бог је њему послушан.

Говорио је још о неком старцу који беше у Скиту; потицао је од слугу; а био је веома разборит. И долазио је сваке године у Александрију доносећи најам својим господарима. А они су му излазили у сусрет и клањали се пред њим. А старац би напунио крчаг водом и доносио га да поспе да се његови господари умију. А они су му говорили:

- Немој, оче, немој нас вређати.

А он им је говорио:

- Признајем да сам ваш слуга, а да бих вам захвалио што сте ми дали слободу да служим Богу, приносим вам воду, а ви прихватите ову моју плату.

Али они упорно не хтедоше да прихвате. Он им на то каза:

- Ако нећете да прихватите, остаћу овде и служићу вас.

А они, уплашивши се његове претње, допустише му да чини што хоће; и испрате га са свим што му беше потребно и уз велико поштовање, да чини милостињу за њих. И због тога он постаде знаменит и љубљен у Скиту.

Упита један војник авву Миоса о томе да ли Бог прихвата покајање. А он, пошто му изрече многе поуке, упита:

- Реци ми, љубљени, када се твоја хаљина поцепа, бациш ли је напоље?

Он ће:

- Не, већ је зашијем и користим.

Старац му вели:

- Ако ти, дакле, жалиш један део одеће, зар се Бог неће сажалити на своје створење?

ИСТИНСКА СЛУЖБА (Насијавак са 15. сџране)

Ту се свршава историја путовања Наде Алексијевне Крупејеве. Оно што се догодило у Паризу и после њега, може се казати у две речи: до двадесет и четири године она није мислила о љубави; у њену главу није улазила мисао да она може припадати ма каквом човеку. Рекао бих да је у жилама њеним текла хладна крв-толико је њој била туђа та мисао. Случајни удварачи, који су се сретали с њом у Москви, или на страни, били су јој просто наметници, који од ње нису могли чути ништа другог осем дрскости. Но ово се пробудило у њој онако исто на један мах, као и све оно што је дотле преживела, овладало је њом тако јако, као што може бити у нервозне и готово дивље нарави њене. То је било кад се је познала с м-р Темаром, који је био две године од ње млађи, и по спољашности имао је све што треба да постане предмет љубави девојке од двадесет и четири године, која никад није љубила. Висока раста, красна струка, с отвореним, врло красним лицем, на ком неко црнкасто бледило говораше о некој преживљеној душевној борби, млади инцинир све је освајао својом веселашћу и искреношћу. Стара тетка никако није могла разумети како то могаše бити да се за некакe три недеље познанства Нада Алексијевна Крупејева претворила у м-ме Темаровицу, и већ живела у својој малој кућици у једној удаљеној париској улици.

И м-р Темар није се много разумевао у тој историји. Лепа девојка рускиња привуче његову пажњу, и он јој се са свим од истине почне удварати. Видевши да и она њега веома воли, понуди јој брак, јер је она била врло богата. Његови рођаци одобраваху му што ради. То је била грађанска породица средње имовине, која је живела о некакe три хиљаде динара годишњег дохотка. Срађање с родом богате руске спахинице годило је свима. Тек што су се њих троје населили, то јест, Нада Алексијевна, муж, и тетка, а већ започну досељавати се к њима

један по један сви Темарови. Тетка се тресла од чуда, размахивала рукама, али није могла учинити ништа, јер братаница бејаше неприступна. Нада Алексијевна као да није ништа опазила. Она се цела целцита одавала свом новом осећању, проводећи време с мужем, не пуштајући га ни корак да се удаљи од ње. Големи Париз, који су они заједно разматрали бејаше сав у човеку кога она љуби. Било у театру, било у колима, у шетњи, она не гледаше на свет који је околу, него на његов одблесак у очима њенога мужа. На нове рођаке гледала је површно, и као да није на њих ни обраћала пажњу. То је трајало тако за једну годину од прилике. Она роди сина, и кад уста с породилске постеље, бејаше друга жена.

Ни узми ни остави, тим се рођењем завршио низ њезине љубави; она се диже трезна, хладна, и суморна и од часа показује прекомерно презирање према свој породици Темаровој, која је господарила у њеном стану. С каким је то правом? Шта су они њој? То туђи људи с којима она нема никакe заједнице, осем њезина имања, које су они, на ужас тетки, тако лако делили. Туђи од других чињаше јој се муж њен. Она тек сада, кад су јој се очи осветлиле, разгледа га добро, и виде пред собом обичнога, ограниченога, и досетљивогa ђивту, за љубав према кому у њеном срцу не бејаше ни једне струне! Из тога се изроди велика брука. Она замоли све Темаре да је оставе на миру, узме дете и врати се у Русију, не рекавши о том чак ни мужу једне речи. Она дође заједно с тетком правце у Лугово, где затече као настојника свога рођака, већ изнемогла од пића. Она и њега и тетку посла у Москву, обећаваши помагати им. Сама пак смести се у старој кући, у среди запуштенога сада. Одатле она не излази никуд. Сва јој је старост да гаји и васпитава сина. Ни с ким се није хтела познавати, ни ти хоће кога да прима. Пола године после њенога доласка из Париза у Лугово дође и млади Темар; она га прими лепо, допусти му да пробора-ви недељу дана у оделитом крилу, па му даде пара, и замоли га да јој више не долази. Иза тога је ступила у врло

живу преписку с једним московским адвокатом, и баш онда, кад се познала с Ђирилом, очекивала је сваки дан глас о разводу брака.

Недељу дана после познанства Ђирилова са спахиницом, отац Родион добио је од спахинице позив да дође к њој. Он је ишао к њој с надом да је Крупејевој пошло за руком прекршити Ђирила. Свештенослужитељи очекиваху код његове куће у тој истој нади. Али није прошао ни пун сат, а он се врати кући срдит, и црвен од љутине. Бак Дементије чак га не смеде ни упитати, него је отишао кочијашу и помогао му испрезати коње. А ђакон, отац Симеун отишавши на страну и, скрстивши на угнутим својим прсима своје суве руке, смјерно гледаше шта раде Дементије и кочијаш. Једна кћи оца Родиона изнесе столицу и стави је у авлију, близу прага. Изађе и отац Родион у домаћем свом оделу, седе и погледа у ђакона и у Дементија тако да они одмах приђоше к њему.

- Радуй се војско Христова! Теби се спрема велика добит! - рече отац Родион, не гледећи у њих, и таким тоном да војска и не поумирадовати се.

- Е, то мора бити добит! горким подсмјехом проговори ђак Дементије.

- Како да није добит? Не верујете? Ево да вам све кажем: Спахиница из својих прихода даје нам редовну плату. Мени и настојатељу по педесет рубаља на месец, оцу Симеуну по тридесет, а теби, Дементије, двадесет пет. Јесте задовољни? А? Они, не разумевајући што је то и како је, стајаху ћутећи.

И одиста шта се на то могло рећи кад је луговска парохија у најслабије месеце давала два пута толико, а зими, кад се људи жене, бивало је месеца у који је чак ђак Дементије зарађивао по седамдесет рубаља. То је била шег, увреда, све што хоћете, само не озбиљни предлог. Одерећи се од доходака, од права искати, погађати се, ценкати се - то је толико и колико и дати се у пуну власт парохијанима, и без речи испуњавати све њихове требе.

Како она двојица ништа не одговорише на ирониско питање а одго-

вор је био јасан, то отац Родион даље и не питаше, него просто рече: Сутра ја идем владици!... Сутра, сутра! Шта ми он овде мути? Он нас хоће у прошњу да отера? Треба њега маћи одавде.

Али се ту јави једна тегоба. За одлазак у град требало се јавити настојатељу. Отац Родион толико бејаше љут против Ђирила, да ни за што на свету не би хтео к њему отићи, па чак ни видети се с њим. Науми написати му. Изнесе му на авлију дивит и хартију; и он ту пред њима двојицом и саме попадаје, која бејаше сва црвена од љутине, написа ово писамце:

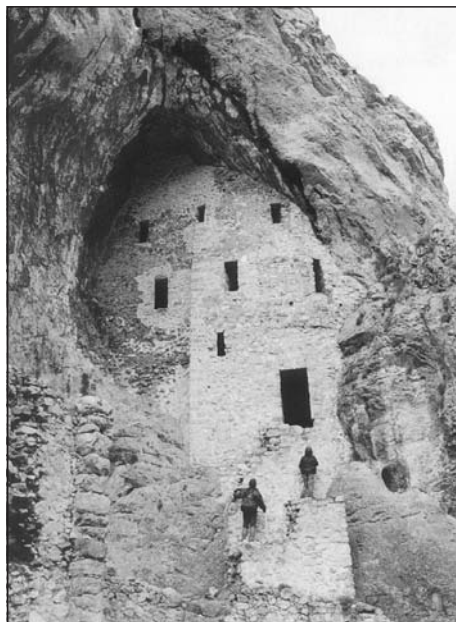
„Поштовани и много мили оче Ђирило! По домаћи неодложеним пословима имам потребу отићи у губернский град. О том за дужност сматрам извести ваш благослов. С поштовањем, јереј Родион Манускриптов.“

Писмо се стави у куверту и запечатиле дебелом шипком црвенога воска и, пошто се исписа сва титула, послано би Ђирилу, по црквеном чувару.

Прочитавши писмо, Ђирило мишљаше да је то просто јављање; ни у главу му није долазило тајни смисао тих неколиких речи. Сам он бејаше врло рад учешћу које спяхиница бејаше узела у невољи свештенослужитеља. Њему се чинило да је педесет рубаља на месец красна плата. Зато се и радовао кад год помисли да се од сад у његовој нурији неће ценкати за црквене требе и - што је баш главно - свештенослужитеља неће имати на што да се жале! Он науми најпре се о том разговорити с оцем Родионом и објавити у цркви у прву недељу како стоје према парохијанима.

Други дан, још у свануће, отац Родион изађе из своје авлије. Јутро бејаше хладно, дуваше јак северни ветар. Отац Родион бејаше у топлој постављеној мантији, с уздигнутом огрлицом, у постављеној капи, и с дубоким каљачама с топлем поставом - онако како треба зими. Бејаше упрегао два коња, рачунајући да за ручак стигне у град, да се лепо одмори, да своје мисли прибере и среди, па други дан - ка владици. Од високо дигнутог оковратника могаху се видети само округле очи са уздигнутим густим

обрвама, које су сурово гледале само у леђа кочијашу. Спремајући се владици, отац Родион није тренуо сву драгу ноћ, мислећи све једнако о беседи коју ће смерно говорити владици... „Рецимо, ја нисам учен, размишљаваше он, али сам ја стар, и нисам чувен ни по неком рђавству. Требаће он да поклони пажње мојим речима.“

У граду одседе код свога старог пријатеља, ђакон трговачке цркве, Аксентија Лучкова. Они су били другови у семинарији, обојицу су добро лемали као ленштине у старинској школи, и тог ради обојицу су у једно време отпустили, кад су се они, поседивши по две године у философском разреду, спремали да и треће тамо остану. Оцу Родиону пође за руком скоро се увући у попове, а Лучкову на скоро умре жена, због чега оста вечити ђакон. То бејаше веома дугачак и веома танак човек с црвеним лицем на ком је било врло мало косице. Отац Аксентије, као вечити удовац, од тешке туге, пио је страшно, али је био толико паметан да је пио оне две седнице у месец кад није његова чреда.

Манускриптов дође баш оне седмице кад је ђакон могао по вољи пити; с тога, ма колико да се он старао објаснити пријатељу каква му је невоља, овај га никако није могао разу-

мети, и сваки пет минута, сркајући ракију, питао је:

- Рашта ти, Рођо, хоћеш да идеш преосвештеному?

Затим би додавао: - Чудим ти се што хоћеш му? Ето ја колико ђаконствујем, још нисам никад био у њега. Зашто? Ето ја сад живим, нико ме и не опажа. А да одем да му изиђем на очи, одмах би рекао: „А! Ти, руменога лица! Деде оставку за покој! Ја се држим правила: човек овако сиромаш као ја, треба да гледа да га старији и не опазе!“

Али се отац Родион држао са свим другојачег мишљења, и други дан око осам сата пре подне већ је био у владициној чекаоници међу толиким другим молитељима. Он је био у пепелавој доста ветој мантији, да би боље скренуо пажњу на своје сиромаштво, и у камимлавци. Старе ноге његове дрктале су од страха, а срце му је куцало убрзано. Што се више приближавао тренутак у који ће владика изићи, то је све већа магла покривала његове мисли. Накад је губио из памети суштину своје ствари, и чинило му се да на обично владицино питање:

- Шта ти, оче желиш?

Неће моћи одговорити ни једне речи.

Кад се у суседној соби зачуше меки звуци владиних папуча које се приближаваху, отац Родион осети да му се смучи од страха, и да се малко повео на страну.

Најпосле владика изиђе у свиленом сјајном цубенцету, у малој капи, и с бројаницама у рукама. Мрдајући седом својом брадом, он окрете десно, и удари на некаквог црвеног татора који је молио да му се да похвални лист. Отац Родион стајаше трећи. Ту он опази да од онога часа како је владика ушао у чекаоницу, у њега са свим нестало страха, као што то свакад бива у најкритичнији тренутак. Остао бејаше само умор од минулих потреса, и место пређашње таме сад је заузело сасвим јасно знање онога што ће казати владици.

(Наставиће се)

БЕСЕДА ЗА СВЕТОГА САВУ

Тајна светитељства Немањиног сина је у само три речи: **Жртва Христа ради!** Царско достојанство оставио, обукао се у расу, узео од Христа благослов и Крст и служио Богу и роду до последњег даха. Све што је делао, говорио, писао, све Христа ради. Цркву народу ради Христа, Народ Цркви ради Христа, за себе ништа. Зато се и посвети, прослави и позлати. Да је био жртва неке своје притајне политичке страсти, неби имао кога Синан паша да спаљује, изгорео би пре Врачара, да је био жртва неке занесене организације ни за име његово не бисмо чули.

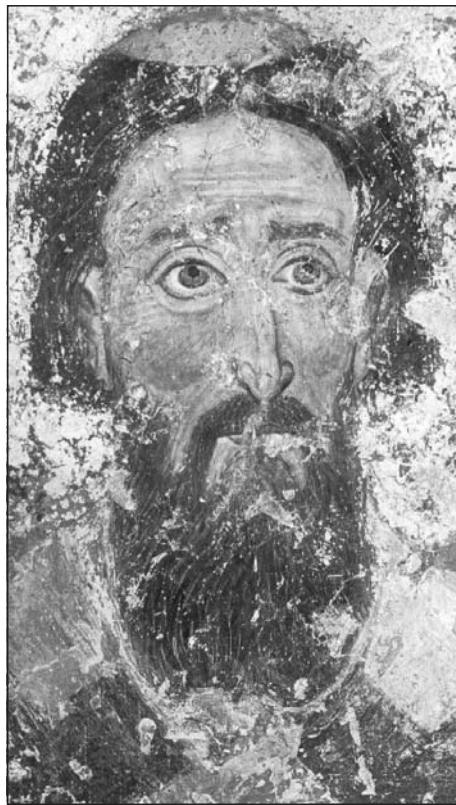
Од времена када се у неке разне књижице унело гесло да ништа није толико свето да не би могло бити превазиђено, нису престајали напади на Светог Саву и хришћанско православно светосавље. Његова личност је оспоравана, историјски лик помућиван. Свођен је на неко место опште средњовековне културе, житије му је паганизовано, постао је плачевна фигура усред плачевне раје!

Мука и извор свих наших невоља лежи у томе што лекцију ради кога нам је Бог подарио Светог Саву нисмо научили до дана данашњег. Нисмо схватили и не схватамо да нас Свети Сава упућује најважнијем! Жртви ради Христа Бога! Само та жртва је жива, иде пред нама у Царство Божије, чини нас бесмртнима, просвећује и освећује.

Јер и сам Христос је свесна и Разумна Жртва за читав род људски, као што је Свети Сава жртва Њему за сав род српски. Кад би било памети као што је нема онда би ови наши политичари рекли себи: Овде ће мо се жртвовати, Христа ради.

И Свети Сава би био са њима. И сви да понешто, ако треба и мора све да жртвујемо ради Христа и да то буде излаз из ове прашуме на Христов

пут. Деца се жртвују да упамте по неки стих и песмицу одрецитују Светом Сави, а шта ми одрасли жртвујемо. Зар се у општем помору духовне, моралне и телесне беде, нема баш ништа жртвовати.

Зар се давленици на хватају грчевито борећи се за живот, а ми и даље се потапамо једни друге.

Пођимо само од тога колико се бе са и жучи и са којих све страна просипа на Српску Цркву и данас. Чине то и крштени и некрштени и своји и туђи. Пре неколико година наш Патријарх је у божићној посланици написао - Ко ме Црква није Мати, томе ни Бог није Отац.

Ту се не каже: коме Црква није политичка организација - синдикат - новинска агенција - четсет (како кажу ови млади новинари), него МАТИ! Ко за њу нема осећај синовског

поштовања и кћеринске љубави, тај не може Бога звати Оцем.

Ако нисмо после шест деценија у стању, да као Достојевски, сваку своју мисао проверавамо Христом, види се да ГА на несрећу, још незнамо. Проверавајмо себе и своје речи и дела Светим Савом. Питајмо себе да ли би баш ово што желимо, урадио Свети Сава, да ли би он то одобрио, да ли би свађао или мирио, зидао или рушио, волео или мрзео. Хришћани су љубављу срушили сву мржњу и империју римску. Ко не верује да је Христова љубав страшна сила, и није хришћанин.

Свети Сава није докона прича из историјске читанке, него живи, вечно живи доказ шта је у стању да учини људско срце када се приљуби уз Христа Господа.

Најлакше је обележавати дан Светог Саве а најтеже разумети га, јер шта његово имамо да би смо га разумели. Па и кад певамо: Ускликнимо с љубављу - упитајмо се, имамо ли ми сами те Свете Љубави која чуда чини.

Умолимо дакле, Светитеља Саву да дух Синан паше, дух Пилатов, дух Јудин, одступе од нас. Осмотримо времена иза себе, ово сада и она која долазе: Кад год смо били духовно сломљени, без Бога и Цркве, патње и муке су нас опкољавале као звери. Тако је и сада, а тако ће и бити, ако се не променимо ако се не покајемо.

Од те једине праве дијагнозе за нашу болест неће нам помоћи никакви егзибиционизми ума и никакве шеме политичке.

Помоћи ће једино ЖРТВА НАША ХРИСТА РАДИ.

Молитвама и благословом Светог Саве на помоћ свима нама. Амин, Боже дај.

О. Милош

ПРЕМА ХИЛАНДАРУ

Према Хиландару, према хиландару,
Где мирис ѿамјана усјављује и буди
Где сјомињу часнога оца, светийшеља Саву
Где сила Госјодња, све ѿраведно суди.

Према Хиландару, према Хиландару,
Где јака вера ѿкреће ѿланине
За сјас наш једне, изгубљене душе
Наша светја мајка неѿресјано брине.

Према Хиландару, према Хиландару
Тамо оци светјоѿорци за сјас моле Боѿа
И уздижу молићву вековима сјару
За сјас срјскоѿ рода своѿа.

Према Хиландару, према Хиландару,
Јер је ѿамо месјо, где ушеху ѿражим
Моју јадну душу, као лейшну-ѿару,
На небески ѿас, желим да ѿриложим!

Предраѿ Гајић

СПОЗНАЈА

Чуо сам Госјоде, да си дошо
Из земље јудејске, месјо Назареѿа,
Где ѿод си био, куд ѿод си ѿрошо
Свуд су ѿе звали Сјасишѿељ Светја.

Гледао сам Госјоде Твој светји лик
И слушао ја сам ѿвој мили ѿлас
Ал бејах фарисеј и бејах цариник
Не знадох Госјоде, да си Ти Сјас.

Бејах у Гомили која је викала
Расјни Га, расјни, Он није Боѿ
Моја је душа до ада ѿала
Када се одрекох имена Твоѿ.

Слейоѿ код очију, срца од камена,
Ниси ме ѿрезрео, већ ѿлачеш за мнош.
Како је велика, велика цена,
Те сјајне сузе у оку ѿвом.

Сјознах на крају да све је исјина,
Јеванђеље Твоје, ѿочешак и крај,
На нас Госјоде ѿледаш с висина
И све нас зовеш к себи у Рај.

Предраѿ Гајић

ПРАВОСЛАВНА ПЕСМА

Тихо је у срцу моме, ѿиштина ме обасјала
слућим, зло се сада сјрема, смртј и ѿусјош ојкољава.
Као да ми нешјо збори, ко анђео да ѿговори,
Срби браћо, Боѿ вас воли, ал сајана сада влада.

Од Боѿа се удаљисји, заборав на њеѿа ѿаде
зле вас слућње омамише, ѿаволско вам семе даде
Времена су ѿрохујала, ко векови да су ѿрошили
хједоше све да унишји, да не знаји где сји дошли.

Ко ореол у анђела, светјосји с неба вас обасја,
ѿроѿовори Исус Хрисјос, изникоше Божја класја.
Госјод вам је ѿдарио, веру, наду и сјокојсјиво
зли вас дуси најадоше, да вам ојму Светјо Тројсјиво.

Може ѿаво вековима, да вас ѿлачи и ѿроѿања
може куће да вам ѿали, и од деце да одваја.
Ал' не може ѿаво једно, да од Боѿа вас расјави,
ѿомолѿ ѿе се зајо браћо Госјод Боѿу, Божјој слави.

Ојей ко да нешјо збори, у ноћној ѿиштини овој
блаѿе речи одзвањају, сјише до нас ѿај блаѿслов.
Блаѿосиља нас Боѿ драѿи, да навечно ѿоживимо
ѿправославље да сјасемо, да сајану унишјимо.

Знамо добро шја чинимо, мада су нам ране ѿешике
још кржаве од давнина, велике су ал' вишјешике.
Није лако веру бранишји, ни за њу се часно боришји
алѿ са вером у ѿрудима, Госјоду се ѿреба молишји!!!

Мирковић Радосав РАДЕ

СРПСКА БОЖИЋНА ЛЕГЕНДА (наставак са 21. стране)

Тек кад су крилата деца, са златном косом и снежним крилима, отпевала Рождество и редом целивала ону руку, усуди се Марко да погледа у лице, али кад диже очи, умах их склопи и саже главу доле. Од силне светлости, која са овог лица блисташе, засенише му се очи те умало што не ослепе. То га препаде, али она рука, што га онако благо по коси милује, охрабри га, и он положи главу на домаћинова недра, па је тако дуго ћутао, и све му је милије бивало што је на небу и што је баш он полагајник у овоме дому.

- А ко си ти, чико, што ти... не могу сагледати лица? - запита Марко. - Блисташ као сунце, те не могу у те погледати. Можда си сунце или цар сунчани?

Уместо одговора домаћин га пригрли јаче и пољуби у оба образа. А Марку топло, па мило, па се све више и више припија оним недрима што му замиришаше као пролеће.

- Ето, кад сам код тебе, - вели Марко - а ја се баш ништа не страшим Турџића, ни Хајредина, и све ми је код тебе тако добро.

- И тако ће ти бити докле год будеш уза ме! - говори светла прилика, а једнако га милује.

- Е, ја бих остао тако довека, али сад морам да полазим још и кума, па онда ће се и мајка бринути, ако не дођем до сунца.

- Не бој се! - одговори онај глас. - Ја ћу те одвести доле. У овај дан Рождества силазим увек на земљу, да помогнем добрим људима.

- А је ли, чико, ти можеш све?

- Могу, сине мој!

- Па молим ти се, ето овако - рече Марко и склопи ручице као на молитву - не дај Турџица да закољу мога тату, и отми од Хајредина моје саонице!

Таман он у речи, а у собу упаде онај у фесу и цубету.

- Ево твојих саоница! - рече и довуچه о златној узици баш оне исте саоне, што му их Хајредин оте. Само сада изгледаху много лепше Маркове саонице, јер су анђелчићи прилепили свуда око њих пуно звездица, па светле и трепере као жижци из кандиоцета пред светим распећем у његовој кући. Марко од радости затапша кад угледа своје саоне, скочи са оног колена, дохвати узицу па са осталом децом излети напоље. За баштом се уздизао, као снежно брдо, велики облак. Они се успеше у врх, седоше сваки у своје санке, па онда опучише, ко ће пре доле слетети.

Марко и његов имењак први су слетели под оне прозоре, из којих је блештала светлост, а крилата деца са свију страна певаху Рождество, и песма им се разлегала по небесима, као да звоне хиљаде сребрених звонаца.

Али усред ове небесне радости, сести се Марко мајке и сестрице.

„Та, само да су још и они и наш мачак овде, па никад да не зилазим доле! Шта ли сад они раде, и знају ли да сам ја полагајник на небу?“

Тако размишља, и таман да се растужи, а онај имењак рече му, да он, само ако усхте, може и одавде видети шта се ради доле, па га одведе баш на оно место неба, што се наднело над Дорћолом.

- А како ћемо видети? - пита Марко.

- Лако! - прошапута имењак а све се обзире, да их ко не види.

- Прилећи ћемо доле, па чим прстом пробушимо небо, а ти се онда надвири и гледај право у кућу.

И тако обоје легоше потрбушке и прстићима провртеше небо. Марко се надвири ал' кад тамо, а оно у кући сви спавају. Само се мачак попео у врх оцака, узвио реп, изгрбио леђа, па, сав накомтрешен, гледа у небо, баш у ону рупу, кроз коју је Марко провукао прст, и мауче, и као да му вели: „Море, силази доле!“

А Марко и његовом имењаку пало смешно како се то мачак забринуо, па се заценили и све се ваљају од смеха.

- Хајде Марко, време је да силазимо; већ се и цркве отварају, зачу се онај глас и светла прилика узе га за руку.

Марко дохвати другом руком узицу својих саона и пође у светлост, али се једнако обзире на ону децу.

- Сретан ти пут, Марко! - заграјаше крилата деца са свију страна.

- Збогом! - одзива се он, држећи се домаћинове руке. - Кад ћете доћи опет по мене, да се овако сањкамо?

- Кад буде томе време, - довикну имењак. - Доћи ћу ја, да те доведем, али онда се нећеш више вратити доле.

Марко заусту да још нешто довикне, али кад погледа, а оно небо врло високо, по њему трепере звезде и весело жмиркају на Марка, као очи у оних анђелака, а месец плови међу њима и светли на све стране. А на-

сред месеца види нешто тамно. Мора да је онај небесни мачак увребао згодан час па опет сео на месец да га нагриза.

И тек сада поста Марку сасвим јасно, откуд то да се месец по неки пут јави крњ.

Кад је ову тајну докучио био је већ на земљи.

Ноћ је још увелико владала над београдским улицама, кад дођоше у тесне махале.

- Хоћемо л' кући, чико?

- Хоћемо, сине! - одговори глас.

- Само да видим какве су неправде још починили Турци мојој деци.

- А која су твоја деца?

- Сви они мученици, који као и ја претрпеше на земљи и пострадаше мене ради.

- А мајка вели, да нас Турци зато кољу и туку, што верујемо у Христа и што смо Срби.

- Ко Христа ради страда, биће спасен! - рече му светла прилика и Марка још јаче себи пригрли.

Ишли су између оних високих зидова кроз тесне и кривудаवे улице. Месечева светлост једва је продира у ову мрачну тескобу, а издалека, тамо са калемегданске стране разлегало се урликање и лавез уздивљалих паса.

- Не иди онамо, онде је страшно! - рече уплашени Марко и чврсто се ухвати скута домаћина.

- Не бој се, сине! - одговори прилика и изведе га на ширину калемегданског поља.

По широкој непрегледној улици обелео снег, а тамо, на самоме обронку поља, црне се мрачни бедеми градске тврђаве. Месечина расула светлост, па се све надалеко види. А на сред овог поља слегла се гомила турских паса, па из гласа урличу. Они прођоше између њих, и, за дивно чудо, ни једно их се не дотакне, ни једно их не виде, а баш су прошли између њих.

А та гомила паса гложила се око једне људске трупа, што је на сред

снега лежала. Кад јој се приближише, врисну Марко из гласа: „Тата! То је мој тата!“ - учинило му се да је ова трупа његова оца, јер и на овој беше свештеничка мантија.

- Није тата, ово је други мученик! рече света прилика и приступи телу на коме не беше главе.

Мало подаље лежала је одбачена у снег одсечена глава са дугим седом косом и брадом. Светла прилика приступи седој глави, постаја над њом и тужно процвиле:

- Јадни моји мученици! Чаша искушења већ се прелива! Рече и подиже руку, те благослови главу. А у томе часу заблиста мученику око главе велика светлост, пред којом утрнуше зраци звезданог неба и месечине.

Глава се посветила.

А ова глава и ово тело било је духовника Хаџи-Рувима, кога Турци погубише, јер се не хте одрећи Христа и српског имена.

- Јаох, тако ће и мога тату посећи! - заплака мали Марко, гледећи мртва духовника.

- Неће, сине! - одговори прилика. - Твој тата ће дочекати дан, када ћу сићи, да вас све избавим. Тата ће још ове ноћи доћи да вас нејач поведе у збег; јер, за који дан, настаће друга судија!

У томе часу ова прилика већ се створила у Марковој соби. Марко ни сам није знао када се пре обрео под својим покривачем. Тек он лежи у постељи, дршћући од онога што је малочас видео, а до њега је седела светла прилика, па га милује по лицу и тихо говори:

„Спавај, спавај, још је рано!“

- Да те пољубим, чико! - вели сана-ни Марко, а ручице пружио да га загрли. Лепо је осетио, како се прилика наже, да га пољуби, али му се на очи навуче густа магла. Трепавице се склапају па не може никако да их отвори.

Заспа.

У неко доба осети топао пољубац.

- Сине, сине, устани!

- Тата, ти си! - викну мали, када се пробуди, скочи из постеље и загрли свештеника, који га привуче на своје груди.

- Знао сам да ћеш доћи и да ћеш нас одвести у збег, - рече Марко у очеву наручју.

Поп Јова се чисто изненади, отку-да дете зна, да ће их водити у збег.

- Јер се превршила чаша стрпљења и за који дан настаће друга судија! - одговори мали Марко, а лице му се озари чудном светлошћу.

- Господ на децја уста говори! - узвикну поп Јован, а све се више загледа у очи детиње.

- Реци, сине, ко ти каза да ћу ја доћи и да ћу вас водити у збег, и да ће настати суд правде?

Дете исприча све по реду како је био небески полажајник. Отац и ма-ти у почетку су мислили да је све са-њао, али он им тако јасно све испри-ча.

- Јесте! - вели Марко. - Тај чика, што сам га полазио, и довео ме је на-

СВЕТИ НИКОЛАЈ СРПСКИ (IV дио)

траг, и успавао ме, и он ми је све то казао.

- А како је изгледао чика? - питају отац и мати, који још не могу да се разберу од чуда.

- Ама, све ми се чини да сам га још неки пут видео негде! - рече Марко, и поче се обазирати по соби. Наједаред му лице весело засветле.

- Ено га! Ено његове прилике! Он је, Он!

Сви погледаше у кут собе, камо је дете пружало обе ручице. Тамо у куту, лелујао је жижак из кандоицета и благом светлошћу обасјавао образ Спаситељев на светом распећу.

- Господ! Господ је походио наш дом! - узвикну поп Јован задивљеним гласом, подиже обе руке и очи небу и побожно запева Божићну песму: „Слава во вишњих Богу!“

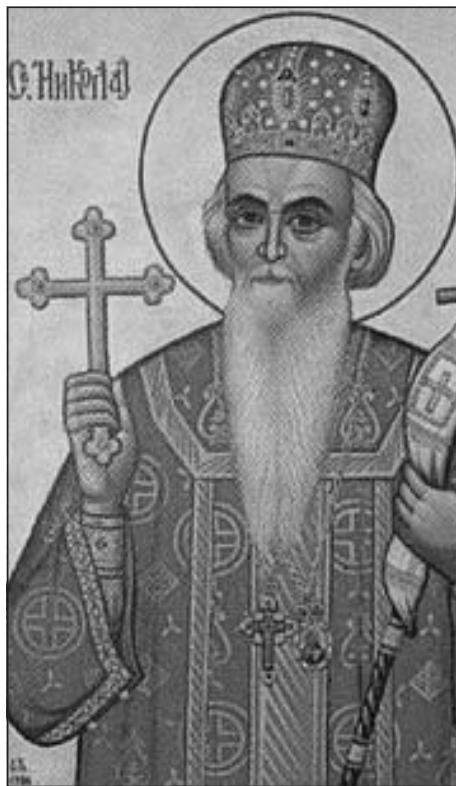
Смерно и са прекрштеним рукама слушали су укућани свето појање, а када свештеник отпева и последњи стих и метаниса пред образом Спаситељевим, сви целиваше икону, па онда покупише шта им је најнужније било, понеше икону са собом и оставише Београд и Турке, да им суди правда Божја.

Од тога доба минуло је ево деведесет и толико година. И све се испунило као што је мали Марко казао. Суд Божје правде отерао је Турке из Београда, и мали Марко још и данас живи на Дорћолу. Сад више није мали већ је врло стар, и има седу браду до појаса. Ако узажелите да сазнате и више, а ви га потражите на Дорћолу. Само је од велике старости оглувео као топ, па ви можете питати што вам драго, а он ама баш ништа не чује.

А после, он и не мари да разговара. Сад, вели, још само чека онај Божић, када ће му опет доћи имењак са црвеним фесом и у цубету, да га на оним санчицама одведе на небо, где су већ одавно отишли и мама и тата и мала сестрица.

Драгуйин Илић

По избијању другог свјетског рата, Нијемци су одмах дошли у Жичу. Сматрали су да је владика енглески обавјештајац и тражили су апарате и шпијунску опрему. Два пуна мјесеца трајали су претреси и саслушавања. Није нађено ништа. Ипак, он је за њих био

непријатељ кога је требало уклонити. Присилили су га да поднесе оставку на дужност епископа жичког а на Петровдан 1941.г.пребацили су га у Љубостињу и поставили јаке страже око манастира. Владика је могао да обавља богослужења у храму и шета манстирском портом али му није било дозвољено да излази. Нијемци су тражили да се путем медија владика обрати српском народу и позве га на послушност окупатору. Николај је то одбијао говорећи: „Ви мислите да сам ја популаран у српском народу. Ако стварно то јесам, изгубио бих сву популарност уколико бих препоручио било какву сарадњу. Српски народ је слободарски народ. Не воли окупацију, ни окупаторе. Срби нису исто што и Немци. За све Немце мисли фирер и сви га сле-

по слушају. Срби су индивидуалисти. Свако мисли својом главом. Зато је много партија у нашој држави.“

Плашећи се његовог утицаја у народу Нијемци доносе одлуку да га удаље са тог подручја. 3.децембра 1942.г. блокирали су манастир Љубостињу и владичи је саопштено да ће бити пребачен у манастир Војловицу код Панчева. У Војловици су завели сасвим другачији режим. То је био прави затвор са сталном стражом, закључаним вратима. Владика је био у потпуној изолацији, без права слања или примања поште. 20. маја 1943. г. у Војловицу, у заточење, доведен је и тадашњи патријарх Гаврило Дожић. Средином фебруара наредне године пребачени су у злогласни логор смрти, у Дахау. Ту, у највећем паклу за који историја свијета зна, настало је његово дијело: „Српском народу-кроз тамнички прозор“. Европска култура којој се у младости дивио и коју је у својим раним дјелима слављено и хвалио, у логору Дахау, у срцу Европе, у многохвалењом двадесетом вијеку, доживјела је свој сумрак и слом. У фашизму су се обистинила пророчтва Достојевског и многобројних хришћанских мислилаца о пропасти европске културе без Христа. Пакао Дахауа био је горки плод и крваво финале христорборне Европе. Николај се, у поменутом дјелу, свом жестином критички обрушио на Европу. Окривио је Јевреје за главне носоце европског христорборства. „Својим очима сам гледао и преживљавао са болом испуњење проклетства старог двије хиљаде година које су Јевреји под крстом Христовим примили на себе када су с мржњом узвикивали: „Крв његова на нас и на децу нашу!“ Двије хиљаде година, са њима својственом страшћу, гонили су Христа и бивали прогоњени и кажњавани. Молио сам се Богу да их ослободи те казне“, говорио је касније својим пријатељима. Николај је преживио тешка страдања у Дахау. Притиснут годинама тешког живота, оронулог здравља и исцрпљен дугим робијањем проводио је тамничке дане попут првих хришћанских мученика. Описујући касније те дане руској новинарки Милицы Зернов, изјавио је: „У логору је било овако: Седиш у неком углу и понављаш себи: - Ја сам прах и пепео, Господе узми моју душу! Душа ти се одједном узноси на небо и ти се нађеш с Богом ли-

цем у лице. Али не можеш да издржиш и говориш: Нисам спреман, врати ме тамо! И затим поново сати-ма седиш и понављаш: Ја сам прах и пепео. Господе узми моју душу! И поново те узноси Господ... Укратко, сав живот који ми преостаје дао бих за један сат боравка у Дахау...!“

Послије неколико мјесеци боравка у логору, физички и психички потпуно исцрпљени, патријарх и владика су пребачени у Беч на опоравак. Када је завршен рат Николај одлучује да се не враћа у земљу док су комунисти на власти. Одлази у Америку и наставља се у манастиру Светог Саве у Либертивилу а у септембру 1953.г., притиснут старошћу и оронулог здравља одлази у манастир Св.Тихона Задонског у Пенсилванији и предаје у руској богословији гдје касније постаје и ректор. Ту проводи своје последње земаљске дане, одстрањен из живота Српске цркве и свог народа, којима је цијели свој вијек предано служио. У недељу, 18. марта 1956. г., рано у зору, склопио је владика Николај своје уморне очи. Вијест о упокојењу брзо се проширила Америком и стигла у Србију. Тог дана, зазвонила су сва звона београдских храмова истовремено. Туга је обавила српске манастире, монахе и монахиње, свештенство и народ. Туга али истовремено и радост. Сви су знали и душом осјећали да је Србија добила још једног светитеља на небу. Тијело владике Николаја пренијето је у манастир Св. Саве у Либертивил. Колоне Срба су девет дана даноноћно пролазиле крај његовог одра. Сахрањен је поред свог пријатеља, pjesника Јована Дучића. У прољеће 1991. г. надлежне власти у Србији дале су сагласност за пренос „посмртних остатака“ и 3. маја 1991. г. ЈАТ-ов авион са ковчегом моштију владике Николаја слетио је на београдски аеродром. Дочекали су га највиши представници Српске цркве на челу са патријархом Павлом. У свечаној поворци, тијело је пренесено у храм Светог Саве на Врачару, затим у Жичу и на крају 12.маја у његову задужбину у Лелићу. 19. маја 2003. г. једнодушном одлуком Светог архијерејског сабора владика Николај је уписан у календар светих. Лелић постаје ново српско светилиште у које се сливају хиљаде и хиљаде поклоника тражећи помоћ и исцељење физичким и духовним болестима.

*Одабрала
Најнаша Глозовац*

ДОБАР СРБИН

И ја кажем: довољно је бити добар Србин, али по угледу на најбоље и најславније Србе, који су се јавили на изложби људи у ове свету за минулих хиљаду година. Но, не смем да кажем као ти: вера је споредна!

Јер би ме сви Срби утерали у лаж.

Добар си Србин, ако имаш слатку душу краља Владимира, издржљивост Немањину, христољубље Савино, ревновање Милутиново, кротост Дечанског, смерност Урошеву, пожртвовање Лазарево, витештво Страхинино, правдољубље Марково, срце Југовића мајке, поуздање Миличино, благодот Јевросимину, милост Косовке девојке, трпеливост поробљеног робља, видовитост слепих гусара, мудрост српских попова и калуђера, стидљивост народних девојака, надареност народних певача, даровитост народних занатлија, отменост народних ткаља и везиља, јасноћу народних пословичара, умереност и одмереност српских сељака, сјај крсне славе свих крштених Срба.

Но, није ли све ово од вере?

Ваистину, основа и потка свему набројаном јесте вера Христова. Ако ли ти немаш у себи ниједну од побројаних врлина славних ти предака а ипак се називаш Србином, онда си само једна чувена фирма на празном дућану. А то мислим, не желимо ни ја теби, а ни ти себи.

Рећи некоме: буди добар Србин а вера је споредно, исто је што и рећи једној овци: буди ти само угојена а паша је споредно!

Не може нико бити добар Србин а да пре свега није добар човек.

У свету пак, нити је било, нити има икакве силе, која може човека учинити савршено добрим, осим силе вере Христове.

Немој, дакле, желети Српство без садржине.

Не био ти човек без памети путовођ, ни Србин без вере ортак.

ВЛАДИКА И ТЕСЛА

Владика Николај и Никола Тесла били су велики пријатељи. Тесла је, иначе, био свештеничко дете. Звали су се имењацима. Када је Николај 1927. г. био у Америци, он посјети славног научника. Тесла уведе владика у своју лабораторију и један нови изум стави у покрет. Стотине и стотине точкића и зупчаника се покрену.

- Боже, имењаче, шта уради ти то? Каква је то сила што покреће толике точкиће? - упита задивљено Николај.

- Електрика, имењаче.

- А реци ми, може ли наука открити да се та твоја електрика види голим оком?

- Никада, док је свијета и вијека - рече Тесла.

- Па, што онда људи траже да виде Бога? Сила постоји и кад се не види - на то ће Николај

СУМЊА У ВЕРИ

Вера бива од проповеди и проповед - од речи Божије (уп. са Рим 10,17), каже Света књига. Вера бива од речи. Наша вера у Бога долази и јача у нама од свештеникове проповеди у цркви, од поука стараца, од читања светих књига и особито од речи и учења која слушамо и читамо свакодневно из Светог Јеванђеља.

Али у Светом Писму слушамо да су неки Светитељи из Старог и Новог Завета посумњали у вери.

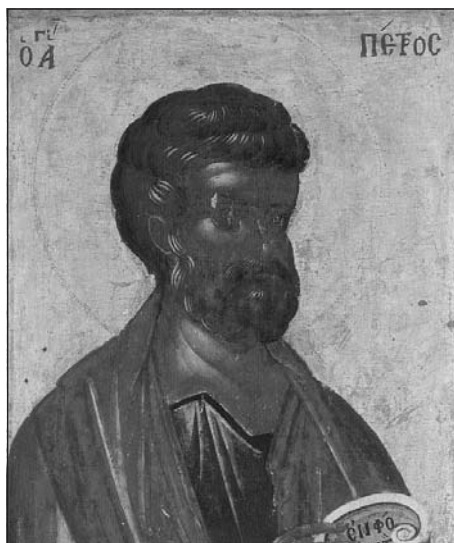
Тако је посумњао Авраам. Јер када му је Господ рекао: Ја сам Господ, који те изведох из Ура Халдејског да ти дам земљу ову да је наследиш..., рекао је Авраам: Владико, Господе, по чему ћу познати да ћу је наследити?... Тада је Господ рекао Аврааму: Знај зацело да ће семе твоје бити дошљаци у земљи туђој, где ће те поробити и понижавати четири стотине година (Постање 15,7-13). И провели су у ропству 430 година. Зато је упитао Мојсије: Зашто, Господе? Прошло је 400 година, испуниле су се године. И рекао је Господ: Године су се испуниле, али казна за грехе народа није. Дакле, уместо 400 година дао им је епитимију да буду у ропству 430 година.

Због чега Мојсије није умро у земљи обећаној, него је умро на гори Нававу? Јер Мојсије, који је водио тај народ, беше најкроткији човек на земљи, како се каже у Бројевима: А Мојсије беше човек врло кротак мимо све људе на земљи (Бројеви 12,3). Због једне грешке није ушао у земљу обећану. Због једне грешке казнио га је Бог да не пређе Јордан: зато што је посумњао код Рафидинске стене. Јер Бог му је рекао: Узми штап, и сазови збор, ти и Арон брат твој, и проговорите стени пред њима, те ће вам дати воду; и извешћете воду из стене и напојићете збор и стоку његову.

Дакле, узео је Мојсије штап пред Господом, како беше заповедио Господ. И сазвао је Мојсије, и Арон, збор код стене и рекао је збору: Слушајте одметници, хоћемо ли вам из ове стене извести воду? Затим је подигао Мојсије своју руку и ударио о стену својим штапом двапут, и изиђе вода многа, и пио је збор и стока његова. Тада је Господ рекао Мојсију и Арону: Што ми не веровасте и не прославилисте ме пред синовима Израилевим, зато нећете одвести збора тога у земљу коју сам им дао (Бројеви 20,8-12). Због те сумње Мојсије није видео земљу обећану.

Зашто је патио Свети старац Симеон 283 године, колико је протекло од фараона Птолемеја Филаделфјског до Христа? Зато што је посумњао. Није веровао да се Христос може родити од деве. И дао му је Бог епитимију да живи још 283 године, да би видео Рођенога од Дјеве.

Тако је посумњао и Тома при Христовом Васкрсењу и требало је да га Христос некако прекори: Пошто си ме видео, поверовао си; блажени који не видеше а вероваше (уп. са Јн 20,29). Христос је тако поставио десето блаженство по Васкрсењу, да би укрепио веру оних који не виде али верују, као што смо ми и као што треба да буду сви хришћани до краја. Шта каже апостол Јаков? Двоједушан човек непостојан је у свима путевима својим. Двоједушан човек који вели: „Постоји ли Бог или не? Постоји ли пакао или не?“ јесте као облак који сатана вода како жели, јер он не верује одлучно, чврсто, у постојање Божије. Због тога га сатана одводи било где.

Да вам дам пример. Дошао је ту скоро неки старац и рекао:

- Оче, на дан Светог Василија видео сам у кафани много света. Да ли ће сви они отићи у пакао? Ја верујем да неће отићи сви.

Одговорио сам му:

- Ти не верујеш, али Дух Свети нам казује у псалмима устима Светога пророка Давида: Јер ти ниси Бог који жели безакоње, ко је лукав неће се настанити код тебе; преступници закона неће се одржати пред твојим очима, омрзнуо си све који чине безакоње (Пс 54-5). Зар ти не верујеш да Бог није сарадник у нашим безакоњима? Шта каже Свето Писмо? - Што примаш мој завет устима својим, а ти си омрзнуо науку и моје речи бацио иза леђа? И још каже у псалмима Поставићу твоје безакоње пред тебе и укорећу те.

Христос је рекао: Уђите на уска врата; јер су широка врата и широк пут што воде у пропаст, и

много их има који њим иду. Јер су уска врата и тесан пут што воде у живот, и мало их је који га налазе (Мт 7,13-14).

Дакле, не чуди се што многи одлазе на игранку или што је мало оних који иду ка добру на тесном путу. Свака добра ствар је ретка. Дакле, не двоумите се у погледу Спаситељевих речи. Не буди у сумњи када је реч о испуњавању заповести Христове и уклањању од грехова.

Ако Бог није поштедео Авраама и Мојсија због сумње, ако није поштедео Тому и друге који су сумњали, неће поштедети ни нас. Они су били Свети, и Бог их је казнио у овом животу, како се не би мучили у вечности.

Колико данашњих хришћана сумња у Бога? Колико њих тражи доказа и каже: „Не верујем док не видим!“ Колико њих не тражи да опица Спаситељеве ране и ребро, тражећи доказе Божијег постојања. Вера долази од слушања, а не од пипања и гледања.

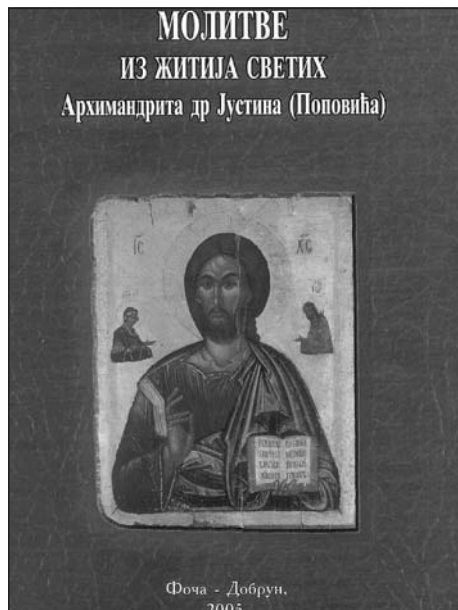
Колико крштених хришћана не каже: „Овде је рај и пакао! Овде на земљи је све!“ И, чак и када виде да су болесни, пред опасношћу, сиромаштвом, смрћу, па чак и у старости, не окрећу се ка Богу да горко као Петар оплакују свој живот из младости, протраћен у развратима, у злобама и у неверовању. Мало је оних који окајавају грехе у старости. Највише њих умире као што је живело: у сумњи, неверовању и непокајању, на своју вечну осуду.

Ваистину велика је вера у Бога праћена добрим делима! А који пребивају у сумњи отпадају од праве апостолске вере у сваковрсне религијске секте и групације. Многи од сумњичавих саблажњавају се о Цркву коју је основао сам Христос; саблажњавају се о Богомајку, о Свети Крст, о Свете иконе и о свештенике; саблажњавају се о Светитеље и о поштовање које се овима указује. Саблажњавају се о Тајне које је установио Христос, о учења Светог Писма, које изврћу по своме уму, на своју осуду и обману многих.

Стојмо, дакле, непоколебани у правој вери и радујмо се што смо синови двехиљадугодишње Цркве Христове. Неверници се одричу и ишту да виде Бога телесним очима; који су у сумњи желе да опицају ране Господње; слаби у вери траже чудеса; секте напуштају Цркву, изврћу верске догме и објављују друго Јеванђеље; поробљени страстима одлажу покајање; а ми, синови Васкрсења и синови Божији по благодати, останимо верни Њему до краја, знајући да ће се ко буде претрпео до краја спасти.

Старац Клеоџа

ПРИКАЗИ КЊИГА

**Молитве из Житија Светих
Архимандрита Јустина (Поповића)**

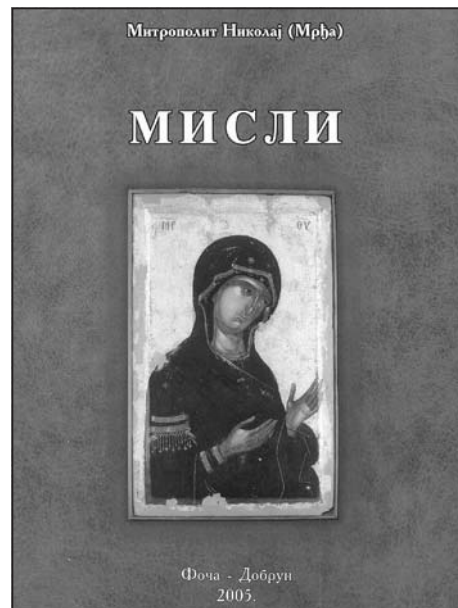
Пресвјетој Богородици

ѿрознена

О Владичице моја преблагослове-
на! Заштитнице рода људског! Уто-
чиште и спасење оних који прибега-
вају к Теби! Знај, ваистину знај, ка-
ко страшно сагреших и прогневих
Тебе и Бога рођеног од Тебе. Али
видим многе примере оних који пре
мене прогневише Сина Твог и Бога
нашег, којима би дат опроштај гре-
хова њихових ради покајања њихо-
вог и исповести. Када не би било по-
кајања, како би онда Син Твој по-
штедео Нинивљане? (Јона гл. 2-3).
Када не би било покајања, како би
онда сачувао блудницу Раву? (ИНав.
6,24). Када не би било покајања, како
би онда не само добио опроштај, не-
го и поново примио пророчки дар
Давид, који је био пао у прељубочин-
ство и убиство после добијања про-
рочног дара? (2 Цар. гл. 11). Када не
би било покајања, како би онда по-
сле великог пада свог не само добио
опроштај него се и велике части удо-

стојио, бивши постављен за пастира
словесних оваца Христових, свети
врховни апостол Петар, стуб Цркве,
који је добио кључеве Царства небе-
ског, а био се одрекао Господа, не је-
данпут, ни двапут, већ трипут, и за-
тим плакао горко? (Јн. 21,15-17; Мт.
16,19; Лк. 22,56-62). Када не би било
покајања, како би онда Господ
начинио апостолом пљачкаша -
цариника? (Мт. 9,9). Када не би било
покајања, како би онда свети Павле
од гонитеља постао изабрани сасуд
Христов? (Дап. 9,1-20). Када не би
било покајања, како би онда Господ
примио Закхеја, старешину царини-
ка? (Лк. 19,1-10). Када не би било по-
кајања, како би онда постао мио Оцу
блудни син који се вратио Оцу? (Лк.
15,11-32). Када не би било покајања,
како би онда добила опроштај мно-
гим гресима својим блудница која је
плакала крај ногу Христових? (Лк.
7,36-50). Када не би било покајања,
како би онда рај био отворен разбој-
нику? (Лк. 23,39-43). Када не би било
покајања, како би онда апостол на-
редио да приме коринтског грешни-
ка? (1 Кор. 5; 2 Кор. 2,1-8). Када не би
било покајања, како би онда могао
не само добити опроштај толиким
злим делима својим него се и муче-
ничког венца удостојити волх Ки-
пријан, који се сав беше обукао у ђа-
вола и бременитим женама распара-
ше утробе ради својих врадбина, а
који затим би чесном Јустином обра-
ћен ка Христу (в. Житија Светих, 2.
октобар). Имајући, дакле, толике и
такве примере покајања, и посматра-
јући безмерно милосрђе Божије које
је примило те покајнике, и ја се гре-
шник усудих да с покајањем прибег-
нем к Твојој милосрђу, свемилостива
Владичице! Пружи ми руку помоћи,
и измоли у Сина Твог и Бога нашег
опроштај тешким гресима мојим.

23. јуни, блажени Теофил

Мисли

Када извршујеш сваку јеванђел-
ску заповест ти богатиш себе Богом,
богатиш себе непролазним богат-
ством које ти нико не може узети, ни
смрт, ни ђаво. Ти онда гомилаш себи
благо на небу. Чујеш ли заповести
Господа Христа, заповести о моли-
тви: „Молите се за пријатеље и не-
пријатеље своје“ (Мт. 5,44). Када ту
јеванђелску заповест вршиш ти
уствари богатиш себе Богом. Бо-
жанске силе се налазе у теби, јер сва-
ка врлина је од Бога и зато и своди у
душу небеску божанску силу која је
јача и од греха и од смрти и од ђаво-
ла... Каква блага, каква богатства
донео је Господ Христос човеку: бе-
смртност и Живот Вечни, Небеско
Царство и сва блаженства Небеског
Царства! Зато је Божић, када се Го-
спод родио као Богочовек у овоме
свету, рођендан свих наших радости,
свих наших бесмртности, свих наших
непропадљивих богатстава, свих ве-
ликих и светих људи у овом свету,
сваког истинског човека, сваког пра-
вог хришћанина.

*Архимандрит
Јустин (Поповић)*

ПРИСЛУЖИВАЊЕ СВЕЋЕ У НОЋИ

На дан спомена новомученика и исповедника Руских, ми исповедамо да врата ада неће одолети Цркви Христовој, и молимо се нашим светим, да нам буде дата храброст, коју су и они пројавили, да у нама не буде унија и страха, који ће - како каже Христос - мучити све народе.

Оно што је наша Црква преживела, по размерама и дубини не може се упоредити ни са чим у историји човечанства. Хвала Богу, ми смо се удостојили да будемо сведоци раскривања зла у свету до краја и јављања Христове љубави до краја - никада није било таквог поругања човека и никада није расцветала тако његова светост. Усред апокалиптичке зиме и хладног задаха смрти, Црква је данас испуњена цветовима и не недостају јој, како каже свештеномученик Кипријан, ни љљани, ни руже - од Царских мученика, од свештеномученика Владимира и Венијамина до преподобномученице велике кнегиње Јелисавете и до најпростијих верујућих људи. Колико је само било стрељано, мучено, колико нестало - епископа, свештеника, монаха, жена и људи, и деце иза бодљикавих жица концлагера, у тамницама, на присилним радовима ГУЛАГ-а, колико их је било у свем народу - ниједан дом није минула ова чаша.

„Предаће брат брата на смрт, отац чедо, - говори Христос, - и бићете омрзнути од свих људи имена Мојег ради.“ Понекад невољно помислиш, зар је тако шта могуће? У време гоњења двадесетих, тридесетих и четрдесетих година, када се вршио беспримерни геноцид руског православног народа, ово се све дословно испунило. Деца су предавала своје родитеље, и брат брата на смрт, и ово се сматрало јунаштвом. Као што је записано у једном типичном извештају из тих година: „Пошто је осудио на смрт рођеног брата, он је осетио да су се другови почели односити према њему са посебним поверењем“. Лишавајући човека Бога, они су га лишили његових братских, чак и крвних веза, да људи не би осећали себе ни као народ, ни као породицу, ни као личност. Нико, ни један човек није могао избегнути тај ад, мало што је било страдања због смрти блиских - често је иза тога следила тортура одрицања, т.ј. захтевало се јавно одрицање од стрељаног оца свештеника, а ако се радило о детету - потребно је било да се одрекне пред читавим разредом од родитеља, од вере и Бога: „Стаљин ће ти заменити твог оца - издајника“. Било је потребно све повезати крвљу, све учинити саучесницима у злочину, чак и својим ћутањем.

Већина ово слуша и лако пропушта мимо себе, као нешто што нема везе са нашим временом. Али, ово је повезано са нашим данима. Због тога што није било покајања народа, револуција - преврат Божанског и моралног поретка - врши се данас још безобзирније. Уместо пређашњих црвених лажљивих плаката - на сваком углу су знамења мамоне,

и већ се понекад отворено чују призови: „Убијај, кради, лажи, блуднички“! Преко средстава масовних информација глас древне змије ласкаво(улагљиво), у некој тобоже - научној форми савета, намеће да су заповести застареле и да савремени човек може живети по новим, савременим законима. Нико вас не приморава да тако поступате - ви сами можете слободно изабрати оно што хришћани још називају грехом. Она иста најсатанскија хипноза, оно исто предавање брата братом на смрт, оне исте последице. Укинути Бога - значи укинути човека у личности, у породици, у народу. Као и 1917. године, нужно је пре свега дискредитовати Цркву, да би се потом рушило шта год се пожели. Као бољшевици, који су много обећавали и све узели.

А најстрашније је када зло престане да се маскира. Чиме се користио Лењин? Чудовишном криминалштином. Потребно је било да се народу измакне тло под ногама. И сада се то исто дешава... колико се праведника свакодневно данас мучи у души, као у оне послереволюционарне године! Њихово бескрвно мучеништво предосећа нове реке крви милиона. Ми не можемо рећи да су гоњења од нас далеко. Но, иако Црква преживљава релативно спокојно време, као на пример у време брежњевљевског застоја, а данас се при томе отварају још и нови храмови - но, и поред тога ми морамо свагда бити спремни за нова гоњења - о чему говори Христос. И више од тога - желети, као што је казано у молитви новомученицима Руским, да се удостојимо тих страдања и имамо снаге да их примимо.

Како су нам драги ови свети својом љубављу према Христу! И какву блискост општења са њима осећамо, као да они говоре: „Ми идемо за Господом да вам припремимо место“. Божији час - час благодати и смрти - нама не припада, но ми морамо бити спремни за велики прелаз, ма какву нам смрт Господ послао.

Ми често упрошћавамо објашњење наших невоља и дијагнозу несрећа православне Русије. Ми кажемо: „Ово је све због наших грехова“, и то је истина. Но, бити истинским хришћанином не означава земаљске успехе и не јавља се гаранцијом наступања спокојних дана. Када нам се први пут откривала благодат у Цркви, ми смо задивљено мислили: „Како је добро бити са Господом! Господ је добри Пастир. Који ме води ка водама тихим!“ А сада нам добри Пастир говори: „Ево, вас шаљем као овце међу вукове“. Он говори ово, не само мученицима, већ свим хришћанима. Тако је записано, и тако достоји пострадали свима који су Христови, и нико од нас не може се чудити, ни жалити, ако невоље постану неизмерне и изнад снага.

Због тога што Црква не стоји само пред конкретним земаљским претњама, због тога што рат са њом, иде увек иза граница

земље, због тога што смо хришћани, ми заједно са новомученицима, данас ускликујемо: „За Тебе нас умртвљују сваки дан, сматрајући нас овцама за клање“. „Овце не могу заштити себе, - писао је из прогонства један епископ - једино што оне могу је да блеједа би се чуле“. Снага наше молитве одређује се дубином наших страдања и нашим поверењем према Богу. Но, управо овде, и само овде започиње наша победа. Када ми стојимо пред највишим испитивањем наше вере, Дух Свети, по обећању Христовом, заступа се за нас. Не ради тога, да би обавезно олакшао наше спољашње околности и спасао нам земаљски живот (није ли тако било са св. првомучеником Стефаном и безбројним мноштвом древних и нових мученика), него ради тога да учини наше сведочење савршеним. И данас тражити истинско сведочанство о Христу, значи призивати на мучеништво.

Најтрезвенији свети људи (1. и 20. века) чије је тело било измрцварено мучењем и који су гледали смрти у очи, сведоче пред целим светом да је победа постигнута. Све што ће бити са нама, биће по Његовој светој вољи, и ми можемо прихватити све што се дешава без бојазни. И влас са ваше главе не пропада - каже Христос. Брига Промисла Божијег дотиче се и најмањих детаља нашег живота. Не бива никада да Он не зна шта се чини са нама. Он не само да зна - већ Он и носи на Себи сва наша страдања. Као што је рекао у једном виђењу убијени хришћанин: за то што је тело моје после смрти било подвргнуто поругању, Господ ми је узвратио нарочитом утехом.

И данас нас Христос укрепљује. Све наше несреће, наше трагедије, наши пораз, чак и неуспеси у нашем духовном животу и у хришћанском служењу - у рукама су Божијим. Ма шта се догађало ми смо у торжеству Васкрсења. Господ Сведржитељ, Он све садржи, до најмање ситнице влада свиме, ма колико се то понекад чинило другачијим. Зато смо ми данас дужни да спокојно примимо све што нам је дано. То и јесте хришћанство, и другог хришћанства не може ни бити. То је оно, чиме се ми разликујемо од других и чиме смо обележени од Бога као људи, спремни на свако одрицање, свако гоњење, сваку мржњу света, а све ово зато што је Христос победио.

И благодат Васкрсења даје нам се по цену Голготе - Његове и наше. Кроз све векове - онај исти крст, она иста слава, она иста љубав. На дан новомученика, ми ћемо после Литургије прићи крсту и целивати икону Васкрсења и чистице моштију новомученика, које су данас у скоро сваком храму. А ко ће од нас бити мучеником, ако наступе гоњења? Много драгоцене је од проклињања таме, прислужити свећу у ноћи и бити сведоком Светлости, која светли у тами, и тама је не може обузети.

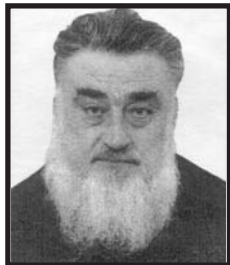
Пројојереј Александар Шаргунов

НЕКРОЛОГ

Ујокојеном иџуману манасѣира Високи Дечани и манасѣира Савине

† АРХИМАНДРИТУ ЈУСТИНУ (ТАСИЋУ)

1936 - 2005. године

Изнад древног манастира у Добруну, на планинској висоравни у селу Мацуте 1936. године родио се од побожних и у сваком погледу честитих родитеља син Милисав, пети по реду од шесторо дјеце.

Милисав је растао и напредовао у послушности и побожности. Похађао је Реалну вишеградску гимназију. Празницима је обилазио цркве и у њима за пјевницом појао. Највише је посеђивао манастир у Добруну и цркве брвнаре по Мокрој Гори, Кршању и Вагану.

По завршетку гимназије, 1952. године, обукао је свечано, црно одијело и рекао оцу Борђију и мајци Мари, присутној браћи и сестрама: „Ја идем у манастир код Прибојске Бање да се тамо молим Богу“.

Иако су га родитељи, браћа и сестре одвраћали са сузама у очима, није вриједило. Дубоко свјесни да Милисав Бога љуби и срцем и душом, онако како је одгајан у домаћој цркви, родитељи су прихватили његов одлазак у манастир. Нашавши жељени мир у манастиру Свети Никола код Прибојске Бање, није ни сањао да ће се тек тада породични немир уселити у дом његових родитеља, браће и сестара, који су после Другог свјетског рата много страдали од комунистичког режима због патриотизма и побожности.

Најстарији син Милован, чиновник при жељезници у Сарајеву поручује родитељима да хитно врате Милисаву из манастира јер ће у противном, по дојави УДБ-е доживјети још већа страдања.

По породичном договору, мајка Мара, најстарија сестра Винка и брат Драгојле одлазе у манастир Бању и са сузама преклињу седамнаестогодишњег сина и брата Милисаву да се врати кући како не би доживјели нова страдања. Милисав, будући монах Јустин, тешка срца напустио манастир а чежња за монашким животом остаје иста. Враћа се у своје родне Мацуте, а потом одлази код брата Милована у Сарајево гдје се запослио у грађевинској фирми са дужношћу благајника и референта. Упоредно учи и завршава економску школу. По казивању брата Драгојла, Милисав је долазио повремено својој кући и помагао финансијски своје родитеље. Његов боравак у Сарајеву трајао је седам година и за то вријеме власт није прогањала његову породицу. Нико није ни слутио да се све то вријеме Милисав тајно спремао за коначан одлазак у манастир. Војску није служио до краја због нарушеног здравља. После вишегодишњег рада у фирми, Милисав се раздужио од својих обавеза, захвалио се претпостављенима са објашњењем

да иде у „Србију на ново радно мјесто“. Пут га је те 1960. године одвео право у манастир Високе Дечане, одакле се јавио кући да не брину и да по њега не долазе.

Поред њивота светог Стефана Дечанског и великог духовника и страдалника за Христа Макарија брзо је учио, потврђивао се у побожности и покорности. На монашењу 1963. године добио је име Јустин. Служио је преко три деценије у Високим Дечанима Богу и свом роду и то са пуно љубави и радости. Завршио је и Призренску богословију. Велико поштовање је уживао на Косову и Метохији како од српског тако и од албанског становништва. Испуњен вје-

Отац Јустин са Крстом цара Душана, ман. Дечани, 1972. год.

ром, надом и љубављу а украшен људском љепотом постао је синоним Високих Дечана, достојан чувар свете царске лавре.

По Божијем промислу, пред саму страдање српског народа и козовских светиња одлази из Високих Дечана за игумана у светосавску лавру, манастир Савину у Херцег Новом. Од 1992-2005. године архимандрит и игуман манастира Савина отац Јустин (Тасић) стекао је велики углед и поштовање Новљана, Бокеља и бројних туриста, који су како због насупне молитве, тако и због оца Јустина, долазили у манастир да молитвом оцајају дух а брине да уболаже слушајући савјете и поуке овога искусног и мудрог монаха.

Од ране младости отац Јустин је имао здравствених проблема, али то није нико опажао, јер је својим држањем и духом остављао утисак здравог човека. По Божињу, 11. јануара 2005. године, када смо сви били испуњени радошћу Христовог рођења диљем Српске цркве, са неврицом смо чули да се упокојио у Господу игуман манастира Савина отац Јустин.

У Заупокојеној литургији и опјелу, 13. јануара 2005. године, узело је учешћа осам епископа, на десетине свештеника, монаха и

монахиња као и велики број мјештана, његових пријатеља из свих крајева светосавске земље. Сазнавши за смрт оца Јустина, епископ хумски господин Максим је служио парастос у Светој Земљи уз присуство групе ходочасника Српске православне цркве.

Дирљивим ријечима, испуњеним јеванђелским порукама од блаженопочившег игумана, оца Јустина, опросто се митрополит црногорско-приморски господин Амфилохије а у име Новљана професор Вељко Песторић. Присутни народ је све ријечи потврђивао тишином и сузама.

Поред великог броја присутних на сахрани су били запажени двојица људи, један старији и један млађи, стасом слични оцу Јустину, који су стално бијели поред ковчега. Старији је брат Драгојле а млађи сестрић, син Винке, која је са Драгојлом некада давно, прије четрдесет година, брата Милисаву-Јустина молила да се врати из манастира Светог Николе кући.

Игуман дечански и савински, оде пред лице Господа са душом пуном добрих дјела. Његов цијели живот био је јеванђелски: са радоснима био је радостан, са жалоснима жалостан и разуман. Није ништа узимао, само је давао. Отац Јустин, велики монах Српске православне цркве давао је много љубави, савјета и поука и то је његово непролозно благо са којим иде у сусрет Господу.

Познавао сам оца Јустина преко тридесет година. Како у Дечанима, у Савини, тако и у Мацутама и Добруну водили смо дуге разговоре. Као млађем у Христу брату и некадашњем пароку његовог Добруна, несобично ми је давао подстрек у људском, племенитом маниру. Прије двије године, после дугог разговора у манастиру Савини запитих: „Оче Јустине, као искусан монах и мудар човек, који ужива велики углед у вјерном народу, да ли сте написали нешто о себи и свом животу пуном поучних догађаја и занимљивих снова?“

„Ништа нема ружније ко сам о себи писати. Ако сам био неки Божији човек, ваљда ће се неко сјетити да некад нешто о мени каже и напише“, рекао је насмијавши се.

И ето, ја се са пуно поштовања удостојих да опишем дио богатог земаљског пута из живота оца Јустина. На крају, када похранисмо ковчег у савинско гробље, брат Драгојле цијелива крст и рече: „Био си нам свима увијек и отац и мајка, наша духовна снага. Бог да те прости добри брате.“

Старија хришћанка, мјештанка рече: „Добро су говорили, али увијек ће бити још добрих ријечи које ће говорити о нашем Јустину...“

Професор Владета Јеротић о оцу Јустину написао је и ово: „Рођен 1936. године у Добруну код Вишеграда, од малих ногу калуђер, израстао попут грмља, хармоничног тјелесног састава, дочекујући и испраћајући госте на стољетним вратима Дечана и Савине, отац Јустин ми је увијек дјеловао као непоколебиви чувар свега у српском православљу и светосављу што га краси све од времена Ђирила и Методија до данас“.

пројојереј-сѣаврофор
Милорад Јубинац

† РАДМИЛА
БАРАНАЦ
(рођ. Стјепић)

25. 01. 1934. - 21. 12. 2004.

Јуче ујутро, као и свако које долази, побожна браћа и сестре, вишеградско свештенство на јутарњем богослужењу. Примјетих да пристиже и хаџи Будимир Баранац. Ништа необично, јер тај човјек и његова породица у цркви су можда ма-
ло мање од свештеника.

По свршетку богослужења приђе ми на благослов и скоро сасвим природно, саопшти ми милост Божју ријечима: „Умрла ми је Рада“. Заиста сви они људи који практикују непрестану молитву у се-
би одржавају јаку вјеру, знају да, ко у Го-
споду умре у Господу живи.

И наша драга покојница коју, ево, са преданом љубављу и захвалношћу прате њени најмилији, последње што учини, боље речено пар сати прије смрти, би мо-
литва. Као да чух ријечи псалмопојца Да-
вида: „Гине душа моја желећи у дворе Го-
сподње, срце моје и тијело моје отима се
ка Богу живоме“. (Пс. 42,2).

С правом могу да кажем да јој се живот угасио тихо, тихо попут кандила у коме уља нестане, догори, и нико не примјети када се угаси. Осјетила је да је своју миси-
ју на земљи завршила, па је очекује закон неумољиви - смрт тијела, али не и душе која вјечно живи и враћа се свом Творцу.

Покојна Рада рођена је прије седамде-
сет година у честитој и побожној фамили-
ји Стјепића. Пoboжност, човјекољубље, и

Богољубље, као свој печат носи из дома рођења, а доласком у кућу Баранца све то наставља.

Љубав коју је гајила према врлинама, помогла је да изгради лик врле право-
славке, самопрегорне и њежне мајке, благе баке, узорне супруге, уљудне и вредне домаћице. У свом животу се опре-
дељивала за праве и истинске вриједно-
сти и своју животну наду усмјеравала ка вјери у Господа, а према ријечима св. Јо-
вана Богослова који нас поучава: „Ста-
рајте се за јело душе своје које остаје за вијечни живот“.

Постила, исповједала се, причешћива-
ла, редовна на светим богослужењима иако је била лошег здравственог стања.

Чувала је име и достојанство, па и он-
да када се није све имало, када се морало мучити и у оскудици живјети. Своје је па-
зила и о њима се бринула. Тога ради и она је била окружена пажњом и љубављу своје дјеце, унучади, снаје и свог супруга. На све је била поносна, а хоћу да вјерујем да јој је највећи понос и благо било њено чедо, а наша сестра Антонина, која не-
престано, по Косовско-метохијским све-
тињама упућује молитве за нас.

Поштована Радо,

Не замјери нам што ће потећи и поне-
ка суза, јер нисмо свијесни твоје радости, која си овај краткотрајни и мукотрпни живот замјенила са животом вијечним, блаженим и сретним, гдје нема бола, не-
среће и патње. Господ нам говори: „Ја сам хљеб живота, који мени долази неће огладњети и који у мене вјерује неће ни-
кад ожедњети“ (Јн. 6,35).

Молим се Господу и св. Стефану, са овде присутним свештенослужитељима, твојом родбином, пријатељима и комши-
јама, да твојој души буде милостив суди-
ја, а твој остатак утјеши и сваким добром дарује.

БОГ ДУШУ ДА ТИ ПРОСТИ И ПО-
МИЛУЈЕ

(Вучине, 23.12.2004 године)

*О двадесетогодишњици
од ујокојења наше добре и
илемениће мајке радо се
сећамо наших родитеља*

† Љубице и † Симеона
Топаловића

*Захвални: синови, кћери,
снахе, зетови,
унучад и праунучад*

СЈЕЋАЊЕ

† Михаило (Драгољуба)
Аздејковић

Рођен је 22. 8. 1943. год. у Блаци у Србији. Фи-
лозофски факултет завршио у Скопљу.

У Рогатицу је дошао 1972. год. и радио као професор српскохрватског језика и књижевности, а један период (од 7 година) био је директор Еко-
номске школе.

Изненада преминуо на радном мјесту 13. 3. 1997. год. и сахрањен у Рогатици.

Био је велики човјек, омиљени професор, ди-
ван муж а још бољи отац.

Много нам недостаје, сјећамо га се са љубављу и поштовањем и надамо се да је његова душа на-
шла мјесто у рајском насељу код Господа Бога.

*супруга Вела,
синови Њеђош и
јеромонах Евстахије*

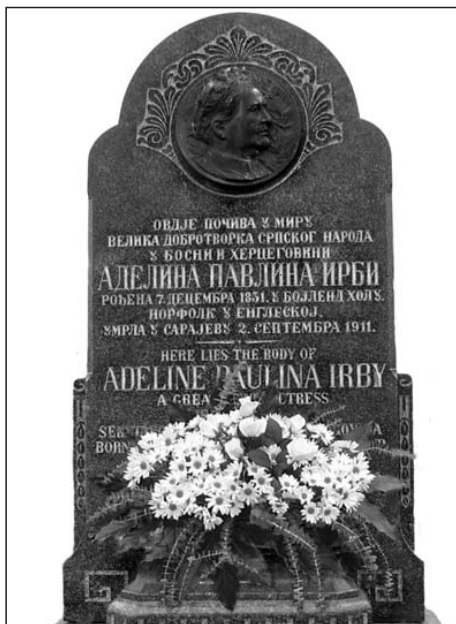
ДАБРОВ ИНФОРМАТОР

Број 30

*Годишњица рођења
Мис Аделине Паулине Ирби*

СВЕТА ЛИТУРГИЈА И ПОМЕН

У Сарајеву је у недељу, 12. децембра 2004. године, обиљежена 170-та годишњица рођења велике српске добротворке Мис Аделине Паулине Ирби. Тог јутра Свету Литургију у Старој православној цркви на Башчаршији служио је Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Г.Г. Николај са свештенством. Након Литургије учињен је помен, а Митрополит је

одржао бесједу кроз коју су се сви присутни присјетили српских добротвора и њиховог значаја. Заједница вјерних, окупљених тог јутра у Старој цркви, била је прожета једним посебним осјећањем живог сјећања на дјело ове велике жене. Спознаја да је једна Енглескиња срцем осјетила патње нашег народа и цијели свој живот посветила ублажавању његових мука, није се никада угасила. Штавише у садашњем времену та спознаја још више сјаји јер представља разумијевање које данас тако често недостаје. Пошто је „Племенита“ (како су је звали сарајевски Срби) сахрањена по својој жељи у Сарајеву, тог дана је учињен помен и на њеном гробу.

Академија

Увече истог дана у 18.00 часова одржана је свечана академија посвећена Мис Аделини Паулини Ирби. Академија је одржана у простору Музеја Старе православне цркве, а домаћини су били Митрополија дабробосанска и Амбасада Велике Британије у Босни и Херцеговини. Поред домаћих, гости су били и многобројни представници дипломатског кора у БиХ, а од највиших инстанци власти Академији је присуствовао Предсједавајући Предсједништва БиХ Борислав Параваци.

Присутнима се након уводне рјечи и добродошлице водитеља програма, чланица Кола Српских

Сестара, обратио Његово Високопреосвештенство Митрополит дабробосански Г.Г. Николај. Он је у свом обраћању нагласио значај добротворног живота и рада Мис Ирби између осталог наглашавајући сензибилитет и разумијевање којег

су у то вријеме имали људи Запада према православним Србима. Након Митрополита, скупу се обратио Његова екселенција британски амбасадор г. Јан Клиф. Он је нагласио хумани и харитативни рад ове велике представнице енглеског народа и у одређеним цртама се осврнуо на историју тог времена. Поред тога Г. Амбасадор је обавијестио присутне да је подузео активности како би се Музеју Старе православне цркве омогућило да посједује копију другог издања књиге „Путовања кроз словенске земље Турске у Европи“ аутора Мис Аделине Паулине Ирби и Геогине Мјур Мекензи.

На Академији је уједно извршена и промоција књиге „Племенита Мис Ирби“ у издању Српског културног друштва „Зора“ и Издавачке куће

Митрополије дабробосанске „Дабар“. Ауторка књиге мр Даница Каћа Чоловић допутовала је за ову прилику из Београда и говорила је након Британског Амбасадора. Она је представила своје дјело и начин на које је оно настало када је у питању саживљавање ње као ауторке са ликом и дјелом Мис Ирби.

Као гост скупу се обратио и предсједник Српског културног друштва „Зора“, Г. Милојко Будимир.

Академију је својим пјевањем увеличао Камерни хор Одсјека за црквену музику и појање Музичке академије у Источном Сарајеву под диригентским вођством мр Рада Радовића.

Програм Академије су водиле чланице Кола српских сестара гђа. Оливера Јовановић и гђа. Јелена Танасић, које су уједно биле и организатори ове манифестације. Након званичног дијела услиједио је коктел.

За ову прилику у првом дијелу Музеја изложене су личне ствари Мис Аделине Паулине Ирби, а на четири паноа представљена је архивска грађа са сликама која говори о животу Мис Ирби.

Укратко о животу и дјелу Мис Аделине Паулине Ирби

Мис Аделина Паулина Ирби је рођена 1833. године у Бојленд Холу - Норфолк, Енглеска. Њен отац адмирал Фредерик Пол Ирби био је други син лорда Бостона.

Послије завршетка школовања, Мис Ирби је заједно са својом пријатељицом Гергином Мјур Мекензи започела серију путовања по Европи. На свом првом путовању на које су кренуле 1859. године пропутовале су Њемачку, Аустрију, Чешку, Пољску и Мађарску. Запажања са овога путовања објавиле су у књизи „Путовање кроз Карпате“, која је објављена у Лондону 1862. године.

1861. године кренуле су на своје друго путовање. У Прагу су се сусреле са познатим историчарем Палацким који их је савјетовао да обавезно пропутују кроз словенске провинције на Балкану. „Најзанимљивији хришћани у европској Турској су Срби и Црногорци“ рекао им је. Са овога путовања објавиле су књигу „Путовања кроз словенске земље Турске у Европи.“

„Мис Ирбијевој,

Ко приноси за добро и напредак свога ближњег, био он ма које вјере и народности, приноси стварању људских идеала, ономе што човјека чини човјеком. Слава дичној кћери великог британског народа а мајци босанске сиротиње мис Аделине Паулине Ирбијевој!

Племенита душо! Бог ти дао у рају насеља а захвални српски народ дићи ће ти у свом срцу споменик и љепши и трајнији од гранитског камена. Вјечно живи само оно што у спомену не умире.“

Санка Субојићка,
„Босанска вила“
септ. 1911.

Књига је постала врло популарна у Енглеској, рушећи предрасуде о словенским народима Балкана. Објављена је у Лондону и Њујорку 1877. године.

Геогина Мјур Мекензи је умрла 1874. године а Мис Ирби се вратила у Сарајево, гдје су њих двије основале женску школу прву те врсте 1866. године.

Од тада се Мис Ирби активно ангажује на помагању српског народа: помаже избјеглице, болесне и рањенике, сакупља новчану помоћ у Енглеској, пише британској либералној штампи о правом стању у области, отвара школе. Поред школе у Сарајеву ради на пољу просвјете и у Славонији, Далмацији, Лици, Банији, Херцеговини.

Једном је рекла: „Када сам дошла у Босну видјела сам један добар и срцем велики народ. Несрећа тога народа и патње његових синова пробудиле су у мени осјећај милосрђа и ја сам одлучила да свој живот посветим раду да се ублаже те патње и имање те несреће.“

„Мис Аделина Паулина Ирби је била најплементија и најистакнутија Енглескиња,“ рекао је Иво Андрић.

Одликована је Таковским крстом краља Александра Обреновића, Орденом Светог Саве другог реда краља Петра I Ослободиоца, и Даниловим крстом краља Николе Петровића Његоша из Црне Горе.

Аделина Паулина Ирби, добротворка и просвјетитељка, умрла је у септембру 1911. године. Тај дан је био дан националне жалости. У Британски конзулат у Сарајеву стизали су телеграми саучешћа са свих страна. Сахрањена је на Кошевском гробљу у Сарајеву а сахрана је била највећа коју је Сарајево до тада видјело.

Своју имовину завјештала је „Просвјети“, српском културном и просвјетном друштву и задрузи „Српкиња“ како би на тај начин и даље помагала школовање српске сирочади.

*Јереј Вања
Јовановић*

Четири дана њије Савиндана на брду Међавнику на Мокрој гори у етно-селу режисера Емира Кустурице обављено је освјешћење цркве брвнаре, посвећене Свештом Сави

ОГЛАСИЛО СЕ ЗВОНО СА МЕЂАВНИКА

Мали трг у Емировом „Дрвен - граду“- како га он од миља зове - био је препрун гостију када се из просторија библиотеке помолио епископ жички Хризостом. Са његове десне стране корачао је Кустурица, а иза њих петнаестак свештеника ужичких парохија.

Придружио им се у ходу и предсједник општине Мирослав Мартић, човјек који је Емира прогласио почасним грађанином града на Ђетињи, уручивши му кључеве Ужица. Присјећамо се да је, уручујући повељу града режисеру филма „Живот је чудо“, Мартић рекао да је „треба ло да прође подоста година, па да нам Кустурица, изградњом села на Међавнику, покаже сву љепоту и топлину наших већ заборављених кућа брвнара“.

Над мокрогорском долином забрујало је звоно са дрвеног звоника,

а уз мирис тамјана запојали свештеници. Испред необичног, у бијело обојеног олтара, стајали су Емир и његова - према православним обичајима - забрађена супруга Маја, а онда остали гости и вјерници. Свештеници су освјештали водицу и храм, а онда и црквено звоно које су даровали Новак Тодоровић из Београда и Радомир Ковачевић из САД.

Честитајући ктитору освјешћење цркве, епископ Хризостом је пожелио „да и овај храм сведочи да смо сви поданици Божији и да ништа у животу не треба чинити без његове помоћи“.

Видно узбуђен чином освјешћења и атмосфером која је владала у етно-селу, Емиров пријатељ писац Момо Капор је прокоментарисао „да је ово један од најлепших тренутака у његовом животу протеклих година и да овај чин враћа поверење у лепоту, духовност и повратак нечему што смо давно заборавили. Овде светом водицом није осве-

Врло је важно забележити да је данас отворена једна перспектива, која је мање-више у последње време занемарена, а то је да је део културе и традиције једног народа и његова религија. Ова црква као највидљивији знак те религије мене је опседла при амом креирању овог градића на обронку Међавника. Можда звучи анахроно, архетипски, али у духовности је сакривена суштина људског бића. Значајно је што ће ова срква на Међавнику на најбољи начин уоквирити културну слику Мокре Горе, општине Ужице и Републике Србије - рекао је после освешћења цркве Емир Кустурица.

штана само црква, већ и ово брдо, и мокрогорска долина, и овај богобојаљливи народ испред храма".

Смирено и смислено Матија Бећковић говори: „Ко зна одакле се из ових брда овде сјатише ове брвнаре које су у пређашњем животу биле мале кућне светиње у којима је живот провело ко зна колико нараштаја. Захваљујући свом богатом животном искуству, свјетски човјек Кустурица обновио је обичај да велики људи буду и велики задужбиниари".

Част да први пут - на стари, опробан начин, помоћу конопца - покрену црквено звоно припала је Мокрогорцима Милуну Поповићу и Пери Чанчаревићу. Озбиљна лица ових старина, који су са висине гледали на окупљени свијет, говорила су довољно о њиховој свијести о важности тог тренутка и чина.

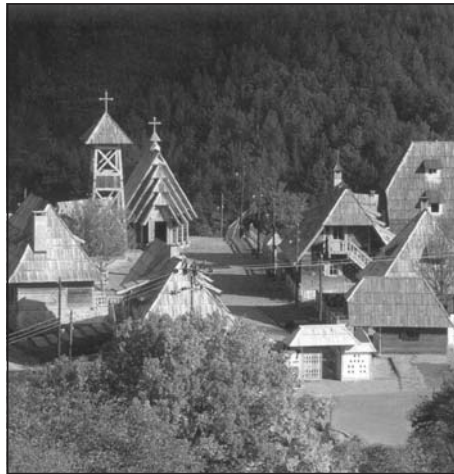
Разапет између налета емоција - у току и послје чина освјештења храма на Међавнику - и бриге за послужење драгих гостију, Емир је кратко проговорио: „Религија је дио укупне културе једног народа, а у духовности је суштина људског и народног бића. Први корак који посјетилац Дрвен-града направи улазећи на његову капију непрогрешиво га води према црквеним вратима, која не отварају само простор светиње, већ и његову душу и перспективу пута ка вјери".

Добро замаскиран зимском гардеробом, на свечаности на Међавнику био је скромни и ненаметљиви глумац Славко Штимац. Јунак Лука из филма „Живот је чудо", приликом чијег је снимања на овим просторима Кустурица дошао на идеју да изгради село у Мокрој гори, каже да, очаран топлином и енергијом којим зраче брвнаре, често свраћа на ово брдо.

Није случајно да на дан освјештања храма у Галерији Дрвен-града буде отворена изложба костима и цртежа под називом „Зубун" аутора Марине Вуксановић - Меденице. Зубун је дио традиционалне српске народне ношње, а и данас га носе старији Златиборци.

Још неколико реченица о цркви на Међавнику. Улазна врата у храм, као и бочна, копије су врата милешевског манастира, и дар су општине Вишеград и манастира Добрун, а изрезбарио их је вишеградски дуборезац Рајко Шиниковић.

Епископ Хризостом рече да ће црква живјети свјетовним животом и у њој ће се повремено одржавати службе Божије.

Овдје на Међавнику све подсјећа на неко давно прохујало вријеме. Емирова љубав према Иви Андрићу исказана је и тако што ресторан националних јела носи назив „Лотика", а посластичарница у којој се служе чајеви од босиока, мајчине душице и подбјела, пију боза и лимунада, једу пите сирнице и зељанице, а све се заслади урмашицама и баклавама, крштена је именом „Код Ћоркана".

Струја у село стиже бандерама из прошлог вијека, а тиха музика допире из звучника који су на њих постављени.

Овдје се укрштају огранцима „три растасте горе", како их назваше пророци Тарабићи из сусједних Кремана, а то су Златибор, Шарган и Тара.

Одавде пуца поглед на обновљену пругу - „Шарганску осмицу", љековите мокрогорске изворе, на ријеке Камишину и Рзав, у чијој долини свијетли манастир добрунски.

ПРОХУЈАЛО С „БИРОМ“

Вишеград, 31. октобра 2004.

Годинама су возовима из Сарајева и Вишеграда на жељезничку станицу у Месиће пристизале разнелике људске судбине.

На чађавим платформама вагона прве и друге класе као на филмској траци или чудесном сну освајивали су и зановијали ликови путника који су жмиркали на скоро нестваран предиди омалене котлине омеђене за неког суровим, а за неког прелијепим литицама око ријеке Праче.

Освајивале су на перонима новопримљене учитељице у сеоској школи носећи један једини кофер дјевојачког пртљага, новоименовани милиционари извјештачено оштра погледа, утегнути у војничке опасаче с чврстом наміјером да у ово село у клисури „уведу ред и закон", како су их претпостављени учили.

Стизали су бригадири са радних акција, препланули и зарасли у косе и браде, а прије растанка, док је отправник возова нервозно цупкао ногом, још једном би одиграли козачко коло и повикали „За кога - за Тита - за кога - народ - за кога - за Партију!".

У „име народа" милиционари су лопове и „непријатеље социјализма" везане лисицама скидали с воза и на бризину проводили кроз радознале путнике.

Долазили су у вагонима прве класе из вароши „другови и другарице" на зборове бирача и народне конференције.

Довожене су јутрањим возом новине које су мирисале на београдске булеваре, прве лубенице из Македоније, ужичка пршута и кајмак који су нудили бркати Златиборци под шајкачама.

Истоваран је у јесен као лимун жути кукуруз у клипу који су овдашњи сељаци мукотрпно зарадили

Радослав Тасић

берући га и црнчећи по банатским кукурузиштима.

Пристизали су, истина, службеним колима и телеграмама да је неко од Месићана умро или страдао у далеком свијету, али и мртвачки сандуци омотани југословенским заставама.

„Ђира је доносио просперитет народу овог краја“, прича велики заљубљеник уских пруга Гојко Росић, који никад није радио на жељезници, али ју је изнад свега волио.

„Од некад обичног села, окаченог на падине стрмих планинских литица, Ђира је за 72 године створио малу варошицу у којој је понекад било запослено и око 500 радника“, прича Гојко.

„Ђира је од 1906. до 1978. године изградио хидроелектрану у Месићима, Фабрику хидратног креча, погон грађевинских објеката, стовариште грађе, земљорадничку задругу, а отворена је и сеоска амбуланта, продавница, кафане, пекара, бријачке радња, посластичарница, радио је рудник мрког угља у Кукавицама и још много објеката“, присјећа се старина Гојко.

Сјећа се старина свих збивања који су везани за локомотиву парњачу и њене вагоне, кад је воз у овим крајевима био „сиротињска мајка“, јер никог није оставио на станици, присјећа се времена која су - прохујала са „Ђиром“.

Тог доба сјећа се и деведесет шестогодишња Даница Росић, крепка старица, бистра ока и погледа, румених образа и прилично сигурних ногу „које је држе, а до када ће не зна“. Бака везе причу о томе како је, као супруга жељезничког радника, пропутовала „свијетом“, стижући чак - „до Чукарице и Зеленике“, јер је имала „цабну режинску карту“ као и све породице жељезничара.

Са сјетом о времену „кад је Бог ходао земљом“ говори и бивши отпавник возова на жељезничкој станици у Месићима Вељко Ристановић присјећајући се вреве и метежа на перонима кад су пијани сватови доводили и одводили сеоске

младе, кад су кршни и за тучу увијек орни Романијци долазили на сјела у салу задружног дома, кад...

Седамдест двије године тутњао је „Ђира“ гвозденим путем од Сарајева преко Вишеграда до Београда доносећи напредак народу овог краја.

Али свакој срећи дође крај. Пруга, пуштена у саобраћај 4. јула 1906. године морала је престати са радом 18. октобра 1978.

О томе су одлуку донијели надлежни државни органи, али се народ тог краја побунио организујући на Устипраци протест с поруком - не дамо пругу.

Гојко и сад памти да су њега као организатора протеста „другови из комитета“ упозорили да мирно откаже протести скуп, па је последњи писах „Ђире“ долином Праче испраћен са сузама и невјерицом.

Прве успомене никад не изблиједе. Тако је Гојко одлучио да остави бар нешто што ће га подсећати на дане када се вријеме мјерило од проласка једног до другог воза. И онда је у дворишту своје куће саградио мали приватни мини музеј.

У музеју се налазе предмети које су користили жељезничари као што су жељезничке лампе карабитуше и петролејке, сигнални уређаји, скретнице, апарат за нумерисање возних карата, па чак и мала дресина којом су се возили пружни радници.

Уз предмете са жељезнице Гојко је сакупио и брда документације и новинских текстова везаних за почетак изградње ускотрачне пруге од Сарајева до Вишеграда „када је цар Фрањо за килограм ископаног камена у кањону Праче плаћао грамом злата“, затим о њеном трајању и укидању.

Музеј под отвореним небом посјећују Гојкови пријатељи и новинарске екипе, а на дресини која „саобраћа“ на десетак метара оригиналних шина, често замиришу јела са роштиља.

Рачунајући да људи из Месића ни послје 26 година нису заборавили мисију гараве машине, Росић је дошао на оригиналну идеју како да успомене и уновчи. Поред мини жељезничког музеја отворио је кафић са необичним именом К-15 према режијској бесплатној возној карти коју су користили жељезничари и чланови њихових породица. Столови и клупе израђени су у облику купеа у возу и постављени са точковима на жељезничке шине. „У кафићу је тако постојао први и други разред купеа тако да је у првом пиће било нешто скупље од другог. Интересантно је да су сви посјетиоци кафића жељели баш да сједе у првом разреду“, додаје Гојко. Рат је прохујао преко жељезничког музеја који се одржао али је од кафића, који ће се поново обновити, остао само намјештај.

Месићи су ових година полумтрво село. Изумиру и последња старачака домаћинства, а омладина одавно бјежи у градове.

Преостали Месићани наде полажу у најављену изградњу пута од Пала преко Месића до магистралног пута Рогатица - Вишеград.

А Гојко сања свој сан. Као обновила се ускотрачна пруга од Кремана, Вардишта преко Вишеграда, па кањоном Дрине и Праче кроз Месиће до Сарајева. Он стоји на чађавој платформи вагона друге класе и гледа у његов препорођени крај.

Падоје Тасућ

Момир Крсмановић, контроверзни Српски писац чије су се књиже поштом чиниле, а званично анатемисале због истине о страдању српског народа током и након Другог свјетског рата

СВЈЕДОК СРПСКОГ СТРАДАЊА

Вишеград, 06. фебруар,

Ових дана, у јавности Србије и Црне Горе, те Републике Српске скоро непримјећено, али зато општеприхваћено код бројних читалаца, из штампе је изашла нова двотомна књига „Незарасле ране“, наставак предходне трилогије „Крваве руке ислама“, „Трагови мртве браће“ и „Клетва мртве браће“, аутора Момира Крсмановића.

Ко је, у ствари, Момир Крсмановић и о чему, од када и зашто пише ево у својој десетој књизи, вишеструко понављаних издања?

Ради се о романописцу и непомредном свједуку једног трагичног времена и страдања српског народа у источном дијелу Босне и Херцеговине током Другог свјетског рата, али и након њега.

Још као голобради дјечак, 1941. године, доживио је сву тежину ратних страха кроз које је прошао српски народ овог дијела Босне и Херцеговине, кога актуелни географи данас омеђавају као „источни дио Републике Српске“.

„Имао сам девет година када сам преживио покољ на Клисури, месту између Сјемећа, Борика и Међеђе, 3. октобра 1941. године. Под налетом усташа сво српско становништво из шест села рогатичке општине избегло је ту, према Дрини. Раном зором усташе су нас изненадиле и опколиле из Међеђе, Дуба и из Вишеграда, путем преко Сјемећа. Уследио је стравичан покољ, а највећи је био у једној планинској кућици гдје смо били ми дечица са мајкама и старијим женама. Међу осталим убијен је мој млађи брат од шест година, а мајци су ножем распорили стомак. Пуким случајем остао сам жив ја и мала сестрица Драгица, од свега девет месеци. Након тог покоља, мајка се осве-

стила, вратила црева у стомак и покушала иглом и концем да га зашије, али је убрзо издахнула. Те стравичне слике су ми за сва времена остале упечатљиво сведочанство о једном злом времену и страдању нашег народа“ - присјећа је Крсмановић великог усташког покоља на Клисури.

Ратни вихор га води према Србији, гдје посредством црвеног крста налази ново привремено уточиште. Након рата упућен је на машинбраварски занат у Борски рудник. Школујући се, онако спонтано почео је писати кратке приче.

„Стално ми је био пред очима тај покољ на Клисури, што ме инспирисало за моју прву причу „Деца око мртве мајке“. Описао сам смрт моје мајке и брата, те моју и судбину моје сестрице. Пошто су ми у новинама те приче почели објављивати, био је то додатни мотив и добра основа

за мој каснији књижевни рад“ - каже Крсмановић.

Пишући тако разне приче Момир Крсмановић креће на терен, муко-трпно прикупљајући изворна казивања људи и друге материјалне доказе. Резултат тога је његов први роман „Тече крвава Дрина“, објављен 1983. године, кога је припре-

мао пуних 12 година и, како каже, једва за њега пронашао издавача.

„Нудио сам бројним издавачима у Београду и широм Србије роман на штампање, али након што би видели о чему се ради, нико се није усуђивао да га штампа. Руководство предузећа „Бора Кечић“ из Железника, где сам био запослен, ми је омогућило да се обратим радницима како би се унапријед претплатили на роман. Од хиљаду радника, преко 900 је потписало изјаву о претплати. Тако сам обезбедио новац и пронашао штампарију удру-

жења глувонемих у Београду. Кад је коначно штампан роман „Тече крвава Дрина“ однио сам га Видаку Перићу, директору београдке „Народне књиге“, који ме је предходно одбио, као и многи други. Кад га је прочитао одлучио се да га и они објаве 1985. године, и то у тиражу од десет хиљада примерака“ - прича нам Крсмановић.

Првих пет хиљада примјерака тог, за то вријеме крајње „сумњивог“ и „пресмјелог“, романа је платио за само три мјесеца, а затим је из Босне и Херцеговине стигао захтев за његову забрану „јер се ради о дјелу које је атак на братство и јединство, у коме се муслимани лажно оптужују да су клали Србе!“ Све је доспјело и до Градског комитета СК Београда који је Видака Перића сменио са функције директора „Народне књиге“. Али, роман је већ био толико ушао у народ да га никакве забране нису могле у томе спријечити, доживјевши чак осам издања, а преведен је и на Руски.

И тако, док је читан од руке до руке, роман „Тече крвава Дрина“ био је анатемисан и на просторима источног дијела Босне и Херцеговине, управо тамо гдје су се и збила бројна описана страдања српског становништва током Другог свјетског рата. У Рогатици је била чак формирана и комисија која је јавном тужиоцу Босне и Херцеговине послала препоруку да се роман забрани.

Али, каже Крсмановић, све то га није поколебало да настави са прикупљањем грађе на овом терену за своје наредне књиге. Услиједила је трилогија „Крваве руке ислама“ која је преведена и на енглески језик. Ову књигу, која такође обилује са бројним оригиналним свједочењима и ратним документима Крсмановић је послао у 40 држава, Академијама наука, највећим националним библиотекама, команди НАТО-а, затим Симону Визенталу који је уврстио у документациони фонд о страдању Јевреја и Срба током Другог свјетског рата, као и бројним свјетским државницима.

Слиједио је наставак трилогије „Трагови мртве браће“, у којој је описао хватање Драже Михајловића код Вишеграда. У наредној књизи „Клетва мртве браће“, обрадио је до у детаље ОЗНУ и УДБУ са једне друге стране, када су од њиховог прогањања, злостављања, робовања и убијања страдале бројне српске породице које су сарађивале са четницима. Тиме се, по општој оцјени бројних аналитичара и књижевних критичара, попут усамљеника у пустим, „осмјелио“ да на један сасвим другачији начин, али аргументовано, расвјетли улогу и значај четничког покрета у одбрани српског народа у овим нашим крајевима.

„У ствари, ја сам написао управо онако како је стваро и било. Јер, да није било четника на овим територијама источне Босне, српска душа током Другог светског рата неби успела прећи Дрину, у Србију. А чињенице, које су неумољиве, говоре да је преко 85 одсто војно способних муслимана тада било у усташама, када је преко 90 одсто српских села и кућа спаљено и срањено са земљом, а над српским живљем направљен велики, незапамћени покољ. Српски живаљ, бежећи према Дрини, у намери да се пребаци у Србију доживио је егзодус. Сетимо се само великог покоља у Милошевићима, у априлу 1942. године када је побијено око три и по хиљаде Срба. Па затим око две и по хиљаде на Старом Броду, те две хиљаде на Скланима“ - ријечником аргумената казује Крсмановић.

У припреми грађе за своје књиге Момир Крсмановић користио је опробани метод непосредних разговора са људима на терену. Тако посједује преко 600 магнетофонских трака са тонским записима тих свједочења. То му је, како каже, био и још увијек је главни извор за његове књиге. На исти начин је прикупљао фотографије и друга документа. Оно што је врло важно, наглашава Милошевић, још му нико није оспорио или негирао неки навод, детаљ или докуменат описан у његовим књигама.

„Једном речју, максимално сам се трудио да све буде аутентично и истинито. Што се тиче званичних архиве, то сам користио тек за моју најновију двотомну књигу „Незарасле ране“. Ради се о документима која до скоро нису била доступна, након што је отворен архив четничке документације у Војно-историјском институту у Београду⁴⁸ - каже Крсмановић.

Од 1989. године је члан Удружења књижевника Републике Србије, чиме је као писац и хроничар једног тешког времена признат и од колега од пера. Крајем прошле године објавио је први том књиге „И Бог је заплакао над Босном“, у коме описује и догађаје у посљедњем отаџбинском рату, а тренутно ради на другом тому, детаљније и студиозније, који ће ускоро изаћи из штампе.

Питамо га како је данас, као писац, својеврсни свједок једног времена, прихваћен у овом источном дијелу Босне, односно Републике Српске, а он кратко одговара да је то, у односу на оно предратно вријеме велика разлика.

„Људи су мене увек радо прихватили, али ме данас и званичници подржавају у мом књижевном стваралаштву. Знате, пошто сам стално на терену код прикупљања грађе за књиге, људи сами питају и траже најновије књиге. У најкраћем, моје књижевно стваралаштво су један аутентични докуменат тешког страдалничког времена кога је српски народ проживио посљедњих седамдесетак година. А рећи ћу вам још и ово, прије три године, на сам Божић, телефоном ме назвао наш велики писац и Академик Матија Бећковић рекавши: Крсмановићу, ја сам сва поглавља твоје трилогије пажљиво прочитао и веруј му да ће твоја дела тек да доживе успеси да време твојих књига тек долази, јер си дао праву слику догађаја о којима се до сада није смело писати ни говорити!“

Славко Хелетић

*Развојне шансе Горњедринске и Сарајевско-Романијске регије
и иницијација бизнисмена Слободана Павловића*

ЗАЈМОВИ ЗА МАЛИ БИЗНИС

Вишеград, 16. јануар,

У вријеме свеопште кризе добро дође свака иницијатива која има за циљ убрзанији привредни развој и запошљавање људи. Са тим циљем 16. јануара у манастиру Добрун код Вишеграда одржан састанак познатог бизнисмена из Чикага са једним бројем начелника општина Горњедринске и Сарајевско-Романијске регије. Након што су начелници говорили о започетим активностима које имају за циљ убрзанији развој и продуктивно запошљавање, своје идеје и приједлоге у том циљу представио је Слободан Павловић.

„Сваки град и свако место у Републици Српској је на свој начин перспективно. Само од нас зависи како ћемо то препознати. У садашњем тренутку, када велике фирме пропадају и иду у стечај, морамо се окренути програмском развоју микро предузећа, уз подстицајне микро кредите. Зато у свим општинама што прије треба снимити потребе и развојне програме приватних бизнисмена. Моје компаније су ту да покрену точак њиховог развоја и новог запошљавања људи путем подстицајних зајмова” - рекао је Слободан Павловић у свом кратком обраћању начелницима општина поменутих

регија источног дијела Републике Српске.

Павловић је након овог састанка изјавио да високо цијени иницијативе високопреосвештеног владице дабробосанског Николаја, који је организовао овај састанак, јер новоизабрани начелници имају много већу снагу него до сада у смислу усмјеравања локалног развоја. Он је изразио наду да ће ове идеје помоћи и Влада Републике Српске како би пројекат усмјереног економског развоја стао на здраве ноге, помоћу кога ће се запослити сви они којима треба посао.

„Успећемо само ако будемо јединствени и истрајни. Све што сам до сада обећавао ја сам и урадио, јер сам све радио заједно са својим народом. Морамо да сарађујемо и да будемо јединствени, са вером у успех и с оптимистичким погледом напријед. А тај успех ћемо везати уз мала предузећа и мале фирме” - нагласио је Павловић.

Како је договорено на овом првом радном састанку, након што начелници општина у својим средина-

ма припреме мини развојне пројекте, на наредни сасатанак ће бити позвани и сви овдашњи заинтересовани приватни бизнисмени. На том састанку анализираће се појединачни планови, могућности и финансијске потребе, те облици и начини одобравања финансијских зајмова путем „Павловић Интернационал банке”. Биће то, како се чуло на овом састанку, финансијска ињекција за буђење успаваних развојних идеја и планова.

Интересантну развојну идеју презентирао је и митрополит Николај, везану за изградњу интерната за основно и средње образовање, а касније и факултета у овдашњем манастирском здању. Идеја је да те школе и факултет похађају најталентованија дјеца из Републике Српске.

„Првенствено, у свим развојним плановима, морамо да мислимо о нашој деци, јер на млађима свет остаје. А ако је већ тако, а тако је-сте, онда те младе генерације треба да подигнемо тако да они заиста буду способни да на њима можемо оставити оно што ми данас носимо” - кратко је прокоментарисао ову идеју митрополит Николај коју је подржао и Слободан Павловић.

С. Хелеића

У КРХОТИНАМА ДУШЕ

Вишеград, 31. октобра 2004.

У избјегличкој колони Сарајлија, који су априла 1996. године покисли и обезнађени стигли у Вишеград, налазила се и Тања Галинац из Вогошће са двоје малољетне дјеце у наручју и ојађеном, болесном мајком поред себе.

Обје удовице оставиле су у свом родном крају свјеже гробове својих најмилијих и кренуле у неизвјесност надајући се, бар у крајичку душе, да ће у новом мјесту живљења бити мало боље.

Судбина је била крајње окрутна према Тањи и њеној мајци Драгици, удатој Мочевих.

Драгичин муж Славко погинуо је од непријатељског снајпера бранећи српску земљу у Сарајеву.

Тањин муж Раденко и његова сестра Радмила погинули су 8. септембра 1995. године на мосту у Семизовцу, који је, у тренутку кад су њим прелазили, бомбардовао авион НАТО алијансе.

А Раденко се са сестром тог дана враћао са гроба свог брата близанца Радована који је на сарајевском ратишту погинуо само прије седам дана од њихове трагедије.

И кад су се понадале да ће наћи бар мало смираја рањеним душама ове двије жене, судбински везане, почеле су у Вишеграду још једну борбу - борбу за кров над главом.

„Смјестили су нас право из избјегличке колоне у бараке бившег радничког насеља у Незуцима. Нас двије, у црнину завијене, и моје синове Стефана и Николу. Боравили смо ту три мјесеца, а онда добили смјештај у напуштеној бошњачкој кући у Пионирској улици у Вишеграду“, прича Тања. Пуних пет година породица Галинац се у том стану борила са својим мислима и недаћама које носи суморни избјеглички живот. Без мушке руке у кући, без много пријатеља, јер је „невоља сваког притисла да не може дисати“.

Тања, њена мајка и дјеца, са око 200 породица, прије три године пресељена је у новоизграђено насеље на брду Бикавцу. Али и овдје се њихов крхки мир заљуљао када је Драгица донатор у Вогошћи завршио породичну кућу. Најављена им је деложација са Бикавца.

„Истина кућа ми је завршена, али мој дјевер је продао своју у сусједству Бошњаку који је, бесправно, пут претворио у своју земљу и башту. Силне сам паре дала адвокату, али случај је нерјешив. Кад сам прије неки дан, овако слаба и изнемогла дошла да платим струју за кућу у Вогошћи, тај комшија Бошњак је пустио пса вучјака на мене који ме оборио на земљу. Онесвјестила сам се и једва жива остала“, прича плаћући Драгица.

Драгица, иако то жарко жели, никоме не може продати кућу у Сарајеву „која је фактички без пута“.

„И да није тако никад се у Сарајево не би могла вратити. Много ме тужних успомена за њега веже. А с ким у комшилику тамо да живим...“ јеца Драгица.

Тања је највљену деложацију из стана на Бикацу покушавала некако одгодити у вишеградском Одсје-

ку за избјегла и расељена лица. Иако се ради о двије породице погинулих бораца, према њеним ријечима, њу вежу за имовину њене мајке.

„Несигурно живимо у овом стану. Очекујемо сваки дан да закуцају и затраже да из њега изађемо. А куд ћемо, шта ћемо. Ово је стварно безизлазна ситуација. У Сарајево не могу и да хоћу. Од чега да платим подстанарство. И да ли сам то заслужила поред онолико гробова мојих најмилијих у Сарајеву“, говори Тања.

Ново јутро за Тању, њеног Стефана и Немању, не доноси свјетлост

радости већ притајени страх да ће, баш тог дана, са својим стварима, углавном добијеним од пријатеља, бити на улици.

Ова крхка жена никада од трагедије у њеној породици, није престала да плаче. Некад гласно и кад сви виде и чују, али „најтеже је плакати у себи“.

Дванаест година потуцања по становима са својом избјегличком судбином на нејаким плећима није једини проблем породице Галинац. Тањин дванаестогодишњи син Стефан је досад на уху имао пет операција, а оштећену кичму мора хитно оперисати у Београду. Тања каже да нити има храбрости, ни новца да одведе дијете на овако компликован медицински захват.

„Приликом свих досадашњих операција сво вријеме сам поред њега лежала у болесничком кревету, а у Београду ми то неће дати. Како ли ће сам то издржати“, говори старица која и сама прима инсулин због тога што је шећерни болесник.

Код Галинаца као да су се и небо и земља уротили да им отежају и онако тежак живот.

У Тањином предузећу УТЛ ових дана је уведен стечајни поступак. „Значи ли то да ћу остати и без тих 180 КМ, које примам свако трећи мјесец“, пита се Тања.

Тања и њена мајка Драгица знају да се закони морају поштовати. Али, зар кроз пукотине њихових непробојних зидова сазиданих од слова, ријечи и реченица не може продријети топлота људске хуманости и савјести.

Да ли људи који су утопљени у вртлоге законских параграфа умију између њихових редова проћи и дубине и тајне људске душе.

Да то учине, у овом случају, ни Бог ни људи им не би замјерили. Мајка Тања и мајка Драгица никог неће молити, јер једино што им је остало је доста људског поноса и „оно мало душе“.

Радоје Тасић

ПОГЛЕД НА ПОШТУ ДОБРУН У ДОБРУНУ

Добрун лежи на ријеци Рзав и богат је шумом, сликовитом панорамом природе, планинском романтиком, водом за пиће, добром пшеницом на класу и dobrим шљивама. Добрун је еколошко и духовно мјесто. Поглед на пошту Добрун је поучан и интересантан.

Пошта Добрун почела је са радом 1937 године у порти манастира Добрун и први управник поште био је Чедо Шијаковић. Почетком Другог свијетског рата пошта је била смијештена у кругу фабрике „Терпентин“ и затворена све до 1946 године.

Пошта је 1952 године смијештена у зграду Задружног дома „Добрун“ гдје се и сада налази у старом и неуловном објекту које није власништво Српских пошта. Пошта Добрун је 12 километара удаљена од Вишеграда и поред исте су смјештени: амбуланта, мјесни уред, три мини столарске радње, једна брента и остаци предузећа „Гранит“ које се налази под стечајем.

Пошти Добрун поред насеља Добрун припадају села: Бијела, Столац, Велетово, Јагодина, Добрунска Ријека, Веље поље, Небоговице, Пољанице, Бијељаци, Грање, Јабланица, Тасићи и Богилице.

Доставно подручје поште Добрун подјељено је у три најшира реона, доставе које достављач обиђе по једном седмично, у парне дане у седмици, јер је у непарне дане у пошти Вардиште. Куће по селима су веома раштркане, а dobrим дијелом напуштене и у њима претежно живи старо становништво.

О пошти Добрун између прошлости, садашњости и будућности упознао нас је управник поште Добрун Тубић Горан. Именовани управник поште Добрун истиче: „Да се тешка финансијска ситуација у РС и шире одражава на пошту и осјећа кроз приходе које остварује“. Управник поште истовремено обавља послове и контролора у пошти. На подручју које покрива именована пошта мјесечно се изврши наплата за 120 корисника телефонских услуга, за 50 корисника Мобис услуга, за 70 корисника електричне енергије. На подручју поменутог поштемјесечно се изврши исплата 118 пензија, 26 инвалиднина, 5 дјечијих додатака и других поштанских услуга. Чести корисници услуга говорница у пошти су радници који раде на прузи Добрун.

Управник поште у Добруну шансе за повећање прихода у 2005 години

ИЗ ЖИВОТА БОГОСЛОВИЈЕ

види у стављању у функцију жељезничке пруге којом ће се повећати посјете и кретања грађана према Добруну и Вишеграду. Именовани управник истиче да је повећана фреквенција саобраћаја према манастиру Добрун и да међу приватним бизнисменима има заинтересованих за улагања у Добрун.

У Добруну су присутни и повратници. Има их око 60 и за сада имају једну фарму крава и рачунају на разне видове помоћи које су им обећале разне организације и удружења. Повратници дјелимично користе наше услуге и често путују за Сарајево.

Плато испред моста преко пута манастира Добрун, најфреквентније је мјесто у Добруну, а близу је жељезничке станице Добрун, па уколико могућности дозвољавају било би пожељно измјестити пошту на нову локацију поред магистралног пута Вишеград-Ужице ближе истоименом манастиру, јер корисницима услуга били би ближи и приступачнији сви видови нашег маркетинга и осталих услуга.

У сјећању корисника поштанских услуга живи успомена на поштански штанд и пошту Добрун који су били отворени на дан прославе 200-годишњице Првог српског устанка за све кориснике услуга, гдје су корисници услуга могли да се упознају са свим услугама Српских пошта, али и да купе издања пригодних поштанских марака посвећених српској традицији и култури. У народу Добруна остаје сјећање на понос и величину маркетинга Српских пошта које су учествовале на величанственој светковини у Добруну са чиме се и ми поносимо. У нади поште Добрун остаје нада да ће маркетинг Српских пошта када то могућности дозволе издати пригодну поштанску марку посвећену пошти Добрун која је 1937 године била смјештена у порти манастира Добрун.

Пешић Миладин

У периоду од 1996. до данас, од када у Србињу постоји Богословија Светог Петра Дабробосанског (првобитно Света Три Јерарха) појавио се низ запажених издања Богословије. Било да је реч о самосталним или сарадничким издавачким подухватима са другим кућама, број књига и часописа у издању Богословије који су се појавили у овом релативно кратком временском периоду је заиста импозантан. У временима која ће остати запамћена по свеопштој послератној оскудици, када је на нашим просторима издаваштво у свим областима пролазило кроз вишегодишњу кризу и када су се гасили наши водећи Богословски часописи, издања Богословије су дала велики допринос попуњавању празнине настале услед таквог стања.

Наравно, све то је постигнуто не без значајних одрицања, пожртвовања и ентузијазма ученика и професора а првенствено уз подршку Митрополита Николаја. Другим речима, широка издавачка делатност у Богословији ових тешких година је резултат нашег јеванђелског става да: „не живи човек само о хлебу“.

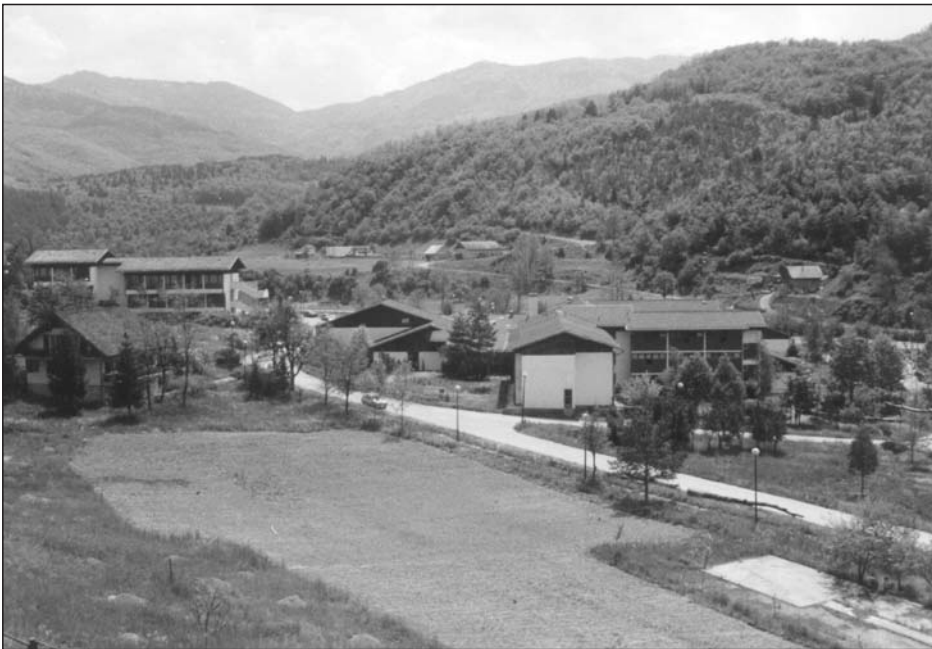
Уочи Светог Василија Острошког 2002. године у амфитеатру Духовне Академије одржана је презентација издања Богословије и Духовне Академије. О новим књигама и часописима који

су се појавили у периоду од 1996. до тада говорили су Митрополит Дабробосански Г. Николај, који је и аутор већине насловних јединица у издању Богословије, др. Димитрије Калезић, главни уредник часописа Духовне Академије „Годишњак“ и др. Бранислав Кончаревић, тадашњи главни уредник часописа „Нови Источник“ и листа ученика Богословије „Богословско братство“. Сви излагачи су се тада сложили у оцени да је издавачка делатност Богословских школа у Србињу веома успешна и најавили су још већу ангажованост и рад на том пољу.

Од свих насловних јединица издатих у Духовној Академији и Богословији, највише њих тиче се Библијске егзегезе. На првом месту је, свакако, комплет од 11 књига новозаветних коментара од Митрополита Дабробосанског Николаја, издатих у сарадњи са издавачком кућом Дабар са седиштем у манастиру Добрун:

1. Општи и посебни увод у Свето Писмо Новог Завјета - Србиње 1997
2. Тумачење Светог Јеванђеља по Матеју - Србиње 1998
3. Тумачење Посланице Римљанима Светог Апостола Павла - Србиње 1998
4. Тумачење Посланице Прве Коринћанима Светог Апостола Павла - Србиње 1998

5. Тумачење Посланице Друге Коринћанима Светог Апостола Павла - Србиње 1999
6. Тумачење Посланица Галати-ма и Ефесцима Светог Апостола Павла - Србиње 1999
7. Тумачење Посланица Прве и Друге Солуњанима, Филипљанима и Колошанима Светог Апостола Павла - Србиње 1999
8. Тумачење Посланице Јеврејима Светог Апостола Павла - Србиње 2001

9. Тумачење Посланица Прве и Друге Тимотеју, Титу и Филимону - Србиње 2002
10. Тумачење Саборних Посланица (Прве и Друге Петрове)
11. Тумачење Саборних Посланица (Прве, Друге и Треће Јованове и Јудине) и Апокалипсиса

Овај комплет Тумачења Новог Завјета наишао је на добар при-

јем ученика Богословије који у оквиру наставе доста часова посвећују Новозавјетној егзегези.

Зато је ова Збирка у многоме олакшала извођење наставе Светог Писма Новог Завјета с обзиром да пре њене појаве ученици нису имали велики избор литературе на српском језику приликом спремања градива и израде семинарских радова који су, по новом плану и програму, обавезни. Овоме треба додати да је у издању Богословије изашла још једна књига Митрополи-

та Николаја под насловом: „Господ Исус Христос као Цар у Старом и Новом Завјету” - Србиње 2002 године.

Остала издања Богословије везану су, углавном, за редакцију листа „Богословско братство” које је, уз благослов Митрополита, основан у другој половини 2002 године, док се први број појавио о Божићу 2003 године. Тада је, трудом и залагањем професо-

ра Бранислава Кончаревића, основана редакција овог листа, набављена рачунарска опрема и адаптиране просторије у које је редакција смештена. Назив овог листа преузет је од часописа који је излазио у Сарајеву између два светска рата а чији је издавач и власник било Братство Светог Саве. Овај часопис који је имао за циљ вјерско и народно просвећивање, како је стајало у заглављу сваког броја, одиграо је значајну улогу у сведочењу православне вјере у тадашњем Сарајеву и целој Босни и Херцеговини. То наравно није био лист Сарајевске Богословије која је тада била на врхунцу своје славе. Међутим, велики број текстова у овом часопису потекао је из пера тадашњих професора и ученика ове Богословије који су били активни чланови Братства Светог Саве. Будући да Сарајевска Богословија није имала изричито свој часопис од кога би наш нови лист Србињске Богословије могао наследити назив и на такав начин указивати на континуитет са овом славном школом, управа Богословије у Србињу је одлучила да свој лист назове по овом предратном чијем је квалитету и угледу свакако доприносила академска атмосфера коју је стварала Сарајевска Богословија, иако то није био њен часопис.

До данас се појавило шест бројева „Богословског братства”. Лист излази два пута годишње, о Божићу и о Васкрсу. Штампана се у тиражу од 500 примерака а финансира се из Фонда издавачке делатности Богословије. Редакцију листа чине неколицина уче-

ника који самостално раде у припреми сваког новог броја, одабирају чланке који ће се објавити и предлажу графичка и ликовна решења насловница и унутрашњих страница. У досадашњем раду у редакцији листа, највише су се истакли следећи ученици: Филип Зековић, Жељко Стошић, Милан Ђукић, Ведран Голијанин, Александар Млађеновић, Војислав Стојановић и други.

Лист „Богословско Братство“ са сваким новим бројем постаје све квалитетнији и препознатљивији. Он већ има препознатљив формат и графичко решење. Такође, велики део часописа су сталне рубрике, као нпр. Поздравна ријеч епископа, Интервју, Из старог Братства, Прикази и Поетске странице. Рубрика Из старог Братства је веома значајна јер у њој се поново објављују најбољи богословски радови које је читалачка јавност имала прилику да чита пре 70 и више година. Овде су нарочито вредне пажње беседе Светог Петра Дабробосанског, заштитника наше Богословије, које је старо Братство редовно објављивало. Читајући беседе Светог Петра немогуће је не запазити да је он био не само мученик за веру већ и велики Богослов и искрени љубитељ Ријечи Божије. У старом Братству се налази највећи број беседа овога Светитеља које се не могу нигде друго пронаћи. Зато, редакција „Богословског братства“ објављујући поново његове беседе жели да их сачува од заборавља.

Највећи део садржаја посвећен је самосталним ученичким

радовима. Ту, првенствено објављујемо најбоље светосавске теме из Светог Писма, Књижевности, Историје Цркве, Догматике и других предмета. Ученици такође самостално пишу и приказе књига из области богословља које се појављују на српском језику. Тако су настали успешни прикази следећих књига: А. Г. Хаман, Рим и први хри-

шћани - свакодневни живот; Николај Афанасјев, Студије и чланци; Атанасије Јевтић, Заблуде расколника тзв. старокалендараца. Часопис такође доноси занимљиве осврте на филмове савремене продукције и слично.

Поезија је такође заступљена у Богословском Братству. Последњи број часописа доноси беседу савременог српског песника Рајка Петров Ного „Није све пропало“, коју је овај песник

изговорио у Марићевића јарузи, приликом прославе јубилеја Првог српског устанка. У том броју објављен је и интервју са Рајком Петров Ногом који је он дао за наш часопис приликом боравка У Републици Српској. Часопис објављује и сопствене песме наших ученика који имају талента и интересовања за поезију. У сваком броју своје песме објављују ученици: Војислав Стојановић и Раде Јагодић.

Незаобилазни део „Богословског братства“ јесте рубрика „Из живота Богословије“. Она је информативног карактера и углавном говори о екскурзијама ученика школе, о посетама које школи чине познате личности, о литерарним вечерима поезије које се, с времена на време одржавају у амфитеатру, о наступима хора ученика Богословије и литерарне секције, о спортским активностима и слично.

У издању „Богословског братства“ појавиле су се до сада две књиге:

1. Архимандрит Рафаил, Тајна Спасења - Србиње 2003
2. Бранислав Кончаревић, Морално Богословље - Србиње 2003

Једна књига налази се у припреми а редакција „Богословског братства“ се нада да ће у будућности бити у прилици да изда још неколико наслова, првенствено оних књига које ће бити од користи ученицима Богословије за успешно савлађивање школског градива.

Владислав
Тојаловић проф.
Богословије

*Предсједништво Савеза логораша РС засједало у Вишеграду***КОМИСИЈА ЗА СТРАДАЊЕ СРБА У САРАЈЕВУ**

Вишеград, 15. јануар,

Савез логораша Републике Српске у 2005. години наставља са започетим активностима на прикупљању доказа о страдању српског народа у протеклом стравичном сукобу у региону, на просторима БиХ и бивше Југославије, речено је на дванаестој редовној сједници Предсједништва Савеза логораша РС, одржаној 15. јануара у Вишеграду.

„Конкретно, очекујемо да ће се

Дукић је прецизирао да се према поузданим процјенама овог Савеза број страдалих Срба у Сарајеву, током протеклог рата, креће између осам и десет хиљада.

Чланови Предсједништва су информисани да је од Хашког тима А9 добијена информација о више подигнутих оптужница за страдање Срба у регији Посавине и Семберије, тачније у Брчком, уз напомену да ће конкретнији број подигнутих оп-

докажу да Срби као конститутиван народ у БиХ имају равноправно право на ову државу.

„Зато нећемо дозволити никакво укидање Републике Српске, првенствено због оних 24 хиљаде наших људи који су дали своје животе за њу, због више од 40 хиљада инвалида и на десетине хиљада страдалих цивила. Савез логораша РС, заједно са другим невладиним организацијама у оквиру Координационог центра, помно прати процедуру избора нове Владе РС. Посебно нас занима ко ће радити при Владиној канцеларији за односе са Хашким трибуналом, јер желимо да знамо коме ћемо и под каквим условима бити логистика у нашој мисији доказивања истине о страдању српског народа” - нагласио је Дукић.

Чланови Предсједништва Савеза логораша РС упознати су и са текстом преднацрта Закона о логорашима, кога је понудило Министарство рада и борачко инвалидске заштите РС. На понуђени текст дате су бројне примједбе, а с тим у вези је договорено да се након расправе у општинским и регионалним удружењима обједине све примједбе до 25. јануара, како би већ почетком фебруара пречишћени текст овог Закона Савез доставио Влади на даљу процедуру разматрања и усвајања у Скупштини РС.

Након што је усвојен финансијски извјештај за протеклу годину, на сједници је било ријечи о одабиру новог провајдера за веб страницу Савеза, а донијета је и одлука о техничкој и финансијској помоћи новоформираном Удружењу логораша за Херцеговину са сједиштем у Требињу.

С. Хелетић

по нашем захтјеву формирати комисија која ће утврдити околности, начине, мјеста и број настрадалих Срба у Сарајеву. Ми не желимо да то ради некаква парламентарна комисија, већ да то буде по узору на комисију за Сребреницу, гдје су прикупљани подаци само за страдање Бошњака. Зато ми, кад је у питању Сарајево, тражимо комисију која ће априори испитати страдање само српског народа у том граду” - рекао је предсједник овог Савеза Бранислав Дукић.

тужница против Бошњака и Хрвата ускоро бити објављен, а подпредсједник Савеза Славко Јовичић је најавио да ће се пред Хашким трибуналом, у процесу против Слободана Милошевића, у овој години као свјedoци одбране појавити 52 логораша из РС посредством овог Савеза.

Значајне активности Савеза логораша РС у овој години, како је речено на овој сједници, везане су и за заштиту Републике Српске. Логораша, као живи свјedoци желе да

ЗВУК ГУСАЛА

Рођен сам 1946 године у Сарајеву у селу Бањер, општина Илијаш код Сарајева. Пошто су Срби вјековима живили на тим подручјима, волили, поштовали и проводили своје обичаје, ја сам од ране младости почео да се бавим гуслама и изворним пјесмама. У младости сам свирао и хармонику посвадбама, гуслао на славама свих Православних цркава Сарајевско-Романијског региона, на теферићима, свадбама, славама српског народа и на стотинама гусларских вечери од којих сам и сам доста организовао. Постао сам члан гусларског друштва „Филип Вишњић“ 1972 године. До сада сам снимио око 15 аудио касета. Пошто је Сарајевско-Романијска регија била и остала непресушно врело изворних пјесама, снимио сам три касете изворних пјесама, једну прије рата и двије послје Дејтонског споразума а посебно касету „Збогом остај завичају мио“ која је имала велики одјек у српском народу а поготову код Срба који су иселили из Српског Сарајева. Са својом изворном мушком и женском групом снимио сам сам и видео касету „Сарајевско поље и планина“ гдје смо обухватили српске обичаје и пјесме Сарајевско-Романијске регије. После Дејтона сам се доселио у Вишеград гдје сам основао гусларско друштво, радили успјешно три године али због недостатка средстава друштво је престало са радом. Снимио сам око 50 гусларских пјесама род-

бини наших погинулих бораца из овог рата. После рата све што сам урадио, урадио сам као избјеглица и пензионер а да нисам имао никакво друштво нити институцију да то финансира, сам молећи приватна лица и фирме за донацију. Читав свој живот сам посветио гуслама и изворној пјесми свог народа из Српског

Сарајева, којег нема више на тим просторима. Желим их свију поздравити и обратити се за помоћ и сарадњу да се не заборавља наша пјесма. Сва помоћ коју бих добио била би враћена у снимљеном материјалу. Све моје касете које су се продале у дијаспори су од препродаваца пошто ја немам могућности да их дистрибуирам. Још једном поздрав свим Србима од Ђукић Миленка - Чике; Вишеград, Ул. Козачка 13, телефон (058) 621-195.

ПИСМО ИЗ ДОМА

СТИЖЕМ У ВИШЕГРАД. Гледам нове људе различитих судбина, ова околина ми се не свиђа. А зашто, сада ћу вам то описати. Сва ова дјеца овдје немају своје боље сутра, не знају како се зову, не знају зашто и за кога живе. Али у свему томе ја треба да нађем себи пријатеља. Опет се питам, како и гдје да га нађем, како да заборавим све и кренем у нови живот који је почео прије 16 дана.

За ових 16 дана упознала сам доста младих људи који раде ту и који ме у пола ствари разумеју. од свих њих ми се допала Тања, Сања, драгица и многи други. У причи са директором сам јако искрена и кажем му све што јесте и што бих жељела. А директор на све то каже: оВидјећемо, биће бољеу. И ја се томе надам! Увијек постоји нешто. Треба се надати да ће из нечега постати нешто.

Понекад помислим док снијег полако пада да ли ће доћи бољи дани на прољеће, да ли ћу имати друга и сродну душу својој души, не знам. Највише бих вољела да то буде, да будем свој човек, да волим и да будем вољена. Јер пут до љубави сувише је дугачак и трновит, јер живот је заиста чудо.

Имала сам другарицу, сада је то остала дубока и дуга успомена у души, а у срцу велика туга. Све што је остало од ње су: прстен слика и неколико њежних ријечи у спомену. Понекад ми кроз главу прође пјесма од Ђорђа Балашевића: „...напукло срце на две поле, љубав је терет преголем, баш ни то што те толико волем, неволем“. Жељела бих да имам такву другарицу и овдје да дијелимо добро и зло, а не вјечно да будем сама, трагајући, надајући се срећи. Вјера, нада и љубав су хришћанске врлине. Вјерујем у њих.

Моја поука за крај је: најтеже је у животу бити човек а најлакше нечовек.

Бојана

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА САБОРНА ЦРКВА У МОСТАРУ

На источној падини мостарске котлине изнад града, до 1992. године, уздизала се велелепна, монументална и живописна православна Саборна црква. Била је украс Мостара. Његов симбол.

*Изглед Мостарске цркве
пре рушења*

Саграђена је између 1863. и 1873. године, при крају турске владавине. Цркву је градио сам православни мостарски живаљ са одушевљењем, прикупивши век прве године 160.000 гроша, то јест главнину средстава. Знатан прилог дао је султан Абдул Азиз. Прокопије Чо-

корило је сакупио у Русији 10 000 дуката.

Први градитељ цркве био је Спасоје Вулић, чија је основа са 4 стуба и уписаним грчким крстом сачувана. Због конструктивних грешака изградњу је преузео искусни и на читавом Балкану познати неимар Андреј Дамјанов из Велеса.

Андреј Дамјанов је пројектовао и изградио цркве у Сарајеву, Смедереву, Нишу, Врању, Пироту и Чајничу. Био је изразити стваралачки дух, аутодидакт, неопртерећен крутим академским стегома. Алхемичарски вјешто мијешао је многобројне градитељске стилове и створио свој блаканско-романтичарски стил. Мостарска Саборна црква је његово најзрелије остварење. Осим преузете базиликалне основе, све остало је његово: романички затворени глатки плашт цркве са малим и малобројним отворима, разиграна византијска надградња са шест неједнаких купола на високим остакљеним тамбурима, чија светлост унутрашњости даје лакоћу и прозрачност, барокни звоник стопљен са црквом, атике са готичким и исламистичким шиљцима и богата пластика око отвора која асоцира на Приморје. Све се то сложило у чудесно здање органски изникло из херцеговачког тла и мостарске урбане структуре.

Спољне мјере цркве у основи су 26 x 45 м, висина централне куполе је 30 м, а висина звоника са крстом је 45 м. У унутрашњости цркве доминирали су елементи у богатом позлаћеном дуборезу, импозантни олтар са 44 иконе, класицистичка уља на платну, кружно степениште са проповједаоницом и свечана пријестоља за владику и свештенике. Крајем 20. вијека, централну куполу и јужни зид осликали су грчки

фрескосликар. Импозантна тродјелна камена капија, дјело арх. Момира Коруновића, изведена је почетком 20. вијека у стилу национално-романтичарског експресионизма.

Саборна црква Свете Тројице у Мостару је била једна од највећих у Српско-православној Цркви. Ова величанствена богомоља потпуно је срушена у грађанском рату 1992. године. Такву грађевину није било лако ни срушити, али је још теже уклонити огромну гомилу камена и поново саградити цркву онакву каква је била. Процјењује се да би за то било потребно око два милиона долара.

*Поглед на унутрашњост цркве
пре рушења*

У Мостару су већ обновљене муслиманске и католичке богомоље, чак направљене и нове. Огромна је жеља мостарских православца, и многобројних других мостараца да се Саборна црква обнови, да се вјерницима врати њихов храм, а Мостару изгубљени украс. Без ње град никад неће бити потпун, ни просторно, ни духовно.

**Бадње вече, Нова Година, Свети Сава
у Манастиру Успења Пресвете Богородице у Добруну**

На насловној страни: Манастир Успења Пресвете Богородице - Добрун
На задњој страни: Храм Успења Пресвете Богородице - Манастир Добрун

БАКА ЉУБА

У старој оронулој кући живјели су деда Славко и бака Љуба.

Стари људи у поодмаклим годинама, а несрећни рат их је отјерао са кућног прага.

Ту у Добруну једина утјеха им је била манастирска црква и њено звоно које их је својим звуком подсјећало на оно сарајевско.

Ипак нису били сами, јер доста породица се нашло у истим па чак и тежим несрећама.

И живот је даље текао. Само, није срце камен. Ускоро обоље деда Славко и мало затим се и упокоји.

Од тада бака Љуба оста сама са својом славском иконом пред којом је све чешће проводила време молећи Бога за свог Славка. Испијен лик од туге и усахле очи од плача су указивали да неће ни она дуго. Старица која је увијек у храм са радошћу одлазила и сама говорила да јој се цијела душа разведри и испуни радошћу кад се врати из манастира.

Често је иза завјесе стидљиво погледала када ће путем проћи неки монах јер јој је призор монаха пролазника испуњавало душу миром. „Када угледам да неко пролази од монаха, читав дан ми буде радостан.“

Кућа јој је увјек мирисала на босиок, прислужено кандило у њеном дому давало посебан доживљај.

Дође време да се бака Љуба врати у свој крај. Без Славка је тај повратак плашио, али његова је и била жеља да се једног дана ако не

обоје бар једно врати да прислужи кандило и окади кућу.

Тужан и дирљив је био растајак са баком Љубом, али морало се и то издржати.

Окупио се сав Добрун да испрати добру баку Љубу и свако је донио и неки дарак за успомену уз позив да им дође у госте.

Оде бака, дуго су мјештани сједјели у дворишту и сјетно разговарали о данима проведеним у друштву ове хришћанке.

Након пар мјесеци стиже вијест да се бака Љуба упокојила и да ће је сахранити поред њеног Славка. Бог да им душе прости.

с. Ј. Г.

ДАБАР

Билтен излази тромесечно

**С БЛАГОСЛОВОМ МИТРОПОЛИТА
ДАБРОБОСАНСКОГ НИКОЛАЈА**

Главни и одговорни уредник:
синђел Калистираш (Бобушић)

Технички уредник:
синђел Јован (Гардовић)

Секретар:
јиројојереј Момир Васиљевић

Редакција:
*јиројојереј Бољдан Сјанишић,
јиројојереј Рајко Џејковић,
јиројојереј Милосав Видаковић,
јиројојереј Ранко М. Билинац,
јеромонах Михаило (Боровић),
ђакон Златко Бољдановић,
Младен Томић*

Сарадници:
*Теодора Пајић, Рајко Боловић,
Марица Бузанчић, Радоје Тасић,
Милош М. Мочевић, Небојша Ђосовић*

Уредништво и администрација:
**МАНАСТИР УСПЕЊА
ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ
Добрун, Република Српска**

Адреса редакције:
*Манасијир Добрун, 73247 Добрун, РС;
Манасијир Добрун, 31243 Мокра Гора, СЦГ*

e-mail: dbar@prijepolje.net

Телефони:
*(+387) (0)58 612-603, тел./факс 612-747
(+387) (0)65 431-505*

Рукописи и фотографије се не враћају

Тираж:
2000 примерака

Штампа:
Штампаарија „Рођаишца“, Рођаишца

Припрема штампе:
Издавачка кућа „ДАБАР“

Решењем Министарства информација
Републике Српске, број 01-280/96 од
12.7.1996. године, Билтен Манастира
Успења Пресвете Богородице
у Добруну под називом „Дабар“ је
уписан у Регистар јавних гласила
под редним бројем 152.

Решењем Министарства науке и културе
Републике Српске, број 04-1202/01 од
25.9.2001. године, Часопис „Дабар“ као
публикација од општег друштвеног
и националног интереса
ослобађа се плаћања пореза на промет.